I N T E R N A T I O N A L
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada
BILINGUAL NEWSPAPER : ENGLISH AND PUNJABI
EXECUTIVE EDITOR : RACHHPAL SINGH GILL
Ph. : 604-616-2171 E-mail: iptribune@gmail.com www.punjabitribune.ca
Vol.31 / No.03
17 January, 2025
੪ ਮਾਘ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ ੫੫੬

Sameer Kaushal & Ankur Kaushal
PERSONAL REAL ESTATE CORPORATION
Commercial | Residential
Property Experts
Century 21
Sameer Kaushal Ankur Kaushal
604-897-9575 | 604-897-0006
#105-7928 128 St. Surrey, B.C. W3W

Sarup Singh Chandi
Ph: 604-572-5050
Residential, Commercial & Private Mortgage
BEST POSSIBLE RATE AVAILABLE
All types of life Insurance, Critical illness, Disability Insurance, Mortgage Protection
7092-125 St. Surrey

ਡਾ. ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ...

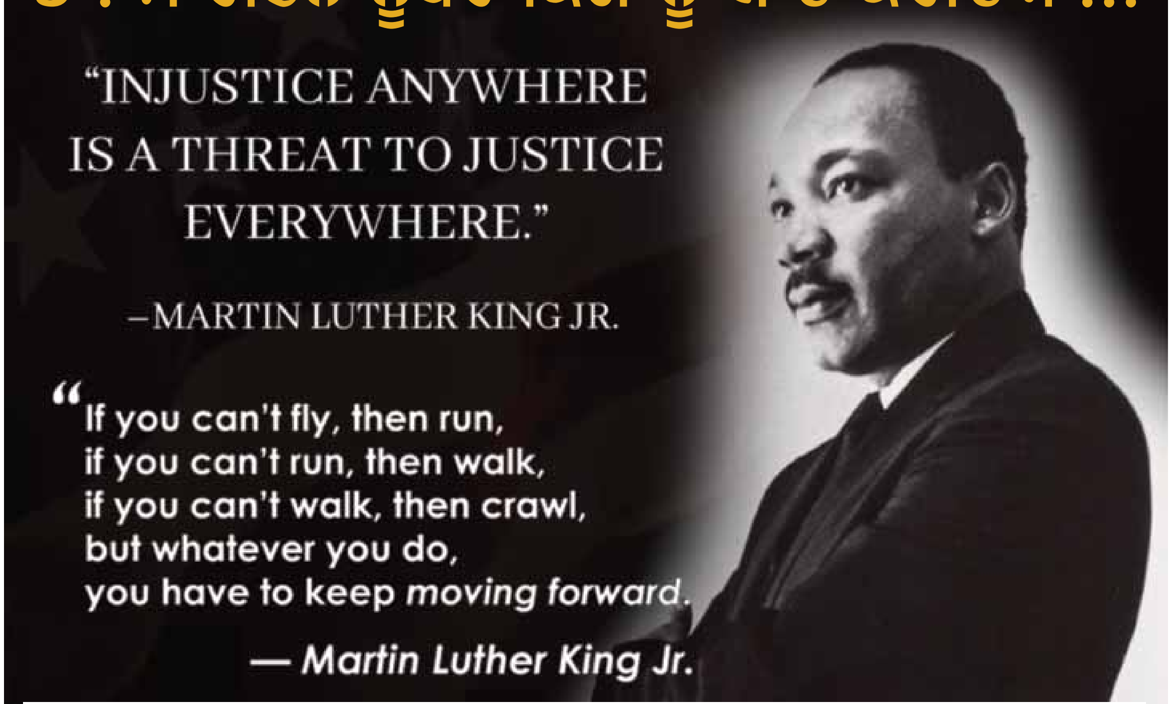

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਕਿੰਗ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 17 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ

ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਐਡਮਿੰਟਨ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਕਰਨਗੇ ਐਲਾਨ

ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੁੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਦਾ ਨਵੇਂ ਲਿਬਰਲ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਸਮਰਥਨ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਸਟੀਫਨ ਹਾਰਪਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਗਵਰਨਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਐਡਮਿੰਟਨ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣਨ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਉਹ ਐਡਮੰਟਨ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਰਨਗੇ।

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ 2015 ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਰਚ 9, 2025 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਅਹੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਨਵਾਂ ਲਿਬਰਲ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖਰਾਬ ਚੋਣ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਧੰਜਲ
Insurance & Financial Advisor
Super Visa Insurance
Travel Insurance
TFSA & RRSP
Mortgage & Life Insurance
Child Education Plan RESP
Working together to Build and Preserve Wealth
778.888.3502
gursh26@gmail.com
Protecting Dreams and Lifestyle

ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਸਬੰਧੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
AG Aanchal Ghai Notary Corporation
OUR SERVICES
- Notarizations
- Real Estate Conveyancing
- Wills & Powers of Attorney
Payal Business Centre
80 ਐਵਨਿਊ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ
604-503-2227
Unit 151 - 12899 80th Avenue, Surrey, B.C. V3W 0E6
aanchal@ghainotary.ca | www.ghainotary.ca

KOHALY PRINTING & BINDERY LTD.
WEDDING CARDS
FULL COLOR SIGNS
WINDOW DECALS
CHEQUES
OFFSET PRINTING, DIGITAL PRINTING
604-594-2324
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ
#210-12837-76th Ave, Surrey, B.C.
Website : www.kohalyprinting.com
E-mail : info@kohalyprinting.com

A-CLASS FOREIGN EXCHANGE
ਸਿਰਫ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ
ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮਰਜ਼ੀ ਭੇਜੋ ਪਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰ ਚੈੱਕ ਕਰੋ।
ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ
604-598-2222
#117, 12888 80th AVE., SURREY

ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
Navjit Mahil
Realtor
BA, CAIB, LLB
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮਿਲੋ
YPA REALTY
604-488-4777
E-mail : navjitmahil@yahoo.com
201-13049 76th Ave, Surrey, B.C. V3W 2V7

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ZIRA CURRENCY EXCHANGER LTD.
ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਾਮ
ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ, 604-562-7000, 604-314-0000 #397-8148-128 ST. (PAYAL BUSINESS CENTRE) SURREY

idea immigration
SUPER VISAS
PNPs
EXPRESS ENTRY
ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ
- ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਬੁਲਾਓ
- 12 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਨੈਨੀ ਬੁਲਾਓ।
- ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਫੈਮਲੀ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਤੇ ਆਏ, ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੋ
- ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਂਟਰੀ, BC, PNP, LMIA, Marriage
Navneet Sharma
604-597-1119
York Centre #209-7928 128St. Surrey BC V3W 4E8

So Easy Learning
A TO Z DRIVING SCHOOL
So Easy ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ
ਕਲਾਸ 1 ਤੋਂ 7 ਤੱਕ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ
ਕਾਰ, ਟਰੱਕ, ਮੋਟਰਸਾਇਕਲ ਜਾਂ ਏਅਰ ਬ੍ਰੇਕ ਦਾ ਨੌਲਿਜ ਟੈਸਟ
ਅਸੀਂ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੰਗਲਿਸ਼ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਅਸੀਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ NSC ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
Lucky Sekhon, 604-614-5365
#15 - 8388 128 St. Surrey ਖਾਲਸਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸੈਂਟਰ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਤਾਜ ਬੈਂਕਿਊਟ ਹਾਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ

ROHITA PANNU LAW CORPORATION
Barrister & Solicitor
- ਨੋਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ - ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ - ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ - ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਅਰਹੋਮਜ਼ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ - ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ - ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ
#102-9278, 120th Street Surrey, BC V3V 4E8
Ph.: 604-589-1399
Fax : 604-589-1556
www.rohitapannulaw.com

ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟ ਹਾਊਸ
ਦੋਵੇਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਿਕਸ ਮਠਿਆਈ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੱਡੂ ਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮਕੀਨ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਜਨਮ ਦਿਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਲਈ ਖਾਸ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
8A-31205-OLD YALE RD. ABBOTSFORD
Ph.: 604-504-1761 &
4-12818-72 Ave Surrey BC
Ph.: 604-591-7611

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ। ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ।।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ

www.singhsabhasurrey.com

8115, 132 ਸਟਰੀਟ, ਸਰੀ, ਬੀ.ਸੀ. V3W 4N5

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਵੇਰੇ

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ	: 4.00 ਵਜੇ
ਸਹਿਜ ਪਾਠ	: 4:30 – 6.00 ਵਜੇ
ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ	: 6.00 –7.45 ਵਜੇ
ਅਰਦਾਸ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 7.45 – 8.00 ਵਜੇ
ਕਥਾ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 8.00 – 8.30 ਵਜੇ
ਕੀਰਤਨ	: 8.30 – 9.40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 9.40 – 10.30 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 10.30 – 11.30
ਸਮਾਪਤੀ	

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ

ਚੌਂਕੀ ਸੋਦਰ	: 4:30–5:00 ਵਜੇ
ਪਾਠ ਸੋਦਰ	: 5.00 ਤੋਂ 5.30 ਵਜੇ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ	: 5:30–6:40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 6:40–7:15 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 7:15 –8:00 ਵਜੇ
ਸਮਾਪਤੀ	

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ

ਬੀਬੀਆਂ ਵਲੋਂ
ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ
ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ 11:30 ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ
ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋੜ ਮੇਲ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਦੋ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ
  1. ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਂਸਲ ਪਰਿਵਾਰ
  2. ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ
- ਇਹ ਅਖੰਡਪਾਠ ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਆਰੰਭ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਭੋਗ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ 19 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਉਪਰੰਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।
- ਜਨਵਰੀ 17 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ
- ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ 18 ਜਨਵਰੀ ਅਨੰਦਕਾਰਜ ਬੱਚੀ ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤਿੰਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ :
  1. ਭਾਈ ਅਮਨਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾਬ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਸਿਮਰਨ ਕੌਰ ਦਾਬ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ
  2. ਭਾਈ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਬੱਚੀ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਦੇ 16ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ
  3. ਸਵ: ਬੀਬੀ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਬੈਂਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜਪਾਠ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਐਤਵਾਰ ਜਨਵਰੀ 19 ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਗਰ ਜੋਹਲਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ
- ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੋਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 22 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵ: ਭਾਈ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਨਿੰਗ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ 1:00 ਵਜੇ ਰਿਵਰ ਸਾਈਡ ਡੈਲਟਾ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਰੰਤ ਭੋਗ 2:30 ਵਜੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਸਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਾਗੀ ਜੱਥਾ : ਭਾਈ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ
ਕਥਾਵਾਚਕ : ਭਾਈ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੰਨਵਾਂ
ਢਾਡੀ ਜਥਾ : ਭਾਈ ਜਗਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਅਰਜਨਵਾਲ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਵੀਰਵਾਰ ਸੰਥਿਆ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਕਲਾਸ ਸ਼ਾਮ 7-8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ

ਫੋਨ : 604-590-3232, 604-590-3224

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਨੈੱਟਫ਼ਲਿਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ

ਔਟਵਾ : ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੈੱਟਫਲਿਕਸ, ਡਿਜ਼ਨੀ+, ਐਮਾਜ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਮ ਵੀਡੀਓ ਵਰਗੀਆਂ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਈਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ, ਸ਼ੇਅਰਡ ਸਰਵਿਸੇਜ਼ ਕੈਨੇਡਾ (SSC), ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ਼ੇਅਰਡ ਸਰਵਿਸੇਜ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 2 ਦਸੰਬਰ 2024 ਤੋਂ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ 'ਤੇ ਬਲੌਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, "ਨੈੱਟਵਰਕ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੇ ਜਰੀਏ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਬਲੌਕ ਕੀਤੀਆਂ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੂਲੂ, ਡਿਜ਼ਨੀ+, ਨੈੱਟਫਲਿਕਸ, ਐਪਲ ਟੀਵੀ+, ਐਮਾਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਾਈਮ ਵੀਡੀਓ, ਅਤੇ ਕ੍ਰੇਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਰਕਰਾਂ, ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਣ-ਸਰਕਾਰੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਜਾਂ ਵਾਈ-ਫ਼ਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੇਅਰਡ ਸਰਵਿਸੇਜ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਵਿਭਾਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਬਲੌਕ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਹੁਣ ਸ਼ੇਅਰਡ ਸਰਵਿਸੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੁਝ ਫੈਡਰਲ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯੂਟਿਊਬ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਅਜੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਰਕਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਸਾਈਟਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬੈਂਡਵਿਡਥ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਵਧੀਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਇਕ ਉਪਰਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਫ੍ਰੈਂਸੁਆ ਫ਼ਿਲਿਪ ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਲਿਬਰਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੌੜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਫ੍ਰੈਂਸੁਆ ਫ਼ਿਲਿਪ ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੈਬਿਨੇਟ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਊਰਜਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।"

ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅਗਲੀਆਂ ਫ਼ੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।"

ਇਹ ਐਲਾਨ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸਾਬਕਾ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਵੀ ਲਿਬਰਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਦੌੜ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਬਾਅਦ, ਫ੍ਰੈਂਸੁਆ ਫ਼ਿਲਿਪ ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਦਾ ਨਾਮ ਸੰਭਾਵੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਟਰੂਡੋ ਮਾਰਚ 9, 2025 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਅਹੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨਵਾਂ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਲੈਂਦੀ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਬਰਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਜੇਮੀ ਬੈਟਿਸਟੇ: ਨੋਵਾ ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਐਮਪੀ।
ਚੰਦਰ ਆਰੀਆ: ਔਟਵਾ ਤੋਂ ਐਮਪੀ।
ਫ੍ਰੈਂਕ ਬੇਲਿਸ: ਸਾਬਕਾ ਮੌਂਟਰੀਅਲ ਐਮਪੀ।

ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ 9 ਮਾਰਚ, 2025 ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਲੀਡਰ ਚੁਣੇਗੀ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 23 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕ 27 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰ ਕੇ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਲਿਬਰਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਦੌੜ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਧਿਆਨ ਬਾਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

SABLOK & SABLOK
Notaries Public
ਤੁਹਾਡੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੁਣ 2 ਨੋਟਰੀਜ਼
ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਦੇ ਕਾਗਜ਼
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ , ਰਾਹਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਦਿ ਤੇ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ
ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਬਿਜਨਸ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਰ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਫੈਮਲੀ, ਮੰਗੇਤਰ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨਸਰਵਿਸਿਜ਼

AKASH SABLOK & TARLOK SABLOK
ਸਬਲੋਕ ਐਂਡ ਸਬਲੋਕ 604-325-9200
FAX – 604-325-3666
6108 Fraser st. (at 45th Ave.) Vancouver BC V5 Ww 3A1

ਬਾਧ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਰਵਿਸਿਜ਼
ਟੈਕਸ ਦੇ ਪੇਪਰ ਭਰਨਾ
ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ / ਪੇਰੋਲ
ਬਿਜ਼ਨਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ
ਬੁੱਕ ਕੀਪਿੰਗ
ਟੀ-ਫੋਰ ਜਾਂ ਵਰਕ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ

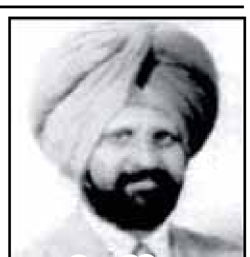

ਜਸਬੀਰ-ਸਿੰਘ-ਬਾਧ
ਸਾਡਾ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹੈ
TAX FORM FILL UP | ACCOUNTING / PAYROOL | PERSONAL INCOME TAX
BUSINESS INCOME TAX | T4/ WORKERS COMPENSATION FORM
UNIT # 1393-20800 Westminter Hwy Richmond , BC V6V 2W3
Ph.: 604-325-8370 | Fax. : 604-231-9600

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ?
ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ
ਚਿਲਾਵੈਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡੈਂਟਿਸਟ
We Can Help With
» Teeth Cleaning
» Tooth Coloured Fillings
» Root Canal Treatment
» Crowns and Bridges
» Wisdom teeth Extractions
» Sedation Dentistry
» Clear Aligners
» Implants
» Dentures & many more...

Now Accepting The New Canadian Dental Care Plan From Govt.
Consult Dr. Sra for a health SMILE
Value $500
COMPLIMENTARY NIGHT GUARD
with new patient hygiene
Complete New Patient Exam with Xrays (4BW, 3PA and Panorex) and complete hygiene.
We accept new Patients, & Emergencies
ਅੱਜ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
maple smiles dentistry
Family & Community Dentistry
604-391-1010 | maplesmiles.ca
8364 Young Road, Unit 101, Chilliwack

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਰੁੱਕਸਾਈਡ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਮੌਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ

ਸਰੀ, (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਬਲ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਰੁੱਕਸਾਈਡ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਬੜੀ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਧੂੰਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ, ਗਿਆਨੀ ਜੀ, ਬਰੁੱਕਸਾਈਡ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ 2025 ਆਉਣ ਦਾ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੀਕ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ ਕੇ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਾ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ 3 ਜਨਵਰੀ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ 5 ਜਨਵਰੀ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਕਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਮਦਾਸ ਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਗਿਆਨੀ ਸਤਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਰੁੱਕਸਾਈਡ ਵਿਚ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਵਿਚ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮਿਹਰਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀ ਰੌਣਕ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ। ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਪਕਾਉਣ ਤੇ ਛਕਾਉਣ ਵਿਚ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸਾਹ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਲਈ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਤਾਂ

ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਫਲੂ ਅਤੇ ਅੱਪਡੇਟ ਕੀਤੇ ਕੋਵਿਡ ਸ਼ਾਟ ਲਗਵਾਓ।

ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਾਧੂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ।

- ਖੰਘਦੇ ਅਤੇ ਛਿੱਕਦੇ ਸਮੇਂ ਮੂੰਹ ਢਕੋ।
- ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ ਜਾਂ ਸੈਨੇਟਾਈਜ਼ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਤਾਂ ਘਰ ਰਹੋ।

ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੋ।

BRITISH COLUMBIA

HealthyHabitsBC.ca

ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡਗ ਫੋਰਡ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੋਨੀਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਟੈਰਿਫ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ 25% ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਫੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 13 ਪ੍ਰੀਮੀਅਰਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਨੇ ਇੱਕਜੁਟਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਹ ਜਵਾਬ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ।

ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਰੋਕਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਅਲਬਰਟਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੈਨੀਅਲ ਸਮਿੱਥ ਨੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਲਬਰਟਾ ਦੇ ਤੇਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਮਿੱਥ ਨੇ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵਪਾਰਕ ਸਹਿਮਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੁਖ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰਡਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ 1.3 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਉਪਾਅ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਰੋਨ, ਬਲੈਕ ਹੌਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਉਪਕਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਉਪਕਰਣ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।

ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਉਪਾਅ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਟੈਰਿਫ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਰੁਖ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਉਪਾਅ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਾਂਗੇ।" This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਕੈਨੇਡਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਂਟਰੀ ਤਹਿਤ 2024 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਆਰ. ਲਈ ਸੱਦਾ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 2024 ਦੌਰਾਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਂਟਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਕਰੀਬ 98,903 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਆਰ. ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਰਿਫਿਊਜੀ ਅਤੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਕੈਨੇਡਾ (੍ਰਛਛ) ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ 52 ਡਰਾਅ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਡਰਾਅ ਅਕਸਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਇਸ ਸਾਲ ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਆਰ. ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਆਸਾਨੀ ਹੋਈ। ੍ਰਛਛ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਡਰਾਅ ਕੱਢੇ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ 23 ਹਜ਼ਾਰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਲਥਕੇਅਰ, ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 2024 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2023 ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਰਹੀ। 2023 ਵਿੱਚ 1,10,266 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ 2022 ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 46,539 ਰਹੀ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

2023 ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੌਨ ਫ੍ਰੇਜ਼ਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ 2024 ਲਈ 4,85,000 ਨਵੇਂ ਇਮੀਗ੍ਰੈਂਟਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਟੀਚੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। 2025 ਲਈ 3,95,000, 2026 ਲਈ 3,80,000, ਅਤੇ 2027 ਲਈ 3,65,000 ਪੀ.ਆਰ. ਦੇਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 60 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਹੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪੀ.ਆਰ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਂਟਰੀ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਜੇ ਵੀ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

HOMELAND MORTGAGE CORP.

ਜੇ ਮੌਰਟਗੇਜ਼ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ।
ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

- ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ
- ਰੈਜੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਸੈਕੰਡ ਅਤੇ ਥਰਡ ਮੌਰਟਗੇਜ

Kuldip Panesar
Mortgage Consultant
Cell :604-308-6839

PROFESSIONAL AND EXPERIENCED
Ph.: 604-593-6622, Fax : 604-593-6615
#201-7928 128St. (York Business Centre) Surrey BC V3W 4E8
Website : www.homelandmortgage.ca
E-mail : homelandmortgage@hotmail.com

YOUR NEIGHBOURHOOD LAYER
RISHI LAW CORPORATION

NARINDER RISHI
Barrister, Solicitor & Notary Public

Criminal Law
» Assault Charges
» Drug Charges
» Theft/Fraud
» Uttering Threats
» Driving Offences

Real Estate
» Purchase/ Sale of Property
» Mortgage / Line of Credit

Immigration Law
» Immigration Appeals
» Refugee Claims
» Spousal Sponsorship
» Parents Sponsorship
» Super Visa / Visitor Visa

Divorces Probate
All kind of Notary Services
Services offered in Punjabi, Hindi & English

Vancouver
6625, Fraser Street
604-322-5515
Email : nkrishi@yahoo.com

Two Locations to serve you

Surrey
604-505-6454
(By appointments only)

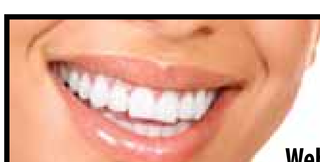

NEWTON DENTURE CLINIC INC.
Web: www.newtondentures.ca | Email: newtondentures@gmail.com
ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ। ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ
"Over 20 years experience as Denturist"
• ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੰਦ ਲਵਾਉਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਗਵਾਏ ਹਨ। ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਣੇ ਹਨ।
• ਤੁਹਾਡੇ ਲਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ।
• ਬਲਰਾਜ ਨਾਲ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਓ।
• ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਖਾਣਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

BALRAJ (REGGIE) GILL
R.D. Bsc. Registered Denturist
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-590-9747
Surrey #211-8334-128 St. Surrey BC V3W 4G2
(Second floor Khalsa Business Centre)

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰਾ, ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦੀ ਸੱਜਰੀ ਸ਼ਾਇਰੀ 'ਮੈਂ ਪੂਣੀ ਕੱਤੀ ਰਾਤ ਦੀ'

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ

ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਲਾਹੌਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਸਦੀ ਉੱਘੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਕਵਿਤਰੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਕਾਲਮ ਵੀ ਲਿਖਦੀ ਹੈ।

ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦਾ ਜਨਮ 18ਜੂਨ 1959 ਨੂੰ ਸਰਗੋਧਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਮਦ ਵਿਖੇ ਮੀਆਂ ਨਵਾਜ਼ਸ਼ਿ ਅਲੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਚੌਧਰੀ ਐਜਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਉਹ 184 ਏ, ਡੀ ਐੱਚ ਏ ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਵੱਸਦੀ ਹੈ।

ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਿਖਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 1987 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ ਏ ਹਾਲ ਨਾਮ ਹੇਠ ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਛਪੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਦਾਰੇ "ਸੰਗ ਏ ਮੀਲ" ਲਾਹੌਰ ਨੇ 1995ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ। ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰਾਂ ਆਨੇ ਕੀ ਔਰਤ ਸੰਗ ਏ ਮੀਲ ਵੱਲੋਂ 1994 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ "ਆਂਖੇਂ ਦੇਖਤੀ ਰਹਿਤੀ ਹੈ" ਅਲ ਹਮਦ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਾਹੌਰ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਜਦ ਕਿ ਜੀਵਨੀ "ਰਾਹ ਨਵਾਰਦ ਏ ਸ਼ੌਕ" ਸਾਰੰਗ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਾਹੌਰ ਨੇ ਛਾਪੀ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ "ਆਜ ਕੀ ਸ਼ਹਿਰਜ਼ਾਦ" ਅਲ ਹਮਦ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਾਹੌਰ ਨੇ 2005ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ।

ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ "ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ" ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗ ਏ ਮੀਲ ਲਾਹੌਰ ਨੇ 1994 ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ 2005 ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ। ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ "ਭੁਲੇਖਾ" ਅਲ ਹਮਦ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਾਹੌਰ ਨੇ 1994 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ 2005 ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ ਕੀਤੀ।

ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ "ਖ਼ੁਾਬ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਪਹਿਲਾਂ" ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਇਦਰੀਸ ਨੇ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਛਪਵਾਇਆ।

ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ "ਅੱਜ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰਜ਼ਾਦ" 2005 ਵਿੱਚ ਅਤੇ "ਕਾਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀ ਔਰਤ" 2006 ਵਿੱਚ ਲੋਕਗੀਤ ਵੱਲੋਂ ਛਪੀ।

ਉਸ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ "ਮੇਰੀ ਹੱਜ ਯਾਤਰਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ ਕੀਤੀ। ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਅਣਛਪੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲ "ਕਾਂਗ", ਨਾਵਲਿਟ "ਇਮਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ" ਤੇ "ਰੂਹਾਨੀ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ" ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦੇਸ਼ ਬਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਵੇ ਤੇ ਪਰਦੇਸ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਗਵਰਨਰਜ਼ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਰਹੀ ਹੈ। 1989 ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਆਲਮੀ ਉਰਦੂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਆਈ। 1994 ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਥੋਂ ਪਾਕਿ ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਯਮੁਨਾ ਨਗਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਸ਼ਾਰਜਾਹ(ਡੁਬਈ) ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਉਰਦੂ ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਅਨੇਕ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਡੈਲੀਗੇਟ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਈ।

18-20 ਫਰਵਰੀ 2006 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਪਟਿਆਲਾ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਤੀਕ ਉਹ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਏਧਰ ਛਪੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਣਿਆ ਪਛਾਣਿਆ ਚਿਹਰਾ ਬਣ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤਕਾਰ ਐਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਾਹਿਰ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਜਸ਼ਨੇ ਸਾਹਿਰ ਮੌਕੇ ਉਸਨੂੰ "ਅਦੀਬ ਐਵਾਰਡ" ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੋਗ ਅਦਬੀ ਮਜਲਿਸ ਲਾਹੌਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਾਏ ਹੁਸਨ ਏ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਐਵਾਰਡ ਵੀ ਮਿਲ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2022ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸੱਜਰੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ "ਮੈਂ ਪੂਣੀ ਕੱਤੀ ਰਾਤ ਦੀ" (ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ)ਜਨਾਬ ਫ਼ਖ਼ਰ ਜ਼ਮਾਂ, ਡਾ. ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲੋਕ ਅਰਪਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਾਵਿ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਕਰਕੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਮੀਂ ਸਤੀਸ਼ ਗੁਲਾਟੀ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਤਾਂ ਆਨੰਦ ਆ ਗਿਆ। ਸੋਹਣੀ ਛਪੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ 19-22ਜਨਵਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਤਾਬ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਬੁਸ਼ਰਾ ਐਜਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਾਂਝ ਪਾਇਉ।

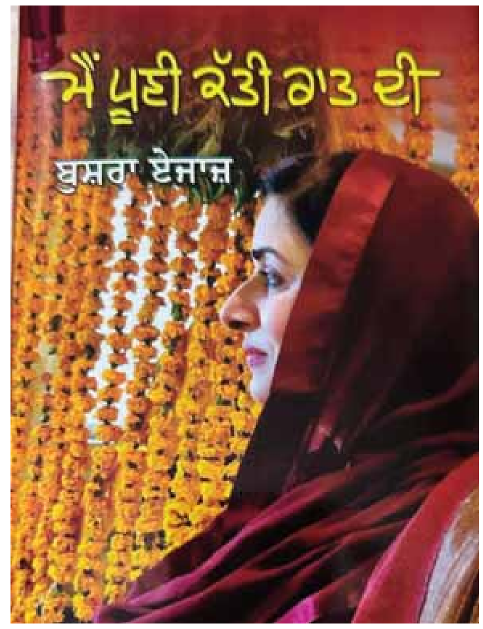

ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖਾਣਾ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਅਧਿਐਨ

ਔਟਵਾ : ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਗਲਾਸ ਦੁੱਧ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ) ਜਾਂ ਦਹੀਂ ਵਰਗੇ ਖਾਣੇ ਜੋ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਸੇਵਨ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ Nature Commuincaitons ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਰੋਜ਼ 300 ਮਿ.ਗ੍ਰਾ. ਵਾਧੂ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ (ਇਕ ਵੱਡੇ ਗਲਾਸ ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕੱਪ ਦਹੀਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ) ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ 17% ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੀ ਪੋਸ਼ਣ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਿਆਨ ਡਾ. ਕੇਰਨ ਪੈਪੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕੈਂਸਰ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ, 2024 ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੌਥਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਸ਼ਖੀਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੈਂਸਰ ਹੋਵੇਗਾ (ਗੈਰ-ਮੇਲਾਨੋਮਾ ਸਕਿਨ ਕੈਂਸਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)। ਇਹ ਮਰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ-ਸਬੰਧੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਇਹ ਕੈਂਸਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੈਰੀ ਸਟਾਈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ।"

ਬੈਰੀ ਸਟਾਈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦਕਿ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀ, ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। "ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਸ਼ਵ ਕੈਂਸਰ ਖੋਜ ਫੰਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਕੈਂਸਰ ਰਿਸਰਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਥੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਮੀਟ ਦਾ ਵਾਧੂ ਸੇਵਨ ਇਸ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਮੀਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਐਡਮੰਟਨ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ....

ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ 59 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨੌਰਥਵੈਸਟ ਟੈਰੀਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਫੋਰਟ ਸਮਿਥ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਐਡਮੰਟਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜਾਈ ਇੱਥੇ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ 2007 ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਬਣੇ ਅਤੇ 2008 ਦੀ ਗਲੋਬਲ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। 2013 ਵਿੱਚ, ਉਹ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਵੀ ਬਣੇ, ਜਿਸ ਅਹੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਜੋ ਦੋ ਵੱਡੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹੇ।

2020 ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਨੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜਦੂਤ ਜਲਵਾਯੂ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਬਰੁੱਕਫੀਲਡ ਐਸੈਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਚੇਅਰ ਹਨ।

ਗਲੋਬਲ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਜਾਰਜ ਚਾਹਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਹਲ ਨੇ ਇਕ ਮੇਲ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ, "ਮਾਰਕ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕੇ।"

ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਦਾ ਡੇਲੀ ਸ਼ੋ ਵਿੱਚ ਜੌਨ ਸਟੀਵਰਟ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤੀ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀਆ ਫ੍ਰੀਲੈਂਡ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਨੇ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਲਿਬਰਲ ਆਗੂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ।

ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਪੀਅਰ ਪ੍ਰਯਾਲੀਏਵਰ ਨੇ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨੂੰ ਟਰੂਡੋ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਟਰੂਡੋ ਦੀਆਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਨਵਾਂ ਆਗੂ ਚੁਣਨ ਲਈ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ 9 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰੇਗੀ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 23 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਨਤਾ 27 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗ਼ੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਬੀਸੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਵੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੌੜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟ੍ਰੂਡੋ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ੍ਰੈਂਸੁਆ ਫ਼ਿਲਿਪ ਸ਼ੈਂਪੇਨ ਦਾ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਨੋਵਾ ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਐਮਪੀ ਜੇਮੀ ਬੈਟਿਸਟੇ, ਔਟਵਾ ਤੋਂ ਐਮਪੀ ਚੰਦਰ ਆਰੀਆ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੌਂਟਰੀਅਲ ਐਮਪੀ ਫ੍ਰੈਂਕ ਬੇਲਿਸ, ਲਿਬਰਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਲਾਈਫ ਟੀਮਜ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਨਤਮਸਤਕ

ਰਿਚਮੰਡ (ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ): ਰਿਚਮੰਡ ਦਾ ਹਾਈਵੇ ਟੂ ਹੈਵਨ (ਸਵਰਗ ਦਾ ਰਾਹ)ਬਹੁਤ ਹਰ ਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੰਬਰ ਪੰਜ ਰੋਡ ਉੱਪਰ ਇੰਡੀਆ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਨਣ ਵਾਲਾ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਸਤੇ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ 25 ਦੇ ਕਰੀਬ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਰਿਚਮੰਡ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸੜਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਹੈ।ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਇੱਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਖਾਸ ਕਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਸੀਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 13 20252024, ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਲਾਈਫ ਟੀਮਜ ਟਰੇਨਿਗ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ।ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਿਕ ਜੇਮਜ ਪਾਰਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ।ਲਾਈਫ ਟੀਮਜ ਇਕ ਟਰੇਨਿੰਗ ਇਕ ਕਰਿਸਚੀਆਂਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਕਲਚਰਜ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਇਕ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਹ ਗਰੁਪ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਭ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਕਲਚਰ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਦਾਸ (ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ) ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।ਇਹਨਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੂਝਵਾਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ।ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਭੀ ਖਿੱਚੀਆਂ । ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਵਾਦ ਲੰਗਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੱਘੇ ਸਵਾਗਤ, ਵਡਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਲਈ ਹਾਰਦਿਕ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਮਾਣ ਹੋਰ ਭੀ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ, ਓਨਟੇਰੀਓ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ: ਡੱਗ ਫ਼ੋਰਡ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਓਨਟੇਰਿਓ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡਗ ਫੋਰਡ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਮਦਾਂ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਤੱਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਰਾਮਦਾਂ 'ਤੇ 25% ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਸਰਹੱਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੇ।

ਫ਼ੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਧਮਕੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈਕਟਰਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4,50,000 ਤੋਂ 5,00,000 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਫੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਹੈ," ਅਤੇ ਸਾਰੇ 13 ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਫੋਰਡ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਫੋਰਡ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਹੱਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਡੈਟਰੈਂਸ" ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਹਿਤ, ਓਨਟੇਰਿਓ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਪੁਲਿਸ ੍ਰਫਫ) ਦੇ 200 ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਣਗੇ। ਬਾਰਡਰ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਲਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ, ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ, ਡਰੋਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਲਬਰਟਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੇਨੀਅਲ ਸਮਿੱਥ ਨੇ ਵੀ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਫਲੋਰਿਡਾ ਦੇ ਮੈਰ-ਆ-ਲੈਗੋ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਸਮਿੱਥ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਟੈਰਿਫਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਉਪਾਅ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਟੀਫਨ ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਲਟ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰਾ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫੋਰਡ, ਟਰੂਡੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਯੋਜਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਮੰਦੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਚੰਗੀਆਂ, ਵਧੀਆ, ਸਵਾਦੀ ਮਿਠਾਈਆਂ ਵਾਸਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

SINCE 1997
SANJHA PUNJAB

ਸਾਂਝਾ ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ

ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ, ਸਮੋਸੇ, ਪਕੌੜੇ, ਸ਼ਪੈਸ਼ਲ ਖੋਏ ਦੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ, ਲੱਡੂ,ਜਲੇਬੀਆਂ, ਨਮਕੀਨ ਤ਼ਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

100% Vegitarian

Special Rates for Gurdwara & Mandir

CONTACT : SATJINDER SAMRA

604-930-9099

E-mail : sanjhapunjabsweets@gmail.com | Website : www.sanjhapunjabsweets.com

1-B 12830 96 Ave, Surrey, BC V3V 6A8

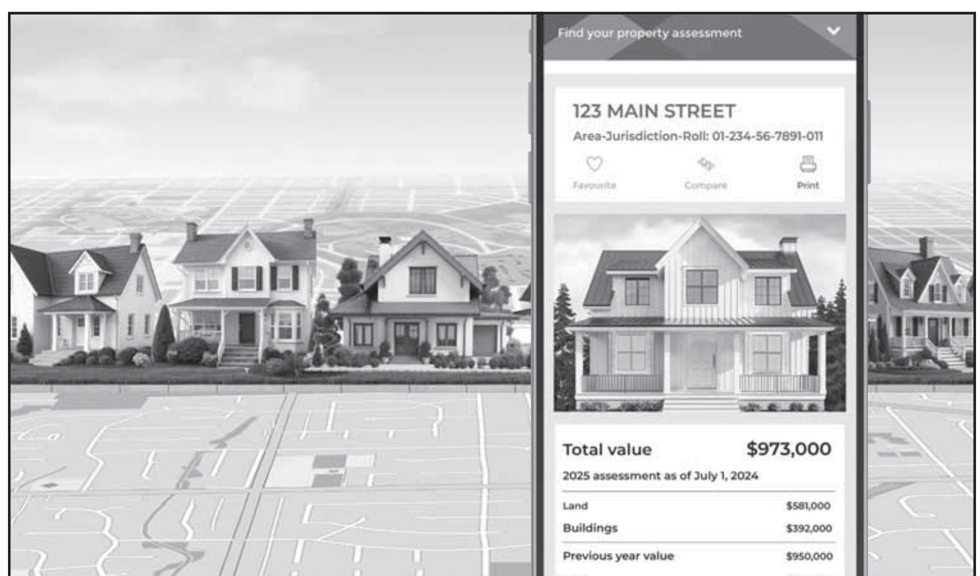

2025 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੋ

bcassessment.ca `ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 2 ਮਿਲੀਅਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਅੱਪਡੇਟਡ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ bcassessment.ca `ਤੇ ਜਾਓ।

2025 ਦੀਆਂ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟਾਂ 1 ਜੁਲਾਈ, 2024 ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀ ਕੀਮਤ `ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ।

ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? bcassessment.ca `ਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਜਾਓ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ 1-866-valueBC ਫੋਨ ਨੰਬਰ `ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਆਪਣੀ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਕ 31 ਜਨਵਰੀ, 2025 ਹੈ।

BC ASSESSMENT

ਅਸੀਂ ਬੀ ਸੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
International
Punjabi Tribune

• Rachhpal Singh Gill
ਸੰਪਾਦਕ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ)
604-616-2171

Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada

ADVISORY BOARD

• Gurvinder Singh Dhaliwal
Vancouver,
604-825-1550
• Gurlal Singh
Journalist,
• Hardam Singh Maan
Surrey
604-308-6663
• Virpal Singh Bhagta
News Reporter | Punjab
+91 96532 00226
• Ekjot Singh
News Reporter

Printed & Published in Canada by :
International Punjabi Tribune Inc.

604-584-5577 (Office)
punjabitribune
iptribune@gmail.com
www.punjabitribune.ca
punjabitribune

NOTICE TO ADVERTISER

International Punjabi Tribune does not accept any liability or damage caused by an error or inaccuracy in the printing of an advertisement beyond the amount paid for the space actually occupied by that portion of the advertisement in which error occurs. All advertising is subject to publisher's approval. International Punjabi Tribune reserves the right to turn down or edit any material forwarded to us for printing. The publisher does not guarantee the insertion of any particular advertisement on a specified date, or at all.

Publisher is not responsible in any mishappening between the customer and Advertiser.

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਂ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਸ਼ਲੀਲ, ਭੜਕਾਊ, ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਾਰ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾਂ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੰਕਟ 'ਚ ਘਿਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ...?

ਲਿਖਤ : ਮਨਦੀਪ,
ਸੰਪਰਕ: +1-438-924-2052

ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮਗਰੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੰਕਟ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹੋਰ ਵੱਧ ਉਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਮਾਇਨੇ, ਉਸ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੱਲੜਾ ਭਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਗਹਿਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਸਤੀਫਾ ਮਹਿਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਨੈਤਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਦਾਅ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸੰਕਟ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ?

ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਘੋਰ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਦੱਖਣੀ-ਏਸ਼ਿਆਈ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਸੰਕਟ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਐੱਨਡੀਪੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਲੜਖੜਾਉਂਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਦੀਆਂ 'ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲਾਂ' ਤੋਂ ਅੱਕੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਆਰਥਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਤੂਫਾਨ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਡਿਕਡੋਲੇ ਖਾਂਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਬੰਨੇ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੁੱਬਣਾ ਲੱਗਭੱਗ ਤੈਅ ਸੀ। 2019 ਵਿੱਚ ਟਰੂਡੋ ਵਜ਼ਾਰਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੇ ਆਸਾਂ-ਉਮੀਦਾਂ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਵਾਅਦੇ-ਉਮੀਦਾਂ ਕਰੋਨਾ, ਯੂਕਰੇਨ ਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਜੰਗ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦੱਬ ਕੇ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਥੁੜ੍ਹ, ਵਧਦੀਆਂ ਵਿਆਜ਼ ਦਰਾਂ, ਵਧਦਾ ਕਰਜ਼ ਬੋਝ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਘਟਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼, ਵਧਦੇ ਅਪਰਾਧ, ਗੈਰ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਪਰਵਾਸ ਸੰਕਟ ਆਦਿ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ-ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮ, ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਾਖ ਸ਼ਾਤੀ ਪਸੰਦ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਵਜੋਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਦਾ ਨਕਾਬ ਬੀਤੇ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰ ਕੇ ਲੱਥ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਪੈੜ 'ਚ ਪੈਰ ਧਰਦਿਆਂ ਰੂਸ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ 'ਚ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ 4.5 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ (ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ 2029 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ) ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਤੇ ਫੌਜੀ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੰਗੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਨਾਟੋ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 2032 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ 2% ਖਰਚਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉੱਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 60 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ। ਇਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਅੰਦਰੋਂ ਟਰੰਪ-ਮਸਕ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦੇ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜ ਗਈ ਸੀ। ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਦਰਾਮਦਾਂ ਉੱਤੇ 25% ਟੈਰਿਫ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 51ਵਾਂ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸ਼ਬਦੀ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਦਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੋਸ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਰਬਲਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਟਰੰਪ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ 20% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਘਟ ਰਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਮਾੜੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀਆਪਣ ਦਿਖਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਪਾਰਕ ਘੁਰਕੀਆਂ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਲੁੜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਖਿੱਚਣ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੱਟ ਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲ-ਆਊਟ ਪੈਕੇਜ ਦੇਣ ਦੇ ਓਹੜ-ਪੋਹੜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਬੋਝ ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਇਸ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਰੇਲਵੇ, ਐਮਾਜ਼ੋਨ ਤੇ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰੀ ਹੜਤਾਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ (ਵਸਤਾਂ, ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ) ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਰਹੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਅਤੇ ਘਟ ਰਹੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੁਸਤ ਜਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਉਂ ਗੈਰ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸਸਤੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ (ਪਰਵਾਸੀ ਵਸੋਂ) ਦਾ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸਸਤੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਮੰਗ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਸੂਬਾਈ, ਪਰਿਵਾਰਕ, ਦਿਹਾਤੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਕੱਚੇ-ਪੱਕੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁੱਢਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਲਈ ਯੂਐੱਨ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਉਜਰਤੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਜੰਮਣ ਭੋਇੰ ਦੇ ਲਕਬ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀ ਸੁਸਤ ਪੈਣ ਨਾਲ ਸਸਤੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਪਰਵਾਸੀ ਰਾਖਵੀਂ ਫੌਜ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਧੂ ਰਾਖਵੀਂ ਫੌਜ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਸਲੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਵੰਡਣ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾਉਣ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੌਮੀ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦ ਭੜਕਾ ਕੇ ਘੋਰ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਲੋਕ ਰੋਹ ਨੂੰ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਆਵਾਸ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਕੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਰਾਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਥਾਪਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਕੀਕੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਧਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਕੱਛੂ ਦੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਦਰ 7.6% (ਜੁਲਾਈ 2024) ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 39 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਛੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੰਗਠਨ' (ਓਈਸੀਡੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਛੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ 6.8% (ਨਵੰਬਰ 2024) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ ਬੋਝ 2.18 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 28 ਫੀਸਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਸੋਂ ਫੂਡ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਲੈ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਪਾੜਾ ਤੀਬਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਉਪਰਲੀ 20% ਵਸੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਸੋਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲਾ 40% ਤਬਕਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ 2.8% ਧਨ-ਦੌਲਤ ਤੇ ਗੁਜ਼ਰ-ਬਸਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਬਹੁਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਇਜਾਰੇਦਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੁਪਰ ਮੁਨਾਫੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਖਰਾਂ ਛੋਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਵਾਲਮਾਰਟ ਸਟੋਰ ਦੀ 2024 ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 6,48,000 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 1.8% ਇਜ਼ਾਫਾ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਲ-ਗੈਸ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸੁਪਰ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਮੱਰਾ ਖਰਚੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਡੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਬੇਲੋੜੇ ਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਜੀਦਾ ਕੂਟਨੀਤਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀ ਰਹੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਦਚਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਬੇਹੱਦ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਰੂਸ, ਚੀਨ, ਕਿਊਬਾ ਆਦਿ ਅਨੇਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਮਰੀਕੀ ਮੰਡੀ ਉੱਤੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅੜਿੱਕਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਕਬਰ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਨੀਤੀਆਂ ਬਹੁਕੌਮੀ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਨੇਤਾ ਪਿਏਰ ਪੋਲੀਵਰ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਦੋ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਜਾਂ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਚਿਹਰਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਧੀਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਗਲੋਬਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ, ਵਧ ਰਹੇ ਕਰਜ਼ ਸੰਕਟ, ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵਾਂ ਹਾਕਮ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੇਰਹਿਮ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਏਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਰੋਹ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ : ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿੱਚ ਲਗੀ ਜੰਗਲੀ ਅੱਗ ਕਾਰਨ 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਲੀਸੇਡਸ ਅੱਗ, ਈਟਨ ਅੱਗ, ਕੇਨੇਥ ਅੱਗ, ਹਰਸਟ ਅੱਗ ਅਤੇ ਲੀਡੀਆ ਅੱਗ ਨੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 27,000 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਕਾਉਂਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਈਟਨ ਅਤੇ ਪੈਲੀਸੇਡਸ ਅੱਗਾਂ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 11 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਐਲਏ ਕਾਉਂਟੀ ਫਾਇਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਐਂਥਨੀ ਮੈਰੋਨ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਗ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ "ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"ਐਲਏ ਕਾਉਂਟੀ ਸ਼ੈਰਿਫ ਰੌਬਰਟ ਲੂਨਾ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਦੌਰਾਨ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 20 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸਵੇਰ ਤੱਕ, 153,000 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੇ ਐਲਏ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਫਾਇਰ ਚੀਫ ਕ੍ਰਿਸਟਿਨ ਕਰੌਲੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਸਟ ਅੱਗ ਅਤੇ ਕੇਨੇਥ ਜੰਗਲੀ ਅੱਗ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨਿਕਾਸੀ ਆਦੇਸ਼ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਰਸਟ ਅੱਗ, ਜੋ ਕਿ ਐਲਏ ਦੇ ਸਿਲਮਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ 771 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ, 37 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕੇਨੇਥ ਅੱਗ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰੌਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੀਬੀਐਸ ਨਿਊਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੈਸੀਫਿਕ ਪੈਲੀਸੇਡਸ ਦੀ ਅੱਗ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਸੀਫਿਕ ਪੈਲੀਸੇਡਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਮਾਲੀਬੂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਲਗਭਗ 20,438 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੇ ਐਲਏ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਫਾਇਰ ਚੀਫ ਐਂਥਨੀ ਮੈਰੋਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਐਲਏ ਕਾਉਂਟੀ ਵਿੱਚ ਅਲਟਾਡੇਨਾ ਦੇ ਉੱਪਰ ਈਟਨ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ 13,956 ਏਕੜ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਗੈਵਿਨ ਨਿਊਸਮ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਿਕਾਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅੱਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 29,000 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੈਲਾਬਾਸਾਸ ਅਤੇ ਮਾਲੀਬੂ ਵਰਗੇ ਅਮੀਰ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ $50 ਬਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਜੰਗਲੀ ਅੱਗਾਂ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਫੈਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਮਾਊਂਟ ਵਿਲਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਚਾਰ ਟਾਵਰਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੁੱਡਲੈਂਡ ਹਿਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅੱਗ ਨੇ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਵਿਦਾਈ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਓਵਲ ਆਫਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਦਾਈ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। 15 ਮਿੰਟ ਦੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਚੁਣਾਵੀ ਦੁਰਪਯੋਗ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਈਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਜਕੜਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਫੇਕ ਨਿਊਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਭਟਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਸੱਤਾ ਦਾ ਦੁਰਪਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਰਈਸਾਂ ਦੀ ਸਾਝ ਵਾਲੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੰਕਟਮਈ ਦੱਸਿਆ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਥਨ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਪੋਰਨ ਸਟਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕਦਮੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚੁਪ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਛੁਟ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪਕੜ ਬੱਢ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੈਸਲਾ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਐਕਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਇਲਾਨ ਮਸਕ ਦਾ ਜਕਿਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2024 ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪੈਰਿਸ ਕਲਾਇਮੇਟ ਡੀਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਡੀਲ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜਨ ਨਾਲ ਜਲਵਾਯੂ ਸੰਕਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੀਵਨ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਬੀਜ ਬੀਜੇ ਹਨ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਫਲੇ-ਫੁਲੇਗਾ।"

ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਫ ਰਿਪੇਅਰ

ਵੱਡੇ ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਘਰ ਧਵਾਊ।
ਅਸੀਂ ਛੱਤਾਂ, ਗਟਰ ਕਲੀਨ, ਡਰਾਈਵੇਅ ਤੇ ਵਿੰਡੋਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਬਦਲਕੇ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੂਨ ਕਰੋ:
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ
604-807-1012

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ

ਲੇਡੀਜ਼ ਸੰਗੀਤ, ਜਾਗੋ, ਮਾਈਆਂ, ਵਿਆਹ, ਜਨਮਦਿਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਪੰਜਾਬੀ ਫੋਕ ਸਿੰਗਰ)
306-861-5876
306-891-5441
Email : devicharno35@gmail.com
Follow charanjeet_861

Passport Photos
Family Partrait
Graduation
Fashion | Glamour
Photo Restoration
Photography
for all occasions
ਪਾਸਪੋਰਟ ਫੋਟੋ 2 ਫੋਟੋ $5 ਦੀਆਂ
ROYAL PHOTO STUDIO
ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਸੇਵਾ
HD Blu-Ray, Cinematography
#171-8138 128 Street, Surrey (Payal Business Centre)
8140-120 Street, Surrey (ਇੰਡਿਆ ਕੌਂਸਲੇਟ ਦੇ ਥੱਲੇ)
Mandeep S. Dhillon 604-594-2131, 778-840-4600

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ? ARE YOU IN DEBT?
ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਦੇ ਹੋ।ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਹੋਵੇ
Any type Unsecured Debt WE CAN REDUCE YOU DEBT BY 70%
ਸਾਡੇ ਰੇਟ ਕਾਫੀ ਵਾਜ਼ਿਬ ਹਨ।
- ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ - ਲਾਈਨ ਆਫ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ
- ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. - ਕੋਲੈਕਸ਼ਨ ਕਾਲਜ
- ਟੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ
- ਅਸੀਂ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Kulwinder Bains
Certified Credit Counseller
778-998-9402
Any type of Financial Problems?
- Personal or Business Loan
- Canada Revenue Debt
- Credit Cards - Line of Credits
- Student Loan
- We help you in Bankruptcy and Proposals
DDS: Diverse Debt Solutions Ltd.
unit # 205-12899-76 Ave. Surrey

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਨਾਵਲ 'ਸੁੰਦਰੀ'

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ)

ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕੀਮਤ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸਿੱਖ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਕ ਇਲਹਾਮੀ ਧਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਧਰਮ ਹਨ; ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਿੱਖ ਇਲਹਾਮ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਲਹਾਮ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੁਗਤਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਦਸਵੇਂ ਸਰੀਰਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਇਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਮਲ ਹੈ, "ਜੋਤਿ ਓਹਾ ਜੁਗਤਿ ਸਾਇ ਸਹਿ ਕਾਇਆ ਫੇਰਿ ਪਲਟੀਐ॥" ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਚ ਇਕੋ ਰੱਬੀ ਜੋਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕੋ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਸੁਰਤਿ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੱਲੋਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ੧ਓ ਰਾਹੀਂ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਤਿ ਦਾ ਜੋ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ, "ਜੈਸੀ ਮੈ ਆਵੈ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੈਸੜਾ ਕਰੀ ਗਿਆਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ॥" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਰੱਬੀ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਕੀਤਾ "ਹਉ ਆਪਹੁ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣਦਾ ਮੈ ਕਹਿਆ ਸਭੁ ਹੁਕਮਾਉ ਜੀਉ॥" ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਤਿ ਨੂੰ ਜੀਵਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਤਿ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ, ਇਸੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਢਾਢੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, "ਹਉ ਢਾਢੀ ਵੇਕਾਰੁ ਕਾਰੈ ਲਾਇਆ॥ ਰਾਤਿ ਦਿਹੈ ਕੈ ਵਾਰ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਇਆ॥" ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਲੱਖਣ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਕਲਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੁਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਅਗਵਾਈ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਆਤਮਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਆਦਿ ਕੀਮਤ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਲਹਾਮ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿਚ ਨਿਹਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀ ਆਦਰਸ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜਪੁਜੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਲਈ 'ਸਚਿਆਰ' ਹੋਣ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਹੈ 'ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ" ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ ਕਿਹਾ ਹੈ 'ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੁ ਹੈ ਆਪਣਾ ਪਛਾਣੁ॥" ਸਤਿ ੧ਓ ਦਾ ਗੁਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸਤਿਨਾਮ' ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਉਸ ਇਕ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਰਚਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਉਸ ਇਕ ਦੀ ਜੋਤਿ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਮੰਨਿਆ ਹੈ "ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਕੇ ਵਸਿਆ ਸੋਇ॥" ਇਕੋ ਨੂਰ ਤੋਂ ਸਭ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਤ-ਗੋਤ, ਧਰਮ, ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਤ ਵੰਡ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹੀ ਕੋਟੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਤੇ ਮਨਮੁਖਿ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਦਸੰਬਰ 1872 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੰਪਰਕ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ

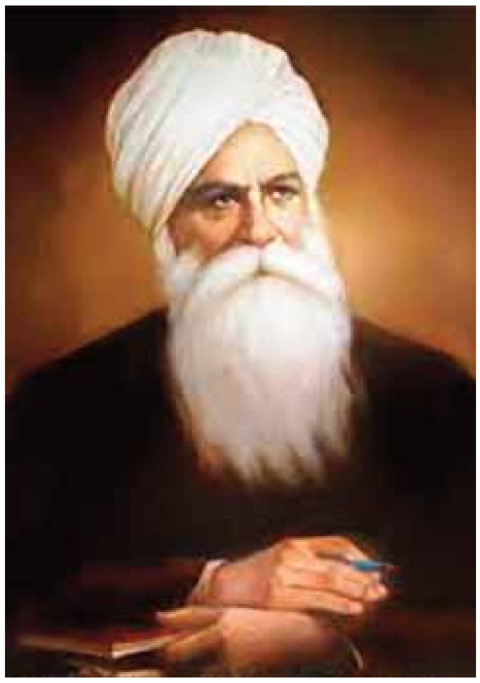

ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਾਲੀਮ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੀਨਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਚਰਚ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 1891 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਬੀਬੀ ਚਤਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ 10 ਜੂਨ 1957 ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਏ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੂਰ ਦੀਵਾਨ ਕੌੜਾ ਮੱਲ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਤਾਨ ਦਾ ਵਾਈਸ ਗਵਰਨਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਦੀਵਾਨ ਮਿੱਠਾ ਮੱਲ ਕਰਕੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਰਤਕ, ਕਵਿਤਾ, ਨਾਟਕ, ਨਾਵਲ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ, ਮਹਾਂਕਾਵਿ, ਇਤਿਹਾਸ, ਟਰੈਕਟ, ਲੇਖ, ਟੀਕਾਕਾਰੀ ਆਦਿ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆ ਕੁੱਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ 'ਸੁੰਦਰੀ', 'ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ', 'ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ', 'ਨੌਧ ਸਿੰਘ', 'ਰਾਣਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ', 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚਮਤਕਾਰ', 'ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਚਮਤਕਾਰ', 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਚਮਤਕਾਰ', 'ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹਾਰ', 'ਬਿਜਲੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਨਿੱਗਰ ਯੋਗਦਾਨ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਭਾਈ' ਦੇ ਖ਼ਿਤਾਬ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੇਟ ਆਫ ਓਰੀਐਂਟਲ ਲਰਨਿੰਗ ਦੀ ਆਨਰੇਰੀ ਡਿਗਰੀ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ; ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਪਦਮਭੂਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ; 1952 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਦਾ ਬਾਬਾ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਵੈਦਗੀ ਵਿਚ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਡਾਕਟਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਬਾ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਗਿਆਨੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਨਾ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਛਾਪੇ। ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਫੋਲੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਰਾਜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਉਪਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ 'ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਾਜ' ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬਾਹਰਲੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਜਾਗਰਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਉਸਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਪੂਰਨ ਅਮਨ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ; ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ 'ਜੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਿਰੰਗੀਆਂ' ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ "ਰਾਜ਼ੀ ਬਹੁਤ ਰਹਿੰਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਿੰਦੂ...।" ਸੰਨ 1949 ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਨਾਵਲ ਦੀ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਉਲਝਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਖੋ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗੁਆ ਕੇ ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਈਸਾਈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਆਪਣੇ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਹੁਰੀਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਉਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤਮਰਿਯਾਦਾ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬੁੱਤ-ਪੂਜਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਿੰਦਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਲਣਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਈਸਾਈ ਗਿਰਜਿਆਂ ਨੇ ਧਰਮ-ਬਦਲੀ ਦਾ ਅਭਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਵਰਗੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਸਮਾਂ-ਰੀਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਉਣਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਸਿੱਖ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਰਲਗੱਡ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁੱਝ ਦਾਨਿਸ਼ਮੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਾਹੌਰ ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪਰਸਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਮੀਰ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ, ਸਿੱਖ ਕੀਮਤ ਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਲਾਹੌਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਸਿੱਖ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ-ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰੀ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ, ਸਿੱਖ ਪੁਰਬਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਹਿਰ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਜੀਵਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜੋਸ਼, ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ, ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿੱਖ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੰਨ 1893 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹਾਲੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਇਕ ਦਵਾਈ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ 1993- 94 ਵਿਚ 'ਖ਼ਾਲਸਾ ਟਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ' ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਣੇ। ਸਾਹਿਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਲਈ। ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਟ੍ਰੈਕਟ ਜਿਵੇਂ 'ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ', 'ਪ੍ਰੇਮਬਾਣ' ਆਦਿ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਇਹ ਕੰਮ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਕੌਰ ਸਿੰਘ 1895 ਵਿਚ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 5 ਟ੍ਰੈਕਟ ਛਪੇ ਸੀ ਅਤੇ ਛੇਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਕ-ਪੱਤਰ ਵਜੋਂ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਸੰਨ 1898 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਸੰਨ 1899 ਵਿਚ 'ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਸਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਲਈ। ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮਹਾਨ ਯੋਗਦਾਨੀ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ 'ਤੇ ਆ ਪਈ। ਭਾਈ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਉਪਰੰਤ ਸਰਦਾਰ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਕੁੱਝ ਨੌਜੁਆਨ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ ਅਤੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੂਕੀ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾ ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ...?

ਲਿਖਤ : ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਤਲ

ਲੜੀਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ 46

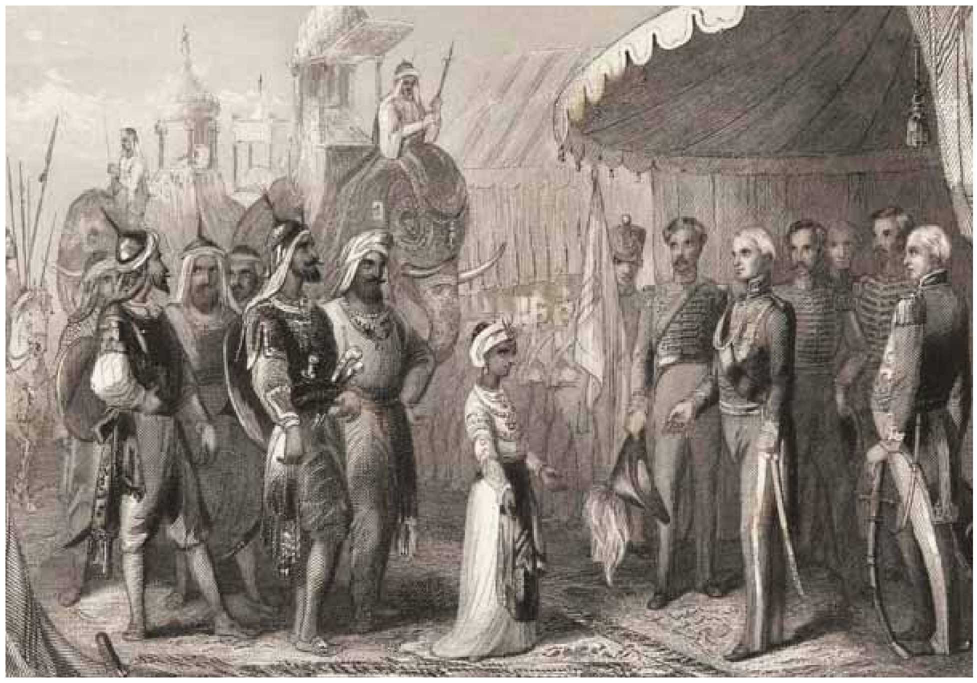

ਪਰ ਇਹ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਝਿਜਕ ਸਾਫ਼ ਦੱਸੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਣੀ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸਰ ਜਾਨ ਹਾਬ ਹਾਊਸ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਪਲ ਪਲ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਕਿ ਕਿਸ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਣੀ ਕਾਰ-ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਬਣੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਮਾਤਾ ਤੇ ਰਖਵਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਤੇ ਅਣ-ਪੁੱਛੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਕਾਰ-ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। . . . . . .

ਜੇ ਸਰਦਾਰ ਤੇ ਰਸੂਖ਼ ਵਾਲੇ ਹਾਕਮ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ, ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਬਨਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਭਰੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਚੁਪੀਤੇ ਹੀ' ਰਾਣੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ 7ਚਗਦਜਅ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਤੇ ਰਾਜ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕਾਰ-ਮੁਖ਼ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ।"

ਫਿਰ 12 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਹਾਰਡਿੰਗ, 'ਕਰੀ' ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, 'ਸਿੱਖ ਦਰਬਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਰਹੋ। ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਖਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਐਨ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ (ਸਿੱਖਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।"

ਹੈਨਰੀ ਲਾਰੰਸ ਤੋ 'ਕਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਵਾਸਤੇ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ। ਨਵੇਂ ਪਰਬੰਧ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਦਾ ਧੜਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਨ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਟਿਕਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਦੀਨਾਨਾਥ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦਾ ਧੜਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਵਧਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁਛ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਨੇ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਾਇਆ, ਕਿ ਦੋ ਪਲਟਣਾਂ ਤੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਕੁਛ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਲਾਹੌਰ ਰਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਹਿੰਦ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਫ਼ਰੈਡਰਿਕ ਕਰੀ ਦੇ ਨਾਮ 10 ਮਘਰ, 1901 ੧ਬਿ। (14 ਦਸੰਬਰ, 1946 ਈ.) ਨੂੰ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਗਈ :

ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਖ਼ਾਸਤ

"ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਇਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਏਥੇ ਠਹਿਰੀ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਚਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ, ਪਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪਰਬੰਧ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਇਹ ਵੇਖਕੇ, ਕਿ ਫ਼ੌਜ ਹਟਾ ਲੈਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਏਜੰਟ ਤੇ ਦੋ ਪਲਟਣਾਂ ਇਕ ਰਸਾਲਾ ਤੇ ਇਕ ਬਾਤਰੀ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਏਥੇ ਠਹਿਰੇ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਰਾਜ-ਪਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੱਦ ਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਅਹਿਦਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਨਰੀ ਲਾਰੰਸ ਰਾਜ-ਪਰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।"

ਹਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਘਬਰਾਹਟ

'ਕਰੀ' ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹਾਰਡਿੰਗ ਬੜਾ ਘਬਰਾਇਆ। ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਉਸਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਕਰੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਚ ਜਕੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੋੜਵੀਂ ਡਾਕੇ 'ਕਰੀ' ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ : "ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਸੇ ਦੇਸੀ ਪਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਸਦੇ ਨਕਾਰਾ, ਬੇ-ਇਨਸਾਫ਼ ਤੇ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਭਰਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਤਜਰਬੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐਸੇ ਪਰਬੰਧ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇਣ ਦੀ ਮੈਂ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਆਂਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋ ਪਿਆਦਾ ਪਲਟਨਾਂ, ਇਕ ਰਮਾਲਾ ਤੇ ਇਕ ਤੋਪਖ਼ਾਨਾ ਬਾਤਰੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਇਤਨੀ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਹੈ, ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਤੁੱਲ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਆਪਣਾ ਰਾਜ-ਪਰਬੰਧ ਆਪ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਫ਼ੌਜ ਰਖਣੀ ਯੋਗ ਹੈ"

ਹਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ 'ਕਰੀ' ਨੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ 14 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਚਿੱਠੀ 'ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ' ਦੱਸ ਕੇ ਇਉਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ : "ਤੁਹਾਡੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ, ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਕੁਛ ਹਿੱਸਾ ਤੇ ਗਵਰਨਰ-ਜੈਨਰਲ ਦਾ

– ਚਲਦਾ

ਦੀਵਾਨ ਦੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ 1902 ਨੂੰ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ 53 ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈਆਂ। ਪਹਿਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਯਤੀਮਖਾਨਾ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ 1904 ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ। ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੱਕਾ ਫੰਡ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਟ੍ਰੈਕਟਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਹਾਂ-ਮੁਖੀ ਅਸਰ ਪਾਇਆ, ਧਾਰਮਿਕ ਜੋਸ਼ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਰਬਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਮਲ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ 'ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਦੋਂ ਦੇ ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ਕਤੀਕਰਨ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਨਾਵਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ:-

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਤਿਆਗ, ਸੰਨਿਆਸ ਅਤੇ ਹੱਠਯੋਗ ਆਦਿ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੇ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਮੁੱਚ ਵਿਚ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼-ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ, ਮਹਾਨ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਵਲ, ਕਵਿਤਾ, ਮਹਾਂ ਕਾਵਿ, ਵਾਰਤਕ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰਚੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਵਿਭਿੰਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਸੁੰਦਰੀ' ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ ਮਹਿਜ਼ ਸਾਹਿਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਬਲਕਿ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਚਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਤਹਾਸਕ ਸੋਮਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਖਾਲਸਾ ਤਵਾਰੀਖ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ, ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁੰਦਰੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਚੇਤੇ ਰੱਖ ਸਕਣ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਝੱਲਦੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖੀ, ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਿਆਲੂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਰ ਕਬੂਲ ਕੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਗੁਰੂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ, ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕੀਮਤ ਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨ। ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਾਈ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1898 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਅਤੇ 2010 ਵਿਚ 43ਵੀਂ ਵਾਰ ਛਪੀ। ਇਹ ਉਸ ਬਹਾਦਰ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਬੇਵਸੀ 'ਤੇ ਹੰਝੂ ਨਹੀਂ ਕੇਰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਤਰਸਯੋਗ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਸਕੀਨ ਇਸਤਰੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅਸਰ ਕਬੂਲ ਕੇ, ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੀਮਤ ਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਕ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਇਆਕਲਪ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਕਿਉਂ ਸੌਂਪੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਇਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਮਲ ਰਿਹਾ? ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਇਆਕਲਪ ਲਈ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਗਲ ਸੜ ਚੁੱਕੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸੀ, ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਸਹਿੰਦਿਆਂ, ਵਰਣ ਆਸ਼ਰਮ ਧਰਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਵੰਡੀ ਹੋਈ, ਵਿਭਿੰਨ ਫਿਰਕਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵੰਡੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਉਪਜੀ ਨਫਰਤ ਆਦਿ ਦੀ ਆਦੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਵਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਭਰਾ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈ ਸਕੇ। ਸੁੰਦਰੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਤੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਪਠਾਨ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਛਡਾ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਥੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈ ਰਹੇ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਜਥਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਠੀਆਂ 'ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ, ਖਾਧ-ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਵੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਦੀਵਾਨ ਲਖਪਤ ਰਾਇ ਸੀ ਜੋ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੀਜਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੀਵਾਨ ਕੌੜਾ ਮੱਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕੀ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਦਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਲਕੁਲ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੱਈਆ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘਣੀ ਵਾਂਗ ਵਕਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਬਹਦਰ ਸਿੱਖ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਸਕੀਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਨਿਡਰ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪੀਲੀਭੀਤ ਮੁਕਾਬਲਾ: ਗ਼ੈਰਅਦਾਲਤੀ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਘਸੀਪਿਟੀ ਕਹਾਣੀ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਯੂ.ਪੀ. ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 18 ਤੋਂ 24 ਸਾਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀਲੀਭੀਤ (ਯੂ.ਪੀ.) ਦੇ ਪੂਰਨਪੁਰ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੁਲਾਈ 1991 'ਚ ਵੀ ਯੂ.ਪੀ. ਪੁਲਿਸ (ਪੀਏਸੀ) ਨੇ ਪੀਲੀਭੀਤ 'ਚ 10 ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਬੱਸ 'ਚੋਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵੱਖਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹ ਕਥਿਤ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 2016 'ਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 43 ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ 'ਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ 'ਮੁਕਾਬਲੇ' ਵੀ ਇਸੇ ਹਕੂਮਤੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਿੰਨੋਂ ਨੌਜਵਾਨ–ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸ਼ਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਸਨ। ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਟਰੱਕ ਡਰਾਇਵਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਕਥਿਤ 'ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਫੋਰਸ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸਨ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਆਧਾਰਤ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਮੌਡਿਊਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਗਰਨੇਡ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਅਮਨ–ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਾਂਘ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਕਰੂਰ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਕਮਰਾਨ ਧਿਰ ਦਾ ਸੰਦ ਬਣ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ–ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਦਨਾਮ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ੱਕੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਝੂਠੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਉੱਪਰ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਿਆਂ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਉੱਪਰੋਥਲੀ ਛੇ 'ਦਹਿਸ਼ਤੀ' ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਵਾਰਦਾਤ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਉੱਪਰ ਕਥਿਤ ਗਰਨੇਡ ਹਮਲੇ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਗਰੁੱਪ ਬੰਦ ਪਈ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਿਉਂ ਕਰੇਗਾ। ਹਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੰਦ ਪਈ ਚੌਕੀ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਾਲੀਆ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜੀਠਾ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਵਿਖੇ ਧਮਾਕੇ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਾਇਰ ਫਟਣ ਨਾਲ ਆਈ ਆਵਾਜ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੱਬਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਗਈ। ਇਹ ਕੀ ਚੱਕਰ ਸੀ? ਇਹ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ' ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਇਹ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਖੇਤਰ ਬੀਐੱਸਐੱਫ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਧਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ 'ਚ ਵਾਰਦਾਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪੀਲੀਭੀਤ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਮਿਹਨਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਗ਼ਾਇਬ ਹੋਣਾ (ਜੋ ਨਾ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ 'ਚ) ਅਤੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਾਅਲੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤੀ ਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਹੋਟਲ 'ਚ ਠਹਿਰਨਾ, ਹੋਟਲ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਫ਼ੋਨ ਕਰਾਉਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਰੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਪੈਦਲ ਤੁਰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਪਰ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਦੋ ਅਸਾਲਟਾਂ, ਹੋਰ ਅਸਲਾ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ ਮਿਲਣਾ, ਹੋਟਲ 'ਚ ਠਹਿਰਨ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚੋਰੀ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਹੋਣਾ, ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਉੱਪਰ ਜਾ ਰਹੇ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ' ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਣਾ ਜਿੱਥੇ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਫੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਢੇਰ ਕਰਨ' ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਫੁਰਤੀ, ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ 'ਚ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਹੀ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਣਾ, ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਪਰ ਗੋਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਣਾ, ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਜਿਸਮਾਂ ਉੱਪਰ ਦੂਰੋਂ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੇੜਿਓਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਣਾ, ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਥਾਂ ਲਹੂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਫਾਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਹ ਲਹੂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ, ਨੇੜਲੇ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੱਕ 'ਤਾਬੜਤੋੜ' ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫ਼ੀ ਨਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਇਕ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ ਨਾ ਦੇਖਣ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਾਉਣਾ ਆਦਿ ਸਭ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਝੂਠ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਲੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਚਣਹਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਤਰ੍ਹਾਂ–ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ੁਲਾਸੇ ਕਰਕੇ ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਹੀ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੇ ਡਰਾਇਵਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਧਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹੋਣਗੇ। ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਜੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਪਿਛੋਕੜ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈਸ਼ੁਦਾ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਯੂਰਪ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਮੌਡਿਊਲ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਚਾਲਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਫ਼ੌਜੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਹੁਲੀਏ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਐੱਨਆਈਏ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਬੱਬਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪੂਰਨਪੁਰ 'ਚ ਆਏ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਧੂ ਉੱਥੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਜਾਅਲੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਵੀਜ਼ਾ ਸਕੈਂਡਲ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨਆਈਏ ਕਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਡੀਜੀਪੀ ਵੱਲੋਂ ਵਡਾਲਾ ਵਾਂਗਰ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਅਤੇ ਘਣੀਏ ਕੇ ਵਾਂਗਰ ਥਾਣੇ (ਬਟਾਲਾ) ਉੱਪਰ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਗਰਨੇਡ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗੁੱਥੀ ਸੁਲਝਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਮੌਡਿਊਲ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ 'ਖ਼ੁਲਾਸੇ' ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹੀ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਕਥਿਤ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਗਰਨੇਡ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਸਹੀ ਹੈ? ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ 'ਚ ਘੇਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲਈ ਅਤਿ ਸਿਖਲਾਈਸ਼ੁਦਾ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਤਿੰਨ ਸਧਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਚਾਹੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਰਮ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਰਾਹੀਂ ਸਬੂਤ ਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜੁਟਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਸੰਬੰਧ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਡੀਜੀਪੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਜੱਜ ਬਣ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਜਲਾਦ ਬਣ ਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਸਨਸਨੀਖ਼ੇਜ਼ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਗ਼ੈਰਅਦਾਲਤੀ ਕਤਲਾਂ ਦੀ 'ਢੇਰ ਕਰਨ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਜੈ–ਜੈਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣ–ਬੁੱਝ ਕੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪੀਲੀਭੀਤ 'ਚ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ. ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀਲੀਭੀਤ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਐੱਸ.ਪੀ. ਤਤਕਾਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਜਪਾਈ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਟੈਣੀ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸਮੇਂ ਸਤੰਬਰ 2020 'ਚ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਟੈਣੀ ਦੇ ਛੋਕਰੇ ਮੋਨੂ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਹੰਕਾਰ 'ਚ ਚਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਹੇਠ ਕੁਚਲ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ, 'ਨਿਆਂ ਰੈਲੀ' ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰੇ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਉਜਾੜ ਦੇਵੇਗਾ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਸਮਾਂ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਡੱਲੇਵਾਲ–ਪੰਧੇਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਿਸਾਨ ਫੋਰਮਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਅੰਦੋਲਨ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਸੂਤੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਤਿੱਖਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਤਰਾਈ ਖੇਤਰ (ਪੱਛਮੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਪਹਿਲੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਨਿਭਾਈ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾਰਨ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਚੁਭਦੇ ਹਨ। ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰੇ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਜਪਾ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਅੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਹੂ–ਪਸੀਨਾ ਵਹਾ ਕੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲ–ਬੇਲੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਆਬਾਦ ਕੀਤੀ ਤਰਾਈ ਦੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉੱਥੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਝੂਠੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਧਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਬੰਦ ਪਈ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਡਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਲੀਭੀਤ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਹੋਟਲ 'ਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲੀਆ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਡੂੰਘੀ ਘੋਖ–ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਾਣ–ਬੁੱਝ ਕੇ ਵਧਾ–ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਊਏ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਵਾਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤਹਿਤ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ) ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਪਣੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਲੈਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੇ ਮੌਲਿਕ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ–ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰਅਦਾਲਤੀ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਂਝੇ ਹਿਤ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਟਕ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਜਾਂਚ ਹੀ ਕਥਿਤ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਕਮਰਾਨ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ, ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਖ਼ੁਦ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਹੈ। ਬਸਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਲ 'ਚ 220 ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਵਾਲ, ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਭਗਵਾ ਸਿਆਸਤ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1980–90ਵਿਆਂ 'ਚ ਬਣਾਏ ਦਹਿ–ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਚ 70 ਮੁਕਾਬਲੇ ਝੂਠੇ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ 'ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ' 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ, ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ 1528 ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਾਂਚ, ਜੰਮੂ–ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ 'ਲਾਪਤਾ' ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸਿਲਸਿਲਾ, ਯੂਪੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਈਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ 'ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਰਾਜ', ਇਹ ਸਭ ਸਟੇਟ ਵੱਲੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹਥਿਆਈਆਂ ਖ਼ੂੰਖ਼ਾਰ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁਫ਼ਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਹਰ ਇਨਸਾਫ਼ਪਸੰਦ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ੈਰਅਦਾਲਤੀ ਕਤਲਾਂ 'ਚ ਸਮੋਏ ਭਵਿੱਖੀ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ, ਯੂਰਪੀ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ–ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ

ਭਾਰਤ ਭਟਕਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਲਿਖਤ : ਵਿਜੈ ਬੰਬੇਲੀ , ਸੰਪਰਕ : 94634-39075

ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਰਾਮ ਸ਼ਰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ, "ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਾਤ-ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ਿਰਕੇ ਦੇ 'ਸਦਭਾਵੀ ਹਿਤਾਂ' ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਫ਼ਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ 'ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ' ਦੀ ਸਰਲ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ।" ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸਿੱਧ-ਪੱਧਰੀ ਜਾਪਦੀ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬੜਾ ਨਾ-ਮੁਰਾਦ, ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਬੇਹੱਦ ਭਿਆਨਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਿਰ ਦੇ ਭਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅਚੇਤ ਹੀ ਆਪਣੀ ਧਿਰ ਦੇ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੇ ਧੀਮੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਜਥੇਬੰਦਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ 'ਪਾੜੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਆਈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਅਤੇ 'ਮਾੜੇ-ਧੀੜਿਆਂ' ਨਾਲ ਸੂਖ਼ਮ ਅਨਿਆਂ ਤਾਂ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਗੁਲਾਮ-ਦਰ-ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਪਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਹੋਂਦ ਸੀ। ਹਾਂ, ਦੇਸੀ ਹਾਕਮਾਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀ ਜਮਾਤ ਆਪਣੇ ਮੁਫ਼ਾਦਾਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੋਲੇਪਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਹੋਂਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਫ਼ਿਰਕਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਤਿੱਖਾ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ।

1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਬੁੱਝ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਦਰ-ਜਾਤ ਦੇ ਕੋਹੜ ਨੂੰ ਸਤਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੂ ਗੋਰਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਦੀਪ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਿਰ ਵੱਢਵੇਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਇੱਥੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਬੀਜੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਪਿਛਲੱਗਾਂ ਨੂੰ ਬਾ-ਖ਼ੂਬ ਵਰਤਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸੂਖ਼ਮ ਰੂਪ ਤਕ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ 'ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ (ਬਦ) ਨੀਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਫੂਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਜਨਗਣਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤ ਆਧਾਰਿਤ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਰਜਮੈਂਟਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਬਲਦੀ 'ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ, ਜਗੀਰੂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤੀ ਗਰੋਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪੜਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਜੇਮਜ਼ ਮਿੱਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ 'ਹਿੰਦੂ ਕਾਲ, ਮੁਗਲ ਕਾਲ ਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਕਾਲ' ਵਾਲੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਫ਼ਿਰਕੂ ਵੰਡ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੰਤ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਕੂ ਗਰੂਰ ਪਨਪਣ ਲੱਗਾ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਸਿਰ-ਵੱਢਵੀਂ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢ ਬੈਠੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦੁਖਾਂਤ ਇੱਕ ਸਬਕ: ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਜਗੀਰੂ ਸਮਾਜ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਕੁਨਬੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁੱਖ-ਸੁਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਦਰ-ਹਕੀਕਤ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਫ਼ਿਰਕਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਧਰਤੀ ਸੀ/ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਇੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਮੱਧਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਇਸਲਾਮ, ਸੂਫ਼ੀ ਮਤ, ਨਾਥ ਪਰੰਪਰਾ ਆਦਿ ਮਕਬੂਲ ਹੋਈ। ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਿਹਾ ਹੈ। 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦਾ ਉਭਾਰ ਹੋਇਆ।

1849 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਘੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾ ਵਿਕਾਸ ਸਦਕਾ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਦ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕੌਮੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲੋਂ ਫ਼ਿਰਕੂ ਚੇਤਨਾ ਵੱਧ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦਾ ਘਰਾਟ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਚੇਤ-ਸੁਚੇਤ ਫ਼ਿਰਕੂ ਜਨੂੰਨ ਜ਼ੋਰਾਂ ਉੱਪਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 1947 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੀ ਥਾਂ ਫ਼ਿਰਕੂ ਅਧਾਰ ਉੱਪਰ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਬੰਗਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲੀ ਕੌਮ ਦੀ ਵੰਡ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕੇ ਕਿ … …

ਅਫ਼ਸੋਸ, ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਾਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਫ਼ਿਰਕੂ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ/ਸਿੱਖੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਉੱਠੀ।

ਫ਼ਿਰਕੂ ਜਨੂੰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਜਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਘਾਣ ਅਤੇ ਨਰਸੰਘਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਵਰਗੀ ਮੇਚਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲੱਭੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਲੂੰਧਰੀ ਗਈ। ਦਸ ਲੱਖ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਲੱਖਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਬੇਘਰ ਹੋਏ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਰੁਲੀ। ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਪਛਤਾਵੇ ਦੀ ਪੀੜਾ ਨਾਲ ਚੇਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ, ਚੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਲਹਿੰਦਾ, ਮੂੰਹ ਛੁਪਾ ਕੇ ਹੁਬਕੀ ਰੋਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਸਤਾਦ ਦਾਮਨ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "… … ਲਾਲੀ ਅੱਖੀਆਂ ਦੀ ਪਈ ਦੱਸਦੀ ਏ … … ਰੋਏ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੋ, ਰੋਏ ਅਸੀਂ ਵੀ ਹਾਂ।"

ਉਸ ਮੌਕੇ ਹੋਣਾ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇੱਕਮੁੱਠਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਤੇ ਕੌਮੀ ਅਧਾਰ ਉੱਪਰ ਵੱਖਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ। ਉਦੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਕੌਮੀਅਤ ਨੇ ਸਿਆਣਪ ਕੀਤੀ। ਅੱਡ-ਅੱਡ ਧਰਮ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਤੁਖਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਇਸ ਫ਼ਿਰਕੂ ਅੱਗ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਉੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਅਧਾਰ ਉੱਪਰ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਤਾ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਜਮਾਤ ਹੱਥ ਆ ਗਈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਆਖਿਆ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਾਲਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਅਸਲੋਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਅਲਪ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਕੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ। ਵੱਡੀ ਧਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਂ-ਦਰ-ਸਮਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਰਹੇ/ਹਨ। ਇੱਥੇ ਧਰਮ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਪਰ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ 'ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

1943 ਦੀ ਮੋਮਿਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, "ਅਸੀਂ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿਸਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਕਿਰਤੀ ਨਾਲ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬੇਹੱਦ ਨੇੜਲਾ ਹੈ।"

ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ 1944 ਵਿੱਚ ਆਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵੱਲੋਂ ਕਹੀ ਬੇਹੱਦ ਭਾਵਪੂਰਤ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਅ ਕੇ ਇਹ ਲੇਖ ਸਮੇਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ, "ਇਸਲਾਮ ਕਦੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੁਣ ਹੈ। ਇਹ 'ਲੀਗ' ਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਲੁਟੇਰੇ ਤੇ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਹੈ।"

ICC ACCOUNTING SERVICES INC.
ICC Accounting Services Inc.

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
604-597-0991, 778-895-7444
1-800-732-0519
: icc.accounting@yahoo.ca
: www.iccaccounting.com
: 8740 - 140A St., Surrey, BC V3W 0M4
Gurnek Bangar
(Pasla)

ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ,
(lawnmower)
ਵਾਸ਼ਰ ਡਰਾਇਰ, ਮਿਕਸੀ,
ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ
ਠੀਕ ਕਰਵਾਓ

REPAIR & SERVICES
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
604-773-7258 (ਸਰੀ)

Keep Smiling
Denture Clinic
Keep Smiling Denture Clinic
Complete Denture · Implant Denture · Partial Denture
Care Home Mobile S
ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।
Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist
SEMCD CERTIFIED CLINICIAN
Book Your Appointment
778-600-0811 | 778-600-0810
6834 King George Blvd Surrey BC | 2644 Cyril St Abbotsford BC

ਵਾਹ! ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਸੰਪਰਕ: 216-556-2080

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸਾਡਾ ਹਾਸਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਅਤੇ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਹੁਸੀਨ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਨੂੰ ਜਿਊਣ ਜੋਗਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਪਲਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਨੂੰਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਲਿਸ਼ਕਦਾ ਰਹੇ। ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਂਚ ਨਾ ਆਵੇ। ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣੇ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਜ਼ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਬੋਲ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈੜਾਂ, ਦੀਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖਮੁਖੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਰਾਹਾਂ ਸਿਰਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜੋਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਹਨੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣ ਛਿੜਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਲੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੰਨਿਆਂ ਦਾ ਚੰਦ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਧਰਾਤਲ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੁਭ-ਸ਼ਗਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀਆਂ ਸੌਗਾਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸੌਗਾਤ ਕਿੰਨੀ ਅਮੁੱਲ, ਅਜ਼ੀਮ ਅਤੇ ਅਦਭੁੱਤ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਸ਼ਾਲੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦਾਤ ਨਾਲ ਵਰੋਸਾਏ ਹਾਂ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਕਲਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਿਊਣ-ਜਾਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਵਖਰਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੋਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਅਣਮੁੱਲਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਹਰ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ ਰਹਿ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਦੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅੰਬਰਾਂ ਦੀ ਉਡਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆੜੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਹਾਰਾਂ ਮੋਕਲੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵਸੀਹ ਦਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ। ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦਾ ਚਾਅ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅੱਧਮੋਏ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਬਦਹਵਾਸ ਹੋਇਆ ਬੰਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਸਿਵਿਆਂ ਵੰਨੀਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਕਿਆਸਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਗਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਜੀਠੀ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਜਿਊਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੂਹਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜਿਊਂਦਿਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਸ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਾਣੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਜਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਓ। ਦਿਲਲਗੀਆਂ ਕਰੋ। ਯਾਰਾਂ ਬੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਸਤੀ ਕਰੋ। ਦੇਖਣਯੋਗ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਓ, ਅਣਗਾਹੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਹੋ। ਮਨ ਦੀਆਂ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੀ ਹੋ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੀ ਜੀਅ ਭਰ ਕੇ ਜੀਓ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਸ਼ਨਾਂ ਭਰੇ ਵਕਤ ਤੁਹਾਡੇ ਚੇਤਿਆਂ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਣ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜੋੜਮੇਲਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨ, ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਸਬੱਬ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਅਤੇ ਤਸ਼ਬੀਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਰੰਗ-ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖ਼ੁਸ਼ਗਵਾਰ ਅਤੇ ਖੇੜਿਆਂ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਪੂਰ ਕਰੇਗੀ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਦੇ ਵੀ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੁਖਨ ਅਤੇ ਸਰੂਰ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਅਤੇ ਰੂਹ ਦਾ ਰੱਜ ਮਾਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੱਜ ਨੇ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਦੌਲਤ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣੀਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ, ਦੋਸਤੀਆਂ, ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਣੇ ਪਿਆਰੇ ਪਲ, ਤੁਹਾਡੇ ਨੇਕ ਕਾਰਜ, ਹਮਦਰਦੀ ਭਰੇ ਬੋਲ ਜਾਂ ਸੁਖਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਕਤ ਨਾਲ ਮੱਧਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੰਗਤ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਏ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਰਥਕਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਸਰ ਹੀ ਮੈਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਨਾਹ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਹਰਫ਼ ਮੇਰੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਜਗਦੇ ਚਿਰਾਗ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਸਤਕ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਚਮਕਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੁਸੀਨ ਅਤੇ ਜਿਊਣ ਜੋਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਹ ਇਬਾਰਤ ਸਫ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਲ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਬਾਦਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਹ ਪੂਰੇ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਦੇ ਉਮਰ ਦੀ ਮੁਥਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕੁਝ ਅਮਿੱਟ ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਸੁਖਨ-ਸੁਹਜ, ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰ ਖ਼ੁਦ ਰੁਖ਼ਸਤਗੀ ਦਾ ਮਾਣ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਏ ਆਸਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਅਧਾਰਸ਼ਿਲਾ, ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਸਾਂਝ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਨਾਮਕਰਣ, ਕਰਮਯੋਗਤਾ ਤੇ ਕੀਰਤੀਆਂ ਦਾ ਹਰਫ਼ਨਾਮਾ, ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਤੇ ਮੋਹ ਦਾ ਪੈਗਾਮ, ਤਾਂਘਾਂ ਤੇ ਤਮੰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਲਤਾ ਅਤੇ ਸੁਗੰਧ ਅਤੇ ਸੁਹੱਪਣ ਦਾ ਸ਼ਰਫ਼ਨਾਮਾ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੀਅ ਲਈਏ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾ ਰਹੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹੀ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਣੀਆਂ ਨੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰੰਗ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਮਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖ਼ਰੀ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ੁਸ਼ਨੁਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸੁਗੰਧਤ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦਾ ਲੁਤਫ਼ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਦਿਲਲਗੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿਆਰਤ ਵਰਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਗ਼ਲਤ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਦੀਆਂ ਕਮੀਨਗੀਆਂ ਦੀ ਖਿੱਦੋ ਉਧੇੜ, ਉਸ ਦਾ ਕੂੜ ਉਸ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰ ਸਕੋ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ, ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ, ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦੀ। ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਸਹਿਜਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਿਤਾ ਦੇ ਸਫ਼ਲਨਾਮੇ ਦੀ। ਅੰਤਰੀਵ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ, ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਤੀਕ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਪਛਾਣਨ ਦੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਜੜਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਾਹੇ ਬਗਾਹੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਅਤੇ ਸਮਝਣਾ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ, ਰੁਤਬਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਵਰਣਵੰਡ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾਓ, ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਓ। ਹਰੇਕ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪ ਕਦਰ ਕਰਵਾਓ। ਦਿਲੋਂ ਕਦਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕਦਰ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਮੁੱਲ ਦੀ ਜਾਂ ਰੋਅਬ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਮਾਣ ਬੇਅਰਥੀ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਚਿਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਔਕਾਤ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਦੇ ਵੀ ਜਮਾਂ/ਘਟਾਓ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦਿਮਾਗ਼ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਲ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਜੀਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੁਰਖ਼ ਅਤੇ ਸੂਹਾ ਰੰਗ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜੀਵਨ-ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਸਦਾ ਖ਼ੈਰਖਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਹੋਣਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਰਗੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲ, ਪਾਕੀਜ਼ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਛੱਪੜਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਬੋਅ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਨੇ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਪੱਖ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸ਼ਗੁਫ਼ਾ ਧਰੇਗੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਨੇਰੇ ਪੱਖ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਲਮ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦਾ ਧੁਖਦਾ ਜੰਗਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਵੀ ਸੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸੁੱਚਮ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਣਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਅਲਾਮਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਵਿਹੂਣੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਸ਼ਨ ਵਾਂਗ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਦਿਨ ਵਧੀਆ ਲੰਘਿਆ ਹੈ। ਰੱਬਾ! ਰਾਤ ਵੀ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਲੰਘਾਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜੀਅ-ਜੰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਰਤਾਈਂ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਸੰਗ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣਾ, ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਫ਼ਿਕਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਫ਼ੱਕਰਤਾ ਉਪਜਾਉਣਾ, ਝੂਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਘਾਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਿਲੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮੂਲ-ਮੰਤਰ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਜਿਊਣ ਦੀ ਕਲਾ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਮਰਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ। ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਮਰਨ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਜਨੂੰਨ ਨਾਲ ਜਿਊਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਦੇ ਹਰ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲਬਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਰੰਗ-ਰੱਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਜੋਸ਼ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉੱਦਮ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਨ ਦਾ। ਮਿੱਥੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਖੁਣਨ ਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾਂ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਣੋ ਤਾਂ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿਰਖ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਵਿਅਰਥ ਹੀ ਗਵਾਚ ਗਈ।

ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਸਮਾਂ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੋਣਾ। ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੈ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੁਹਾਥੋਂ ਕੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਹੋਰ ਹੁਸੀਨ ਅਤੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਜਿਊਣਾ ਸਾਰਥਿਕ ਹੋ ਜਾਵੇ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਕਾਰੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਦੀਵਤਾ ਬਖ਼ਸ਼ਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਚਿਓ! ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੇ ਸੀ? ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਵੀ ਆਇਆ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਸੋਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰ। ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜਾਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹੱਸਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਕਤ ਰੁੱਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਿਲ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਬੇਪਛਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋਚਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਦੇਖਦੀ ਅਤੇ ਜਹਾਨ ਵੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਲਖ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ, ਔਕੜਾਂ ਤੋਂ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਹੱਠ ਤੋਂ ਹੰਭਲਿਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ, ਸਿਰੜ ਤੋਂ ਸਾਧਨਾ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਮਾਣ ਤੀਕ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੁਸਤਜੂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਅਦਿੱਖ ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ, ਕੁਝ ਮਨਚਾਹਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ, ਰੂਹ ਦੇ ਹਾਣੀ ਨਾਲ ਰੂਹਦਾਰੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਲ ਬਿਤਾਉਣ ਦੀ, ਮੋਹ ਵਿੱਚ ਪਿਘਲ ਜਾਣ ਦੀ, ਬਨੇਰੇ ਤੋਂ ਉਤਰ ਰਹੇ ਚੰਨ ਨਾਲ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਚਾਨਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹਾਉਣ ਦੀ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਅਤੇ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਲੀਆਂ ਵਿਛਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਰੰਗਮੰਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਰੋਲ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਤੋਂ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਹੀ ਲੋਕ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਲਈ ਸਮਾਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੋਕ ਖ਼ੂਬ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਅਦਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੁੱਚਮ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਜੰਗ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹਰ ਦਾਅ ਵਰਤਦਿਆਂ, ਸਿਰੜ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਜੰਗ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਫਿਰ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਵਾਂਗੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਸਾਹ ਖ਼ਤਾ ਖਾ ਜਾਣ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਲ ਨੂੰ ਆਖ਼ਰੀ ਪਲ ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਓ। ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਜੇ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ ਏ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਦਰਅਸਲ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸੂਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਰਥਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।

ਕਦੇ ਕਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਬੇਭਰੋਸਗੀ, ਨੇੜਲਿਆਂ ਦੀ ਬੇਵਫ਼ਾਈ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਖੋਟ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚਲਾ ਫ਼ਰੇਬ। ਇਹ ਨਕਾਬ ਹੇਠ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਲੰਮੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜਿਊਣਾ ਹੀ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਆਖ਼ਰੀ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਵੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨੂੰ ਮਿਣਨ ਦੀ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰੋ। ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਲਹਿਰਾਂ ਹੀ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਿੰਝ ਲਗਾਓਗੇ? ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹਨ। ਇਹ ਕਦੇ ਧੁੱਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਛਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਬੋਲ-ਬੁਲਾਰਾ ਤੇ ਕਦੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਇਹ ਮਤਰੇਈਆਂ ਵਰਗੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਸਕੀ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਤੇ ਕਦੇ ਉੱਜੜਿਆ ਗਰਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਆਪਣਾ ਵਿਹੜਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਬੇਗਾਨੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਰੂਹ ਦੀ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ, ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਊਣਾ। ਮਨ ਦੀ ਮੌਜ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਰੱਜ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਪੂੰਝਣ ਦੀ ਜਾਚ, ਭੁੱਖੇ ਪੇਟ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚੰਗੇਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਦਾ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਤਾਂ ਕਹੀਏ, ਵਾਹ! ਜ਼ਿੰਦਗੀ! ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਕਹਿਣਾ! ਤੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ, ਖੇੜਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਂਗਲੇ ਸਮਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਦੀ ਰਹੀਂ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ...

ਲਿਸਖਤ : ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ

ਕਿਸੇ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ। ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ, ਖੋਜਮੁਖੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੋਢੀ, ਗੁਰੂ-ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਗੁਰ-ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁਹਾਫਜ਼ਿ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਲੋਕ-ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਗਿਆਤਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਤੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਸੋਚ ਦੇ ਕੱਟੜ ਵਿਰੋਧੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਤਖ਼ਤ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਪੁਸਤਕ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਨੂੰ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਦਰਪਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਦਸ ਐਡੀਸ਼ਨ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ। ਚਮਤਕਾਰੀ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤਿਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ; ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਤੇ ਖੋਜੀ ਬਿਰਤੀ ਵਰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨਕਾਰੀ ਨਾਲ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਮੋਹ ਸਦਕਾ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਮਿੱਠੇਵਾਲ (ਰਿਆਸਤ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ) ਵਿੱਚ 24 ਫਰਵਰੀ, 1923 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਤਕਰੀਬਨ 84 ਵਰ੍ਹੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਮਗਰੋਂ ਉਹ 17 ਜਨਵਰੀ, 2007 ਨੂੰ ਨਸ਼ਵਰ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗ ਗਏ। ਇਸ ਜੀਵਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਸਿਰੜ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ, ਉਹ ਕਾਬਲੇ-ਤਾਰੀਫ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਵਿੱਖਮੁਖੀ ਵੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ-ਸੁਣਨ ਤੇ ਗੁੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਕਦੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਦਰਅਸਲ, ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਭਾਵੇਂ ਵਿਰਸੇ 'ਚ ਮਿਲੀ ਪਰ ਇਹ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਵਲਗਣਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ-ਸੂਹਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। 1945 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਜੋਂ ਗਿਆਨੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਉਹ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਨਾਮ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਿਕ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ।

ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਵੀ ਰਹੇ ਅਤੇ

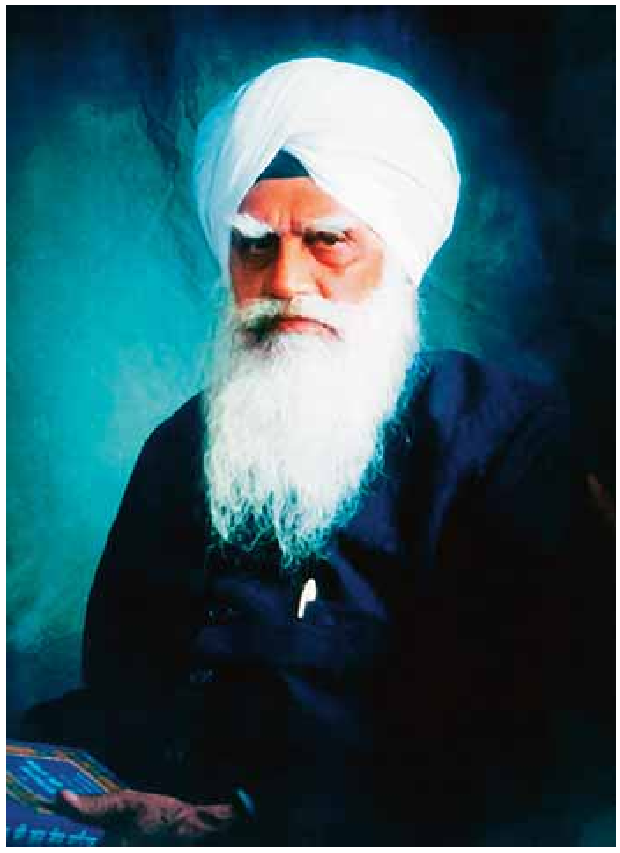

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੀ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੇ ਧਰਮ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਖੋਜਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹਾਰਿਆ। 1949 ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ 'ਲੋਕ ਸੇਵਕ' ਨਾਂ ਦਾ ਸਪਤਾਹਿਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ 'ਜੀਵਨ ਸੰਦੇਸ਼' ਨਾਮੀ ਰਸਾਲਾ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਫਿਰ, ਫ਼ਾਰਸੀ (ਨਸਤਲੀਕ) ਲਿੱਪੀ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਆਰੰਭੀ ਗਈ। 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਲੱਗਾ, ਸਪਤਾਹਿਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਹ 1970ਵਿਆਂ ਤੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੰਤਾਲੀ ਵਾਲੀ ਵੰਡ ਮਗਰੋਂ ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲਾ ਪੈਪਸੂ ਸੂਬਾ 1948 'ਚ ਵਜੂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਹ 1956 ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਰੁਤਬੇਦਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਬਾਸ ਤੇ ਬਚਨ-ਬਿਲਾਸ ਪੱਖੋਂ ਸਾਦਗੀ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗੀ।

ਗੁਰਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ 1973 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਵੀ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ 1983 ਤੋਂ 1992 ਤੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਹੇ। ਅਜਿਹੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ-ਧਾਰਾਈ ਖੋਜ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਅਧਿਐਨ ਵੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' 1960 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ 'ਕਲਾਸਿਕ' ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਗਈ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋ. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ 2023 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ- ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਿਤਾ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਵੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਲੱਖਣ ਕਿਰਤ 'ਮੁੰਦਾਵਣੀ' ਦਾ ਸੰਖੇਪ-ਸਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਰਚਨਾ-ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ 'ਕੁੱਜੇ 'ਚ ਸਮੁੰਦਰ ਭਰਨ' ਵਰਗਾ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ।

ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼

ਲਿਖਤ : ਤਰਸੇਮ ਲੰਡੇ,
ਸੰਪਰਕ: 99145-86784

ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਲੰਡੇ ਤੋਂ 20 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਰਦੀ, ਬਸਤੇ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕਾਪੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਖੇਤ ਕਣਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖਣ ਲਈ ਰੁਕ ਗਏ। ਇਸ ਵਾਰ ਕਣਕ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਨਵ-ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਵੀ ਔਖਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਕਣਕ ਨੂੰ ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਹੇ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਗਰਮੀ ਕਰ ਕੇ ਬੂਟੇ ਸੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ; ਕੋਈ ਆਖੇ- ਸੁਪਰ ਸੀਡਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੋਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਰਹਿ ਗਈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੂਟਾ ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਸੁੰਡੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਆ। ਸੁੰਡੀ ਦਿਨ-ਬਦਿਨ ਵਾਹਣ ਵਿਹਲੇ ਕਰੀ ਗਈ। ਪਾਣੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਵੱਤਰ ਆਉਣ ਤੱਕ ਕਣਕ ਬੀਜਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਚਿੱਤ ਟਿਕਾਣੇ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਔਖਾ ਸੀ। ਗੱਲ ਅਤੇ ਹੱਲ, ਦੋਵੇਂ ਸਮਝੋ ਪਰੇ ਸਨ।

'ਭਲਾ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੀਏ- ਕੀ ਹੱਲ ਕਰੀਏ...?' ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਤਦ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਬੋਲ ਪਿਆ, "ਪਾਪਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਐਡੇ ਖੇਤ ਆ ਤੇ ਚੀਜ਼ ਵਿਕਦੀ ਨਹੀਂ... ਕਮਾਈ ਵੀ ਘੱਟ ਆ... ਉੱਥੇ ਦੇਖਿਆ... ਭੋਰਾ ਜਿੰਨੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਸਾਮਾਨ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਛੇਤੀ ਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਕਮਾਈ ਹੋਵੇਗੀ... ਹਨਾਂ?" "ਹੂੰ!" ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਨਿਕਲ ਗਏ।

ਅਸਲ ਧਿਆਨ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਖੇਤ ਵੱਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਮੋਟਰਸਾਇਕਲ ਦੀ ਕਿੱਕ ਮਾਰੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਘਰ ਆ ਗਏ। ਘਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਐਲਈਡੀ ਉੱਪਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਰਿਪੋਰਟਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ- 'ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੂੰ ਏਨੇ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਮਰਨ ਵਰਤ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਦਿਨ-ਬਦਿਨ ਨਿਘਾਰ ਆ ਰਿਹੈ... ਹਾਲਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ।' ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੰਕਟ ਵੇਲੇ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁਣ ਭਵਿੱਖ ਦਾ 'ਅੱਲ੍ਹਾ ਹੀ ਵਾਲੀ'।' ਨਾਲ ਹੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਲਾਈਨਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਲੱਗੀਆਂ:

ਹਾਏ ਓ ਰੱਬਾ ਡਾਢਿਆ! ਕੀ ਬਣੀਆਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ?
ਮਰ ਗਿਆ ਕਰਦਾ ਮਿਹਨਤਾਂ, ਓੜਕ ਭੈੜਾ ਹਾਲ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ-ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਚਿਤਵਨੀ ਜਿਹੀ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ- ਇਕੱਠ ਲੋਹੇ ਦੀ ਲੱਠ।... ਕਿਸਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਉੱਪਰ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਪਰ ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਇਕੱਠ ਅੱਗੇ ਝੁਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਖ਼ਰੀਦ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਧਰਨਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਲਈ। ਨਿਰਾਸ਼ਜਨਕ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ 700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪਏ। ਫਿਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਏ।

ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ 'ਤੇ ਜੂੰ ਨਹੀਂ ਸਰਕੀ; ਨਾ ਹੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਠ ਸਕਿਆ। ਕੁਝ ਕੁ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਚੌਕਸ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਜੋ ਬਿਆਨਿਆ, ਉਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ:

ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਮਜਬੂਰ ਜਿਹੇ
ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਿਹੇ
ਤੇ ਭੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਿਹੇ
ਜਿੱਥੇ ਮਰ ਕੇ ਚਾਂਭਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਭੂਤ ਜਠੇਰੇ
ਤੂੰ ਮਘਦਾ ਰਹੀਂ ਵੇ ਸੂਰਜਾ ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ।

ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਹੀ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਖ਼ੁਦ-ਬਖ਼ੁਦ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਓਨਾ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਸਕਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਆਖ਼ਿਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਗਜੀਤਃਨਬਸਪ; ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਹਲਚਲ ਵਧ ਗਈ। ਫਿਰ ਖਨੌਰੀ, ਟੋਹਣਾ ਤੇ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਸੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਚੱਲ ਪਈ। ਹੁਣ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹਨ, ਸਭ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁੱਠ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਘੇਸਲ ਮਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਮੋੜਾ ਕੱਟ ਜਾਵੇ।

ਅੱਜ ਕਿਸਾਨੀ ਇੰਨੀ ਸੌਖੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੀ ਛੱਤ ਹੇਠ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਹੇ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸੱਪ-ਸਪੋਲੀਏ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿੱਧਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ, ਪੈਰ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿਕਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ। ਜੇਠ ਹਾੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਧੁੱਪਾਂ ਅਤੇ ਲੂਆਂ ਝੱਲ ਕੇ ਫਸਲਾਂ ਸਿਰੇ ਲੱਗਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਕਵੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਜੇਠ ਦੀ, ਵਰਨ ਪਏ ਅੰਗਿਆਰ।
ਲੋਆਂ ਵਾਉ-ਵਰੋਲਿਆਂ, ਰਾਹੀ ਲਏ ਖਲਾਰ।
ਲੋਹ ਤਪੇ ਜਿਉਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ, ਭਖ ਲਵਣ ਅਸਮਾਨ।
ਪਸ਼ੂਆਂ ਜੀਭਾਂ ਸੁੱਟੀਆਂ, ਪੰਛੀ ਭੁੱਜਦੇ ਜਾਣ।

ਸੋਚੋ ਕਿ ਧੁੱਪ ਸਿਰ ਉੱਤੋਂ ਲੰਘਾਉਣੀ ਕਿੰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਬਲੋਅਰ ਜਾਂ ਹੀਟਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੰਨ-ਸਵੰਨੀ ਖੇਤੀ ਲਈ ਰਾਹ ਲੱਭਣ, ਪਰਾਲੀ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਹੀਲਾ ਕਰਨ, ਵਪਾਰਕ ਖੇਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਵਪਾਰ ਰਾਹੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ। ਖੇਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ। ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਾਂ ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕਦੀ ਪਿਛਾਂਹ ਨਹੀਂ ਹਟੇ। ਕਿਸਾਨ ਬਹੁਤ ਆਸਵੰਦ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਵਰਗ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਝਧਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੱਲਾਂ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਦੀਆਂ

ਲਿਖਤ : ਅਭੈ ਸਿੰਘ, ਸੰਪਰਕ: 98783-75903

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ, ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਅਦਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਾਣਾ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ ਕੁਲਚੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ ਮੱਛੀ ਵਗੈਰਾ, ਪਰ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਦੀ ਹਸਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਪੇਂਡੂ ਖ਼ੁਰਾਕ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਖਾਣਾ ਸੀ। ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਫ਼ਸਲ ਮੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੀ ਕਣਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਤੇ ਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸਸਤੀ ਵੀ। ਸਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਉੱਪਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚੇਤ ਤੇ ਵਿਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਕਣਕ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਤੇਰਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਾਗ ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਉਚੇਚਾ ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦਾਲ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਕਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਭੁਰ ਕੇ ਗੁੜ ਵਿੱਚ ਗੁੰਨ੍ਹੀ ਚੂਰੀ ਆਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਪੋਣੇ ਵਿੱਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੱਧੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸਿਆਲਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਘਿਓ ਜੰਮ ਕੇ ਚੂਰੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਮੁੰਡੇ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਬਸਤਿਓਂ ਬਸਤੀ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਬਸਤੇ ਵਿਚਲੀ ਚੂਰੀ ਵੱਜਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਰੋਬੜਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਯੂ ਟਿਊਬ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਕਣਕ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵਾਂਗ ਪਤਲੀ ਤੇ ਕੂਲੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਬੰਦਾ ਕਣਕ ਦੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਖਾ ਲਵੇ। ਮੱਕੀ ਦਾ ਸਵਾਦ ਹੀ ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਤਦੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਖਾਣਾ ਮੰਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਉੱਪਰ ਸਾਗ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਸਾਗ ਖਾ ਕੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਧੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ ਸਵਾਦ ਸੀ, ਇਹ ਸੰਭਾਲੋ ਆਪਣੀ ਥਾਲੀ। ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ।

ਅੱਜ ਜੀਟੀ ਰੋਡ ਦੇ ਢਾਬਿਆਂ ਉੱਪਰ 'ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ' ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੋਰਡ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੋਰਡ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਢਾਬਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲਾਂ ਵਾਲੀ ਦਿੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਛਪੇ ਹੋਏ ਮੈਨਿਯੂ ਉੱਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਜ਼ਨਲ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿ ਇਹ ਡਿਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਮੌਕੇ ਵੀ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਖਾਣ ਦੇ ਮੇਜ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਦੇ ਸਟਾਲ ਲੱਗੇ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਹੋਣ ਜਿਹੜੇ ਛੱਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਗ ਨਾਲ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾਉਣ ਤੇ ਰੁਖ਼ਸਤੀ ਲੈਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਫੂਡ ਕਾਰਨਰਾਂ ਉੱਪਰ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਦੇ ਬੋਰਡ ਲੱਗੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਰੇਹੜੀਆਂ ਤੇ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਦੇ ਬੂਥ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਡਿਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ।

ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਸਾਦਗੀ, ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇੱਕ ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉਡਾਣ ਭਰੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਡਾਣ ਵਿੱਚ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਾਗ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਹੀ ਕੈਂਸਲ ਕਰਵਾ ਲਈਆਂ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ ਸਾਗ ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਹੀ ਖਾਵਾਂਗੇ। ਇੱਥੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵੱਲ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਭਤੀਜੇ-ਭਤੀਜੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਆਏ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਢਾਬੇ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਢਾਬਾ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਵਾਸਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਦਿਹਾੜੀ ਸਾਗ ਹੀ ਖਾ ਖਾ ਕੇ ਅੱਕੇ ਪਏ ਹਨ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਏ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੱਜ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਖਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਛੋਲੇ ਭਟੂਰੇ ਹੀ ਸ਼ਾਹੀ ਖਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖਾਣੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਬਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਣੀ ਹੈ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਬਹਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੀਜ਼ਾ ਤੇ ਬਰਗਰ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਾਗ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਤੇ ਬਹਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ੋਮੈਟੋ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ, ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਜ਼ੀਜ਼ ਵਸਤੂਆਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਹ ਖਾਣਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿੱਧਰ ਜਿੱਧਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਕਲਚਰ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਮ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਜੰਮੂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਤਨੀ ਟਾਪ 'ਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੋਗਰੀ ਗਾਣਾ ਚੱਲਦਾ ਸੀ, "ਜ਼ੋਰਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਲੱਗਦੀ, ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਈਦੇ ਚਾਰ। ਮੱਕੀਏ ਦਾ ਢੋਡਾ ਬਨਦਾ ਤੇ ਸਿਰਿਆਂ ਦਾ ਬਨਦਾ ਏ ਸਾਗ।" ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਾਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਾਡੀ ਗੰਢ ਗੋਭੀ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਡਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉੱਪਰ ਸਰ੍ਹੋਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹੀ ਗੰਦਲਾਂ। ਇਹ ਸਾਗ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੌਲਾਂ ਨਾਲ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਲੂਣੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਚਲਾਈ ਦਾ ਸਾਗ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮੱਛੀ ਨਾਲ ਵੀ ਪਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਮ ਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਗ ਬਣਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਵੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਗ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਰੰਗਤ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਉਛਲਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ...

ਲਿਖਤ : ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਜਦੋਂ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਸਾਰ ਦੋਫਾੜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। 28 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ 100 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਨੇ ਗ਼ੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ. ਸੀ. ਵਿਖੇ ਲਿੰਕਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਦੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਨਸ਼ਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਦੋ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ, ਉਹ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਡਾ. ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ (ਜੂਨੀਅਰ) ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੰਗ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਆਸ ਦਾ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਤਰਾਸ਼ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀਵਾਦ ਤੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਜੜ ਤੋਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਡਾ. ਕਿੰਗ ਸੱਚੇ ਈਸਾਈ ਸਨ ਜੋ ਪਿਆਰ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ 'ਪਿਆਰ' ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਆਪਣਾ ਲਿਆ।

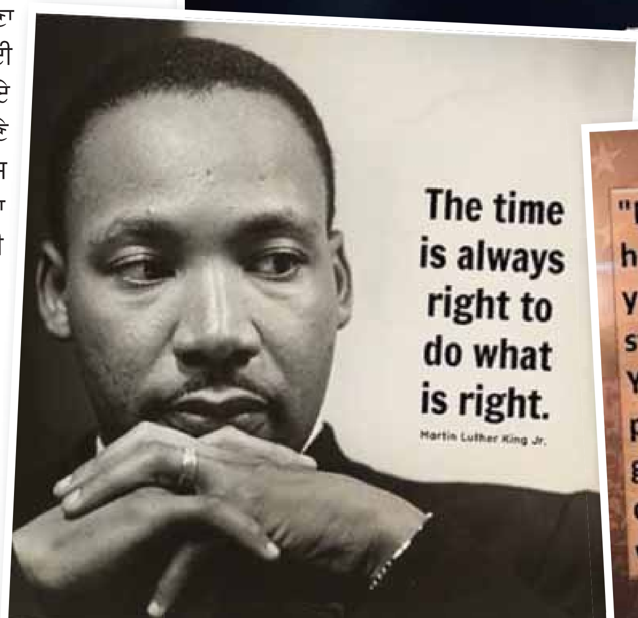

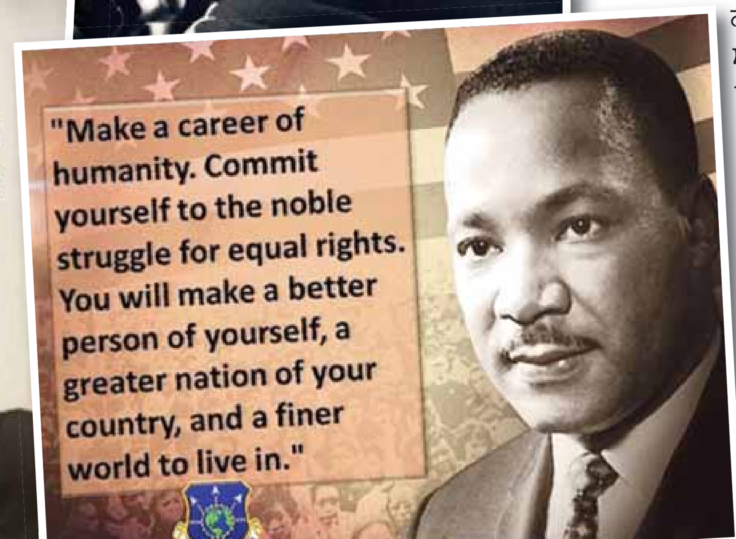

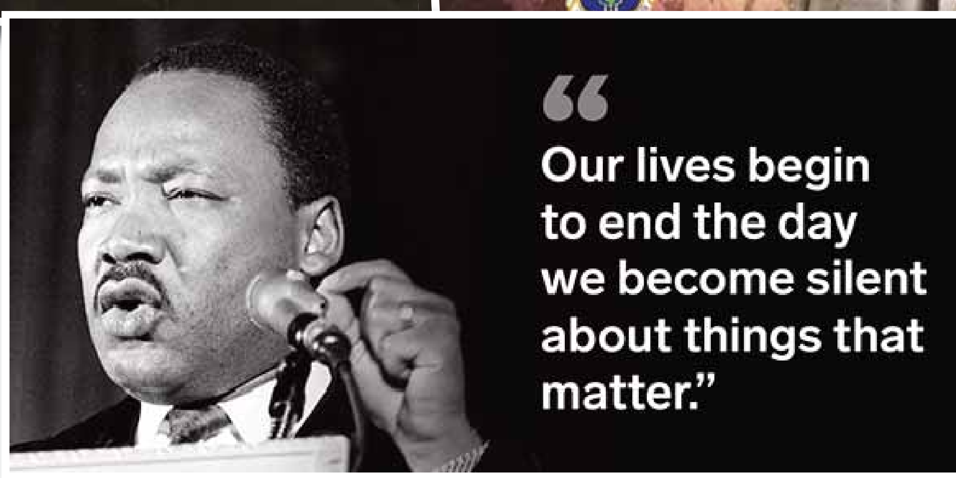

1955 ਤੇ 1956 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਬੱਸ ਬਾਈਕਾਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ (ਅਲਾਬਾਮਾ) ਵਿੱਚ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਅਫ਼ਰੀਕਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਬੱਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਫ਼ਰੀਕਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਤੇ 1956 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੂਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੈ।

1957 ਵਿੱਚ ਡਾ. ਕਿੰਗ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਈਸਾਈਅਤ ਅਗਵਾਈ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ-ਪੁੰਗਰ ਰਹੇ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੇਧ ਦੇਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ (1957-1968) ਵਿੱਚ ਡਾ. ਕਿੰਗ ਨੇ ਸੱਠ ਲੱਖ ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਪੱਚੀ ਸੌ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਲੇਖ ਲਿਖੇ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਮਿੰਘਮ (ਅਲਾਬਾਮਾ) ਤੋਂ ਅਫ਼ਰੀਕਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਗਰੋ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜੋ 1968 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਮੇਰਾ ਸੁਪਨਾ ਹੈ' ਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੰਸਾਰ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 25 ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਆਨਰੇਰੀ ਡਿਗਰੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1964 ਵਿੱਚ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਆਗੂ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

4 ਅਪਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਮੈਂਫਿਸ (ਟੈਨੇਸੀ) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਦੀ ਬਾਲਕੋਨੀ ਵਿਖੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੂੜਾ-ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਯੋਧਾ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਪਰ ਸੱਚ ਕਦੇ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਸਲ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਈ ਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ। ਇਹ ਅਲੱਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੁੱਝਾ ਨਸਲੀ ਭੇਦਭਾਵ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੜ ਤੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਵੀ ਰੰਗਦਾਰ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ 'ਬਲੈਕ ਲਾਈਫਜ਼ ਮੈਟਰ' (Black Lives Matter) ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਰੰਗ, ਨਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ (Diversity : Inclusion) ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ, ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਹਨ, ਪਰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਵੀ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘੱਟ।

ਬੋਸਟਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਕਿੰਗ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ 'ਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕੋਚ ਡਾ. ਟੌਡ ਜੈਨਕਿੰਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਵਿਚਰ ਸਕਣ, ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਸਕਣ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਸਕਣ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਮਾਵੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਨਿਰਪੇਖਤਾ (ਓਤੂਟਿ) ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰ ਲਈਏ ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ ਤੇ ਨਿਰਪੇਖਤਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈਏ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਜੋੜੇ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਜੋੜੇ ਦਾ ਮਾਪ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਮਾਪ ਦੇ ਜੋੜੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ। ਨਿਰਪੇਖਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇਣੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਮੇਚ ਦੇ ਹੋਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿੱਟ ਬੈਠਣ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕਿਸ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਮਾਪ ਹੈ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਰੰਗ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡਾ ਜ਼ੋਰ ਵੀ ਲੱਗੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਬਹੁਤ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਵੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਤੇ ਉੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦੇਖ ਵੀ ਨਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਰਾਂ? ਸਾਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ-ਦਿਲੀ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣੋ, ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਰਵੱਈਆ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਦਲਾਅ ਹੀ ਆਵੇ, ਪਰ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਦਲਾਅ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਜੂਨੀਅਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ....

ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਜੂਨੀਅਰ ਨੂੰ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ 1968 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6:01 ਵਜੇ ਸੀਐਸਟੀ ਦੇ ਮੈਮਫਿਸ, ਟੈਨੇਸੀ ਵਿੱਚ ਲੋਰੇਨ ਮੋਟਲ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਸੇਂਟ ਜੋਸਫ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਮ 7:05 ਵਜੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਉਹ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਸਨ ਜੋ ਅਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਵੱਗਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਜੇਮਸ ਅਰਲ ਰੇ, ਮਿਸੌਰੀ ਸਟੇਟ ਪੈਨਟੈਂਟਰੀ ਤੋਂ ਭਗੌੜਾ, 8 ਜੂਨ, 1968 ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਦੇ ਹੀਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਵਾਲਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 10 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟੈਨੇਸੀ ਸਟੇਟ ਪੈਨਟੈਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ 99 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਰੇਅ ਦੀ 1998 ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਕਿੰਗ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ, ਮਾਫੀਆ ਅਤੇ ਮੈਮਫਸਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਾਜਸ਼ਿ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1993 ਵਿੱਚ ਲੋਇਡ ਜੋਵਰਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੇ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਸੀ। 1999 ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜੋਵਰਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ $10 ਮਿਲੀਅਨ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਗਲਤ-ਮੌਤ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਪਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਿਊਰੀ ਨੂੰ $100 ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ "ਇਹ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ"। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਾਜਸ਼ਿ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਜੋਵਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰ "ਕਿੰਗ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਸ਼ਿ ਦਾ ਹਿੱਸਾ" ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ $100 ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੈਮਫਸਿ ਜਿਊਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ 2000 ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲਿਖਤ : ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
gmail:amanysingh@gmail.com

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਸਾਖਰਤਾ

ਅੱਜ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਭਰਪੂਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਭ ਲਈ ਮੀਡੀਆ ਸਾਖਰਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਸਾਖਰਤਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੈਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਸੀਂ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਣਦੇ-ਪੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਝੂਠ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਈ ਘੰਟੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਉਪਭੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ਼ 'ਤੇ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ/ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੱਚੀ ਤੇ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਕੱਢਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਹੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵ ਹੈ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਮੀਡੀਆ ਸਾਡੀ ਸਵੈ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਗੌਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਗੁੱਟਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਇੱਕ ਵਪਾਰ ਹੈ! ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਮੀਡੀਆ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਮੀਡੀਆ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖ਼ਬਰ ਜਾਂ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਵਾਇਰਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਐਲਗੋਰਿਦਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਕਸਰ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਬੋਟ (ਭੋਟਸ) ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚਲਾਕ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ (ਏ.ਆਈ.) ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਡੈਨ ਐਵਨ (ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ, ਨਿਊਜ਼ ਲਿਟ ਡਾਟ ਓਰਗ) ਸਾਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਨਿਯਮ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਸੰਦਰਭ ਝੂਠਾ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਜ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਪੁਰਾਣੀ ਤੇ ਅਸਲੀ ਫੋਟੋ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਚੀ ਦਿਖੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਫੋਟੋ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਲੱਭ ਸਕਦੇ (ੲਵੲਰਸੲ ਿਮੳਗੲ ਸ਼ੲੳਰਚਹ) ਹੋ ਤੇ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਔਨਲਾਈਨ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਚਾਲਾਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਹ ਤੱਥ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਔਨਲਾਈਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਕੀ ਉਹ ਅਸਲੀ ਹੈ, ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਮਨਘੜਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੋਟੋ/ਵੀਡੀਓ ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ। ਕੀ ਅਸਲੀ ਫੋਟੋ ਵਿੱਚ ਫੇਰ-ਬਦਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਅਸੀਂ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਚੈੱਕ ਕਰੀਏ ਓਨਾ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਵਰੀ 2024 ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਫੋਟੋ ਵਿੱਚ ਆਈਫਲ ਟਾਵਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਚੈਨਲ ਉਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਖ਼ਬਰ ਸੱਚੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਨਸਨੀਖ਼ੇਜ਼ ਖ਼ਬਰ ਦੇਖੋ-ਸੁਣੋ ਤਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਰੋਤ ਦੇਖੋ ਜਾਂ ਸੁਣੋ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਖ਼ਬਰ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਤਰਕ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ ਬੋਧਾਤਮਕ ਪੱਖਪਾਤ/ਝੁਕਾ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕਨ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਅਫ਼ਵਾਹ ਫੈਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕੋਵਿਡ-19 ਵੈਕਸੀਨ ਕਰਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਜਦੋਂਕਿ ਅਜੇ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣੀ ਧੱਕਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਕ ਲੋਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨਸਨੀਖ਼ੇਜ਼ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

ਸਬੂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਝੂਠ ਦੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਅਕਸਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਤੱਥ-ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਯੋਗਤਾ ਹੈ।

ਸਰੋਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਔਨਲਾਈਨ ਸਮੱਗਰੀ ਫਟਾ-ਫਟ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਠਹਿਰ ਕੇ, ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਸੰਦਰਭ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕੀਏ:

ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੈ?

ਕੀ ਇਹ ਠੋਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕੀ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਪੋਸਟ/ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਰੁਕ ਕੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ? ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਐਂਥਨੀ ਫੌਚੀ (ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਐਲਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਛੂਤ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਕੋਵਿਡ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੈਕਸੀਨ (ਟੀਕਾ) ਨਹੀਂ ਲਗਵਾਉਂਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗ਼ਲਤ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਵਾਇਰਸ ਇੱਕ ਚੀਨੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੀਕ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਵਾਇਰਸ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਲੀ ਅੰਕੜੇ, ਤੱਥ ਤੇ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਆ ਜਾਣ।

ਹਿਡਨ ਬ੍ਰੇਨ ਰੇਡੀਓ ਪੌਡਕਾਸਟ ਵਿੱਚ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਐਲੈਕਸ ਐਡਮਨਜ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵੱਸਦੀ ਇੱਕ ਠੱਗ ਤੇ ਨਕਲੀ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੈੱਲ ਗਿਬਸਨ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਲਾਗ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਖਾਣੇ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਉਪਚਾਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੀਮੋਥੈਰੇਪੀ ਤੇ ਹੋਰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਗਈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਭੋਜਨ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਬੈੱਲ ਗਿਬਸਨ ਨੂੰ ਪੈਂਗੁਇਨ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੈਂਸਰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਾਣੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨੁਸਖਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਛਾਪਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਐਪ ਵੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨੁਸਖ਼ੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਲੁਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੈਂਸਰ ਸੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਸੀ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤਿਆਂ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਓਹੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਝੁਕਾ (ਛੋਨਡਰਿਮਓਟੌਨਿ ਭਓਿਸ) ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਝੁਕਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕਦੋਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਚੇਤ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ। ਚਲਾਕ ਲੋਕ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਝੁਕਾ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਬੈੱਲ ਗਿਬਸਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਣਦੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਵਧੀਆ ਹੈ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਟੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰਸਾਇਣਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਝੁਕਾ ਸਮਝ ਕੇ ਤੇ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਕ ਲੋਕ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਐਲਗਰੋਰਿਥਮ ਤੇ ਬੋਟ (ਭੋਟਸ) ਸਾਨੂੰ ਭਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਝੂਠ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਨਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਤੁਸੀਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝ ਨਾਲ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸੈਲਾਬ ਵਿੱਚ ਤੈਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਮੰਤਵ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਭਰਨਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸੁਰਖੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸੂਚਿਤ ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਖਪਤਕਾਰ ਬਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣ-ਪਰਖਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਜਾਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਸਕਿਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲਿਖਤ : ਬੀਨਾ ਬਾਵਾ

ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਹੇਜ

ਜਗਦੀਪ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਤਾਏ ਤਾਈ ਨੇ ਹੀ ਪਾਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਹੀ ਧੀ ਸੀ ਜੱਸੀ ਤੇ ਜਗਦੀਪ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੁੱਤ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਜਗਦੀਪ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਚੰਗੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਯਤੀਮ ਨੂੰ ਤਾਈ-ਤਾਏ ਨੇ ਕਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ। ਤਾਈ ਜਗਦੀਪ ਨਾਲ ਤਾਏ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਉਮਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਢਿੱਡ ਫ਼ਰੋਲ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਏ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਗਿਲਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਤਾਏ ਨੇ ਅੜ ਕੇ ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਈਕਲ ਲੈਣ ਦੀ ਜੱਦਿ ਪੁਗਾਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਈਕਲ ਵੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗੱਡੀ ਵਾਂਗ ਖਰੀਦਣਾ ਔਖਾ ਸੀ. ਤਾਏ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਆਪਣੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੁਮੰਡ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੱਸੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਸਮੇਂ ਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਹਲਾ ਦਰਜੇ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਸਾਮਾਨ ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਜੱਸੀ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਐਸਾ ਲਾਲਚ ਵਧਿਆ ਕਿ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਟੁੱਟੇ ਛਿੱਤਰ ਵਾਂਗੂੰ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਜੱਸੀ ਨੂੰ ਮਿਹਣੇ ਸੁਣਨੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵੀ ਤਾਈ ਜਾਂ ਜਗਦੀਪ ਨਾਲ ਹੀ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੀ। ਜਗਦੀਪ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦਹੇਜ ਪ੍ਰਥਾ ਪ੍ਰਤੀ ਬੜੀ ਘ੍ਰਿਣਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਤੋਂ ਦਾਜ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸੰਗਣੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤਾਏ ਨੇ ਜਗਦੀਪ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਮਲਜੀਤ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦਾਜ ਦਹੇਜ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜੀ। ਤਾਏ ਦੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗਦੀਪ ਬੋਲਿਆ, "ਜਿਹੜਾ ਬਾਪ ਆਪਣੀ ਸੰਸਕਾਰੀ ਧੀ ਪਾਲ ਪੋਸ ਕੇ, ਪੜ੍ਹਾ ਲਿਖਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਇੱਕੋ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਲਾਡੋ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਹੇਜ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਡੇ ਘਰੇ ਆ ਕੇ ਇਸ ਘਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਸਮਝੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਤਾਇਆ ਤਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਵੇ। ਨਾ ਫਰਨੀਚਰ, ਨਾ ਗੱਡੀਆਂ, ਨਾ ਗਹਿਣਾ ਗੱਟਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਕਦੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਜ ਦਹੇਜ ਨਾਲ ਸਜ ਕੇ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਆਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।"

ਕਿਵੇਂ ਬੁਢਾਪਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ

ਲਿਖਤ
ਵਿਜੇ ਗਰਗ
ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ

ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈੱਲ ਬਰਾਬਰ ਉਮਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਕੁਝ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈਪੋਥੈਲਮਸ ਵਿੱਚ, ਉਮਰ-ਸਬੰਧਤ ਜੈਨੇਟਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਊਰੋਨਲ ਸਰਕਟਰੀ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਟੀ ਹੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਇਮਿਊਨਿਟੀ-ਸਬੰਧਤ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਹੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਖੋਜਾਂ ਉਮਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਿਮਾਗੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਕਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੁਢਾਪਾ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਵਰਗੀਆਂ ਦਿਮਾਗੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੋਜ ਬੁਢਾਪੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਿਮਾਗੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਊਰੋਡੀਜਨਰੇਟਿਵ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੱਥ: ਅਸਮਾਨ ਬੁਢਾਪਾ: ਹਾਈਪੋਥੈਲਮਿਕ ਨਿਊਰੋਨਸ ਅਤੇ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ-ਲਾਈਨਿੰਗ ਸੈੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਮਰ-ਸਬੰਧਤ ਜੈਨੇਟਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਨ ਐਕਟੀਵਿਟੀ ਸਿਫਟ: ਬੁਢਾਪਾ ਨਿਊਰੋਨਲ ਸਰਕਟ ਜੀਨਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਮਿਊਨਿਟੀ-ਸਬੰਧਤ ਜੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਚਾਰਕ ਸੰਭਾਵੀ: ਉਮਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਮੈਪਿੰਗ ਬੁਢਾਪੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਿਮਾਗੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ (ਐਨਆਈਐਚ) ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਬ੍ਰੇਨ ਮੈਪਿੰਗ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸੈੱਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਰਮੋਨ-ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਸਮੂਹ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਉਮਰ-ਸਬੰਧਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨੇਚਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ ਨਤੀਜੇ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਸੈੱਲ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਗਾੜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ. ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਾਂਗ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਨਿਊਰੋਨਲ ਸਰਕਟਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਕ੍ਰੈਡਿਟ: ਨਿਊਰੋਸਾਇੰਸ ਨਿਊਜ਼ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਰੋਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਰ ਲਈ ਬੁਢਾਪਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜੋਖਮ ਦਾ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਕਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੈੱਲ ਬੁਢਾਪੇ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ''ਇਹ ਨਵਾਂ ਨਕਸ਼ਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਢਾਪਾ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਿਮਾਗੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਇਲਾਜ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਗਾਈਡ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ.'' ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ 2-ਮਹੀਨੇ ਦੇ ''ਨੌਜਵਾਨ'' ਅਤੇ 18-ਮਹੀਨੇ ਦੇ ''ਬਜ਼ੁਰਗ'' ਚੂਹਿਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਨਤ ਜੈਨੇਟਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਹਰੇਕ ਉਮਰ ਲਈ, ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 16 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜੈਨੇਟਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ - ਇੱਕ ਮਾਊਸ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਾਤਰਾ ਦਾ 35% ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਾਂਗ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਨਿਊਰੋਨਲ ਸਰਕਟਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਮੀਆਂ ਨਯੂਰੋਨਸ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਰਕਟਰੀ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਸਟ੍ਰੋਸਾਈਟਸ ਅਤੇ ਓਲੀਗੋਡੈਂਡਰੋਸਾਈਟਸ ਨਾਮਕ ''ਗਲੀਅਲ'' ਸੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਨਿਊਰੋਟ੍ਰਾਂਸਮੀਟਰ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਤੰਤੂ ਫਾਈਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਸੂਲੇਟ ਕਰਕੇ ਨਿਊਰਲ ਸਿਗਨਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਬੁਢਾਪੇ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸੋਜਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਬੁਢਾਪੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੁਢਾਪਾ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਵਜੰਮੇ ਨਿਊਰੋਨਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨਵਜੰਮੇ ਨਿਊਰੋਨਸ ਸਰਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਕੁਝ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਚੂਹਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਗੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੈੱਲ ਜੋ ਬੁਢਾਪੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤੀਜੇ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਜੋ ਸੀਰੀਬ੍ਰੋਸਪਾਈਨਲ ਤਰਲ ਨੂੰ ਹਾਈਪੋਥੈਲਮਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਚੂਹੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤ, ਹਾਈਪੋਥੈਲਮਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈਹਾਰਮੋਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ, ਦਿਲ ਦੀ ਗਤੀ, ਨੀਂਦ, ਪਿਆਸ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈਪੋਥੈਲੇਮਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨਿਊਰੋਨਸ ਨੂੰ ਲਾਈਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੈਨੇਟਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਦਲਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਨਿਊਰੋਨਲ ਸਰਕਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੁਢਾਪੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮੈਟਾਬੋਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਵਰਤ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੈਲੋਰੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਈਪੋਥੈਲਮਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਿਊਰੋਨਸ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਊਰਜਾ-ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਾਰਮੋਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ-ਲਾਈਨਿੰਗ ਸੈੱਲ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਰਮੋਨਸ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਲਿੰਕ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ''ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿਵੇਂ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਨਿਊਰੋਡੀਜਨਰੇਟਿਵ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਆਮ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।'' ਚੂਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ-ਵਿਆਪਕ ਸੈੱਲ-ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਾਸ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟੌਮਿਕ ਦਸਤਖਤ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ ਅਣੂ ਅਤੇ ਸੈਲੂਲਰ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਮਿਓਸਟੈਸਿਸ ਦੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤਿ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਥਣਧਾਰੀ ਦਿਮਾਗ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਬੁਢਾਪੇ ਲਈ ਲਚਕੀਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਿੰਗਲ-ਸੈੱਲ ੍ਰਅ ਸੀਕੁਏਂਸਿੰਗ ਡੇਟਾਸੈਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1.2ਉਮਿਲੀਅਨ ਉੱਚ-ਗੁਣਵੱਤਾ ਸਿੰਗਲ-ਸੈੱਲ ਟਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟਮ ਦਿਮਾਗ਼ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਨ ਬਾਲਗ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਲਿੰਗਾਂ ਦੇ ਬਿਰਧ ਚੂਹਿਆਂ ਤੋਂ, ਫੋਰਬ੍ਰੇਨ, ਮਿਡਬ੍ਰੇਨ ਅਤੇ ਹਿੰਡਬ੍ਰੇਨ ਤੱਕ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਉੱਚ-ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਕਲੱਸਟਰਿੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 847 ਸੈੱਲ ਕਲੱਸਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 14 ਉਮਰ-ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਲਾਈਲ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਪਕ ਸੈੱਲ ਸਬਕਲਾਸ ਅਤੇ ਸੁਪਰਟਾਈਪ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਉਮਰ-ਸਬੰਧਤ ਜੀਨ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਨਿਊਰੋਨਲ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਿਊਰੋਨਲ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ 2,449 ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਜੀਨਾਂ (ਉਮਰ-ਡੀਈ ਜੀਨਾਂ) ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਮਰ-ਧਓ ਜੀਨ ਖਾਸ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਮ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਨਿਊਰੋਨ ਕਿਸਮਾਂ, ਮੁੱਖ ਐਸਟ੍ਰੋਸਾਈਟ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਓਲੀਗੋਡੈਂਡਰੋਸਾਈਟਸ ਵਿੱਚ ਨਿਊਰੋਨਲ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੀਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਮਿਊਨ ਫੰਕਸ਼ਨ, ਐਂਟੀਜੇਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ, ਸੋਜਸ਼, ਅਤੇ ਇਮਿਊਨ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈੱਲ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੀਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਾੜੀ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮ. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸੈੱਲ ਕਿਸਮਾਂ ਜੋ ਬੁਢਾਪੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਹਾਈਪੋਥੈਲੇਮਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੈਨਾਇਸਾਈਟਸ, ਐਪੀਂਡਾਈਮਲ ਸੈੱਲ, ਅਤੇ ਆਰਕੁਏਟ ਨਿਊਕਲੀਅਸ, ਡੋਰਸੋਮੀਡੀਅਲ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਅਤੇ ਪੈਰਾਵੈਂਟ੍ਰਿਕੂਲਰ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਊਰੋਨ ਕਿਸਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਜੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਊਰਜਾ ਹੋਮਿਓਸਟੈਸਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨਿਊਰੋਨਲ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਅਤੇ ਇਮਿਊਨ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੋਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈਪੋਥੈਲਮਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਵੈਂਟ੍ਰਿਕਲ ਮਾਊਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਸੈੱਲ-ਕਿਸਮ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਬੁਢਾਪੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

gmail : vkmalout@gmail.com

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ

ਦੋ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

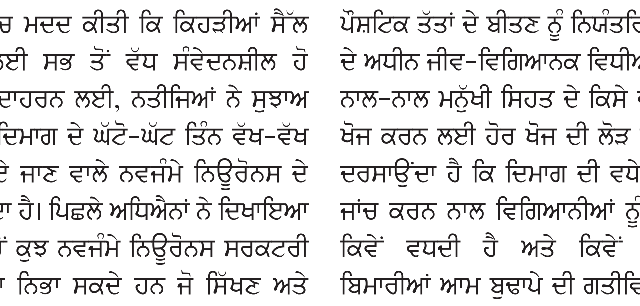

ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਜਿੰਦੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸੁੱਖੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨੌਂ ਅਕਤੂਬਰ (ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਮਿਤੀ) ਦੀ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਰਾਤ 10 ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਆਰਾਮ ਕਰਨਗੇ। ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸੋਧ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤੱਕ ਪਾਠ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਹੀਂ ਤੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੇਬ ਛਕਣਗੇ। ਫਿਰ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲੇ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ, ਸਾਹਿਬ ਕਲ਼ਗੀਆਂ ਵਾਲ਼ੇ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅੰਤ 9 ਅਕਤੂਬਰ 1992 ਦਾ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੜਕੇ ਚਾਰ ਵਜੇ, ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਦੋਵੇਂ ਸੂਰਮੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀ ਗਏ। ਫਾਂਸੀ ਵਾਲ਼ੇ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਰੱਸਾ ਗ਼ਲ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵੇਲੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਹੀ ਜਲਾਲ ਡਲ੍ਹਕਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਲਟਕਦੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਸਵਖਤੇ 6 ਵੱਜ ਕੇ 20 ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਮੂੱਲਾਂ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਪਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਚਿਖਾ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਰਹੁ-ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਹਿਲੇ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜੀ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇੰਨੀ ਭੈ-ਭੀਤ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ ਕਿ ਕਹਿੰਦੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਪੰਜ ਡਿਪਟੀ-ਪੁਲੀਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, 10 ਸਹਾਇਕ-ਪੁਲੀਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, 15 ਇੰਸਪੈਕਟਰ, 154 ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ 1274 ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਿਪਾਹੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਏ ਸਨ। (ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬੀ. ਐਸ. ਮੋਹੀਤੋ ਦਾ ਬਿਆਨ- 'ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ)

ਜਿਹੜੇ ਸਿਕੰਦਰ ਵਾਂਗ ਜਿੱਤਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀਆਂ ਉਮੰਗਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਾਰ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਡਿੱਕੇ-ਡੋਲੇ ਖਾਣ ਵਾਲ਼ੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ

ਠਿੱਬੀ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਹੀਦ, ਉੱਠਣ ਲਈ ਡਿਗਦੇ ਹਨ, ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਗਣ ਲਈ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਾਈ ਮੱਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਲਹੂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦਾ ਬੀਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਅਤਾ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀ ਸਿਆਹੀ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਜਿੰਨੀ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਬਰਸੀਆਂ, ਵੈਣ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿੰਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਲਈ ਲੋਏ ਲੋਏ ਅਗਲਾ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਮਨਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਨੀਤੀ-ਵਾਕ ਹੈ-'ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਤੀਤ ਵੱਲ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਗੋ਼ਲੀ ਚਲਾਉਗੇ, ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਕਰ ਸੁੱਟੇਗਾ।'

ਜਿਸ ਖ਼ਿੱਤੇ 'ਚ ਵਸਦੀ ਕੌਮ ਦੇ ਦੋ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਦਾਸਤਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਖ਼ਿੱਤੇ ਵਿਚਲੀ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਤੀਤ ਵੱਲ ਨੂੰ ਪਿਸਤੌਲ ਨਹੀਂ, ਤੋਪਾਂ ਬੀੜੀ ਬੈਠੀ ਹੈ!

ਬੇਪੱਤ ਹੋ ਜੋ ਤੁਰਨਗੇ, ਮੁੱਲ ਨਾ ਪਾਵੇ ਕੋ। ਪੱਤ ਗਵਾ ਕੇ ਜੀਣ ਮਰਨ ਜਹੰਨਮ ਢੋਅ।
ਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡ ਕਹਿਰ ਵੀ ਜਿੰਦ ਦੇ ਦੇਵਣ ਲੂਹ ਭੁੱਲੇ ਗਾ ਨਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ।

(ਮਹਿਬੂਬ)

ਕੁਦਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰ,
ਸੰਪਰਕ : 98550-51099

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਜੰਗਲੀ ਤੇ ਮਾਰੂਥਲੀ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਮਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਮਤੇ ਉਹ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਟਕ ਜਾਵੇ, ਇਹਦੇ ਲਈ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੰਪਾਸ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੋਂ ਕੰਪਾਸ ਖਰੀਦਣ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਜਦੋਂ ਕੰਪਾਸ ਵਾਲਾ ਟੀਨ ਦਾ ਡੱਬਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਕੰਪਾਸ ਦੀ ਸੂਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਕੰਪਾਸ ਦੀ ਸੂਈ ਤਾਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਭਟਕ ਨਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਹੈ?''

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ''ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਭਟਕ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ।''

ਅੱਜ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਨ ਦੀ ਭਟਕਣਾ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸਰੀਰਕ ਸੁਖ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਏ ਪਰ ਇਹਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀਂ।

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਹਰ ਦਿਨ ਨਵੀਂ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿੱਚ ਘਿਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਨਵੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਯੁੱਗਾਂ ਤੋਂ ਚਲਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨੀ ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ ਆਖਦਾ ਹੈ: ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੇਤੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜੀਵ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਅਗਾਂਹ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਗ਼ਰੀਬੀ, ਮੰਦਹਾਲੀ, ਬੇਕਾਰੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਵੀ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨੌਜੁਆਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਗਰਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਸੰਤਾਪ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਯੁੱਧ ਚੱਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ 4000 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੌਰਾਨ 4000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੁੱਧ ਲੜੇ ਗਏ। ਅਖੌਤੀ ਸਭਿਅਕ ਮਨੁੱਖ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗੀ ਸਾਜ਼ੋ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੂਰੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਮਿਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੁੜ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਇੱਥੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਕਾਸ ਹੈ? ਧਰਤੀ ਦੀ ਅੱਧੀ ਆਬਾਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਇਸ ਲਈ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ 'ਤੇ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਗਲਪਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਰੋਟੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬੰਦੂਕਾਂ ਖਰੀਦਦਾ ਫਿਰੇ, ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ?

ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚੰਗੇਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚੰਗੇਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਨਿਕਲਿਆ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਖੋਜਦਾ ਖੋਜਦਾ ਆਪ ਗੁਆਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ? ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦੇ ਰਚਣਹਾਰੇ ਕੌਣ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਫੋੜਾ ਕੁਝ ਦਿਨ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਫੋੜੇ ਨੇ ਹੁਣ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਧਰਤੀ ਵਾਸੀ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਸੰਕਟਾਂ, ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਦੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਂ।

ਆਪਣੇ ਘਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਵੱਸੋਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਅਤਿ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਵੀ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਰੱਬੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਹੁਣ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰੀਏ।

ਜਾਗਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਣਾ, ਉੱਠਣਾ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਸਾਨੂੰ ਹਰਗਿਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ।

ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਲਾ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਜਾਤੀ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਵੀ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਜਿਉਣ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੇ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜਲ ਥਲੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ, ਮੋਰ, ਪਪੀਹਾ, ਕਠਫੋੜਾ, ਚੁਗਲ, ਗਰੁੜ, ਹਰੀਅਲ, ਚਮਗਿੱਦੜ, ਤਿੱਤਰ, ਬਟੇਰ, ਗਿਰਝਾਂ, ਚਿੱਟੀ ਇੱਲ, ਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਸਲਾਂ, ਬਿਜੜਾ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਕਾਂ, ਉੱਲੂ, ਤਿਲੀਅਰ, ਕਾਲੀ ਲੰਮੀ ਪੂਛ ਵਾਲੀ ਚਿੜੀ ਆਦਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਲਕਲ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ, ਰੰਗ ਬਰੰਗੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ, ਮੁਰਗਾਬੀਆਂ, ਜਲਕੁਕੜੀਆਂ, ਬੱਤਖਾਂ, ਕਲਹੰਸ ਤੈਰਦੇ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਵੀਰਾਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹਰੀਕੇ ਨੇੜੇ ਸਤਿਲੁਜ ਦਰਿਆ ਕੰਢੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਦਰਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਖੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੰਦਾ ਸੰਘਣਾ ਕਾਲਾ ਪਾਣੀ ਦੂਰ ਤੱਕ ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰੇ ਮਾਰ ਕੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਬਸੇਰਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀਂ 'ਵਿਕਾਸ' ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਬਣ ਗਈ ਹੈ:

ਵੇਲਾ ਸੀ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ,
ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਭਾਅ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ
ਬੋਤਲ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ।

ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਕਟਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਰੁੱਖਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲਿਹਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਘਟ ਰਹੇ ਜੰਗਲਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਵੱਧ ਉਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਗਰਮ ਖਿੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਗਰਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਏਸੀਆਂ, ਫਰਿੱਜਾਂ ਅਤੇ ਠੰਢਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਅਗਾਂਹ ਸਾਨੂੰ ਵੱਧ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਵੱਧ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਕੋਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਸਿੱਟਾ ਫਿਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫਿਰ ਵੱਧ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਕਟਾਅ, ਵੱਧ ਉਰਜਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਵੱਧ ਠੰਢੇ ਬਸੇਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ। ਵੱਧ ਅਕਲ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਅੱਜ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਉਸੇ ਟਾਹਣ ਨੂੰ ਵੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਪ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਲਈ ਤਬਾਹਕੁੰਨ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗ਼ੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਹੁਣ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਰਦੂ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਦੌਰ ਕੇ ਆਲਮ ਹੀ ਨਿਰਾਲੇ ਹੈਂ,
ਜ਼ਿਹਨੋਂ ਮੇਂ ਅੰਧੇਰਾ ਹੈ ਸੜਕੋਂ ਪੇ ਉਜਾਲੇ ਹੈਂ।

ਸਾਨੂੰ ਮਨਾਂ ਦੇ ਹਨੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਧਰ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਓ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰੀਏ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਸਲ ਮਹੱਤਵ

ਲਿਖਤ
ਨਿੱਕੀ ਕੌਰ

ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕਿਸੇ ਜਨ-ਸਮੂਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਣੀ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਹੋਂਦ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਉਸਦੀ ਇਸ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਵਿਚ ਲੁੱਕੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਘੁਣ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਤਾਵਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਕੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਕਾਕੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੱਥ "ਮੋਟਾਂਜ" ਦਾ ਹੈ। ਮੋਟਾਂਜ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸੰਚਾਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਟੀ. ਵੀ. , ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਅਖ਼ਬਾਰ , ਰੇਡੀਓ ਆਦਿ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਯਥਾਰਥ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਣ 'ਪਾਪੂਲਰ ਕਲਚਰ' ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਕੋਈ ਕਾਹਲਾ ਹੈ।ਸਾਡੀ ਇਹ ਸੋਚ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਡਰਨ ਤਾਂ ਪਾਪੂਲਰ ਕਲਚਰ' ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹੀ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਪ ਹੀ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਪਾਪੂਲਰ ਕਲਚਰ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਨਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹਾਂ।

ਸਭਿਆਚਾਰ ਕਿਸੇ ਜਨ-ਸਮੂਹ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 'ਸਭਿਆਚਾਰ' ਇਕ ਵਸਤ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਖੋਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕੇਵਲ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਐਨੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆ ਸਕਦਾ।ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਪੱਛਮੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਰੇਮੰਡ ਵਿਲੀਅਮ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮਸ਼ੀ ਆਦਿ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਮਾਰਕਸਵਾਦ' ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਅਲਪ ਵਰਤਾਰਾ ਸਮਝ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਸੀ ਤਦੇ ਹੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਸੀ। ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਉਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਸਾਰ ਸਨ ਪਰੰਤੂ ਉੱਥੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ 'ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਚੇਤਨਾ' ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਵ - ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਸਤਿੱਤਵ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੀ ਲਾਲਸਾ ਜੋ ਦਿਨੋਂ - ਦਿਨ ਹੋਰ-ਹੋਰ-ਹੋਰ ਕਰਕੇ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਲਾਲਸਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਕ "ਬੌਦਰੀਲਾਰਦ" ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਵਸਤ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਖੁੰਝਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਨੇਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ' ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ' ਨਾਮ ਦੀ ਲੱਗੀ ਸਿਉਂਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗੇ ਪਏ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਸਾਡੀ ਖੁੰਝਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪਛਾਣ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਸਭ ਨਿਰਾਥਕ ਹਨ । ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਹੋੜਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਆਪਣਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਗਵਾਉਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੋਹ

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ
ਸੰਪਰਕ: +1-604-442-7676

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਚੌਥੇ ਪਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਕਈ ਯਾਦਾਂ ਫਿੱਕੀਆਂ ਪੈਣ ਲੱਗੀਆਂ ਨੇ ਪਰ ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰ ਯਾਦ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਇਹ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸੱਤ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤਾ ਤਿਹੁ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੀ। ਨਿੱਕੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਝੁਕਾਅ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਮੋਹ ਕਿਸ ਦੁਨਿਆਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਉੱਖੜ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚੋਂ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਮਨ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ 'ਚ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਚੰਗੇਰ 'ਚੋਂ ਜਵਾਬ ਲੱਭ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਂ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਣ-ਕਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅੰਨ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰ ਕੇ ਜਿਊਣ ਜੋਗੇ ਬਣਾਇਆ।

ਮੈਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਜੇਠਾ ਪੁੱਤ ਹਾਂ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬਣਿਆ ਤੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸੀ ਜਦ ਮੈਥੋਂ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਲਿਊਕੇਮੀਆ (ਬਲੱਡ ਕੈਂਸਰ) ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਜਵਾਨ ਧੀ ਦਾ ਝੋਰਾ ਮਾਂ ਨੇ ਮਨ 'ਤੇ ਲਾ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ, ਪੇਟੋਂ ਜਨਮੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਹਿੰਦੇ ਹੰਝੂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸ ਕੁ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਏ। ਉਸ ਸਾਲ ਕਣਕ-ਪੱਠਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਉਹਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਈ। ਮੇਰੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਦਾਦੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਅੱਧੀ ਕੁ ਰਾਤ ਬਾਥਰੂਮ ਗਈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਚੱਕਰ ਆ ਕੇ ਡਿੱਗੀ ਤੇ ਸਿਰ ਪੱਕੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਜਣ ਕਰ ਕੇ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਪਏ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੱਟ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਮੋਟੀ ਰਸੌਲੀ ਉਭਰ ਆਈ ਸੀ। ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਲਿਟਾਇਆ।

ਇਹ ਘਟਨਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੱਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਦ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਮਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਘੁੱਟਦਿਆਂ ਤੜਕਾ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਐੱਸਐੱਮਓ ਚੰਗਾ ਵਾਕਿਫ਼ ਤੇ ਲਿਹਾਜ਼ੀ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੈ ਜਾਓ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰ 'ਚ ਲਿਟਾ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਕੂਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਲਈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਕੋਲ ਰਹੇ। ਤਿੰਨ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਮਾਂ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸ਼ਹਿਰ ਰੱਖਣਾ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ। ਗਰਮੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕੂਲਰਾਂ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲੁਆ ਲਿਆ। ਦਸ ਕੁ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦਵਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਮਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ- "ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਆਓ।" ਸਾਡਾ ਮਨ ਨਾ ਮੰਨੇ ਪਰ ਉਹਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ 'ਤੇ ਛੱਡ ਆਏ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਮੁੜ ਆਏ। ਅਗਲਾ ਸੂਰਜ ਅਜੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਨ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਖਿੱਚ ਪੈਣ ਲੱਗੀ। ਪਤਨੀ ਤੇ ਧੀਆਂ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸੀ। ਕਾਲ ਬੈੱਲ ਖੜਕੀ ਤਾਂ ਮਨ ਤ੍ਰਭਕਿਆ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਦੇਖਿਆ, ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਮੱਥਾ ਠਣਕਿਆ, ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ?

"ਚਾਚੀ ਪੂਰੀ ਹੋਗੀ।" ਭਰਾ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮਸੀਂ ਨਿਕਲਿਆ।

"ਤਾਂ ਹੀ ਪਰਸੋਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਤੱਕਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹਨੂੰ?" ਮੈਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਕਿੱਥੋਂ ਆਣ ਪਏ।... ਇੱਕ ਰਾਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਘਿਰੇ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਮਾਂ ਦਾ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਬਹੁਤੇ ਮੋਹ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਗਿਆ ਲੱਗਿਆ।

ਰੱਜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ

ਲਿਖਤ : ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਸੰਪਰਕ: 94174-69290

ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਕੋਲ ਅਜੇ ਬੈਠਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਵਰਦਾਨ ਬਣਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਜੇਬਾਂ ਫਰੋਲੀਆਂ ਤਾਂ ਫ਼ਿਕਰ ਵਧ ਗਿਆ। ਗੱਲ ਕੇਵਲ ਯੰਤਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੰਦੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਮਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ।...

"ਚਾਹ ਆ ਗਈ, ਪੀ ਕੇ ਹੀ ਜਾਇਓ, ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ... ਲੱਭ ਜਾਵੇਗਾ।" ਜਦੋਂ ਦੋਸਤ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਤਾਂ ਯਾਦ ਆਇਆ, ਫੋਨ ਘਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚੀ ਸੀ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗੱਡੀ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੋਬਾਈਲ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ। ਜਦੋਂ ਡਰਾਇਵਰ ਵਾਲੀ ਤਾਕੀ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮਾਸੂਮ ਜਿਹੀ ਬੱਚੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਲੈ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ, "ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ ਅੰਕਲ?"

ਦੇਖ ਕੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ; "ਹਾਂ ਹਾਂ" ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ, "ਬੇਟੀ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਇਹ?"

"ਅੰਕਲ ਜੀ, ਗੱਡੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ, ਕੋਈ ਅੰਕਲ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਏਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੀ।"

ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਾਹੋਂ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ, "ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੋ ਜੀ, ਇਸ ਨਿਰਛਲ ਉਮਰ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਬਣਾਈ ਹੈ।"

"ਬੇਟੀ, ਤੂੰ ਇਹ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਹੈ?"

ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਸਿਖਾਇਐ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਚੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ।"

ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਦੀ ਹੈ, ਸ਼ੁਕਰ ਹੋਇਆ, ਬਾਹਰ ਮੇਲੇ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਗਈ।

"ਆਹ ਲੈ ਤੇਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਇਨਾਮ।" ਮੈਂ 100 ਰੁਪਿਆ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਧਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਨਾਂਹ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਘੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਪਿਆਰਦਾ ਹਾਂ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ... ਭੀੜ 'ਚ ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਦੀ ਇਸ ਨਿੱਕੀ ਨਾਇਕਾ ਨੂੰ ਹਸਰਤ ਨਾਲ ਤੱਕਦਾ ਹਾਂ।...

ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਮੁੱਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਪਰੌਂਠਿਆਂ ਦੀ ਰੇਹੜੀ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਹਾਣੀ ਦਿਲ ਨੂੰ ਟੁੰਬਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਦਾ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਾਂ ਹੈ ਪਰ ਘਰ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉਹ ਘਰ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਕਰ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੁੰਭਰਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਵੱਲ ਰੇਹੜੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਨੇ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੇਹੜੀ 'ਤੇ ਮੋਟੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ: ਕੋਈ ਭੁੱਖਾ ਗਰੀਬ ਬੰਦਾ ਇੱਥੋਂ ਮੁਫ਼ਤ ਭੋਜਨ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਨੇ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਤੋਂ ਜੋ ਸੁਣਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬੋਲੀ, "ਉਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਭਾਈ ਪਰੌਂਠੇ ਬਣਾਉਂਦਾ... ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਇਹ।" ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੁਰੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਲੰਮਾਂ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਨੀ ਉਸ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਹ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂੰਜ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਪਰੌਂਠੇ ਲਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮਾਂ ਧੀ (ਦੋ ਬੀਬੀਆਂ) ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਉਸ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀਆਂ, "ਵੇ ਵੀਰ, ਮੇਰਾ ਮੁੰਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖ਼ਲ ਐ, ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਭੁੱਖ ਬੜੀ ਲੱਗੀ ਐ, ਪੰਜ ਪਰੌਂਠੇ ਚਾਹੀਦੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ 50 ਰੁਪਏ ਹੀ ਹਨ।"

ਉਹ 20 ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਰੌਂਠਾ ਵੇਚਦਾ ਹੈ।... ਉਹਨੇ 6 ਪਰੌਂਠੇ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ 50 ਰੁਪਏ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਏ।... ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਚੋ ਪਈਆਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਭਰ ਕੇ ਜੀਅ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਇਹ ਵਾਰਤਾ ਆਪਣੀ ਨਾਨੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਨਾਨੀ ਨੇ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿੱਤੀ, "ਪੁੱਤਰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਲੱਗਾ, ਆਪਣਾ 2 ਕਿੱਲੋ ਆਟਾ ਈ ਲੱਗ ਜਾਇਆ ਕਰੂ, ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇਆ ਕਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੰਨ ਕੋਈ ਨ੍ਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।" ਬੱਸ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਹਨੇ ਰੇਹੜੀ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਇਸ ਕਰਨੀ ਨੇ ਉਸ ਅੱਗੇ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਉਸ ਰੇਹੜੀ ਅੱਗਿਓਂ ਲੰਘਦਾ ਹਾਂ, ਸਿਜਦਾ ਤਾਂ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਇਹ ਖ਼ਿਆਲ ਵੀ ਆਉਂਦੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪੱਖੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ 5 ਜਾਂ 7 ਸਿਤਾਰਾ ਤਾਂ ਇਸ ਰੇਹੜੀ ਦੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੈਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਸਟਲ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਵਾਧੂ ਬਰਤਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਕੋਲ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਆ ਖੜ੍ਹਿਆ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਖ ਲਿਆ ਸੀ, ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਭਾਂਡੇ ਵੀ ਦੇਖ ਲਏ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭਾਂਡੇ ਹੈਨ ਵੇ... ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਲੈ ਜਾਓ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵਣਾ।"

ਏਕਾ

ਲਿਖਤ : ਸੁਖਮੰਦਰ ਪੁੰਨੀ,
ਸੰਪਰਕ: 98157-88001

"ਮਾਰ, ਟਿਕਾ ਕੇ ਆਪਾ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਸਰ," ਕਾਲੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪੱਤਾ ਸੁੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

"ਲੈ ਫਿਰ, ਤੂੰ ਕਿਹੜਾ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਆਖਣੈ," ਚਰਨੇ ਨੇ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਕੇ ਪਾਨ ਦਾ ਯੱਕਾ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।

ਤਾਸ਼ ਖੇਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਪੱਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਤਾਸ਼ ਖੇਡ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਸੁਆਦ ਪੂਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਹੜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਸਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਣ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉਸ ਧਿਰ ਨੇ ਹੀ ਜਿੱਤ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਚਰਨ ਨੇ ਯੱਕਾ ਸੁੱਟ ਕੇ ਸਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਪੱਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। "ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਕੋਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਕਰਾ ਕੇ ਛੱਡਾਂਗੇ," ਕਾਲੇ ਨੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸਰ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। "ਵਧੀਆ ਠੰਢ 'ਚ ਪਾ ਲਿਆ ਕਰਨਗੇ," ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਕਿਸੇ ਚੋਬਰ ਨੇ ਮਸ਼ਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਧਿਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਕਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਤੈਨੂੰ ਨਾ ਅਕਲ ਆਈ ਖੇਡਣ ਦੀ ਸਾਰਾ ਚਿੜੀਆ ਰੰਗ ਤਾਂ ਰੱਖੀ ਬੈਠਾ ਏਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ।"

"ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ ਤੂੰ ਸਹੀ ਚਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀ," ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਮੂੰਹ ਬਣਾ ਕੇ ਜੀਤੇ ਨੇ ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਖਨੌਰੀ ਜਾਣਾ ਏ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰੂਘਰ ਤੋਂ ਟਰਾਲੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਉ।

"ਓਧਰ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਨੇ, ਇੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਤਾਸ਼ ਪਿੱਛੇ ਲੜੀ ਜਾਓ," ਤਾਸ਼ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਬਾਬਾ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਖੇਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਟਕੋਰ ਕੀਤੀ। "ਓ ਤਾਇਆ, ਸਾਡੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਨੇਹਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹਾਲੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਾਲੇ ਐ," ਤਾਸ਼ ਵੰਡ ਰਹੇ ਜੀਤੇ ਨੇ ਕਿਹਾ। "ਨਾਲੇ ਸਾਡੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹੈ।" "ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਹੀ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਕੀ ਉਡੀਕਣਾ?" ਬਾਬੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਦੀਪੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। "ਪਰ ਚਾਚਾ ਸਾਡੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਹੈ ਧਰਨਾ ਪਰਸੋਂ," ਜੀਤੇ ਨੇ ਹੀ ਉਹੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੇ ਦੀਪਾ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। "ਯਾਰ, ਕੋਈ ਕਿੱਥੇ ਧਰਨਾ ਲਗਾਈ ਬੈਠਾ ਕੋਈ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਹੈ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਸਾਧਨ ਕਰਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਅੱਡ ਹੀ ਇਕੱਠ ਕਰਦੇ ਨੇ," ਤਾਸ਼ ਖੇਡਦਿਆਂ ਕੋਲ ਬੈਠਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ।

ਬਾਬਾ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਭਲਿਓ ਲੋਕੋ, ਮਸਲੇ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਆਪਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਸ਼ ਖੇਡਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਸਮਝਦੇ ਨਹੀਂ।" ਬਾਬਾ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੀਪੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਸ਼ ਦੇ ਪੱਤੇ ਫੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਦੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤਿੱਕੀ, ਚੌਕੀ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਪੱਤੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੱਟਦੇ ਜਾਂਦੇ ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਪੱਤਾ, ਉਹ ਥੱਲੇ ਉੱਪਰ ਹੋਰ ਪੱਤਾ ਵੱਡਾ ਆ ਜਾਂਦੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।"

ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ। ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਪੱਤੇ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਕੀ ਤੋਂ ਨਹਿਲੇ ਤੱਕ ਸਾਰਿਆਂ ਦਸੀ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮ ਨੇ ਉਵੇਂ ਦਹਿਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਗੋਲਾ, ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰੰਗਾਂ ਦਾ। ਹੈ ਉਹ ਗੋਲਾ ਵੀ ਗੁਲਾਮ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੈਨ ਤਾਂ ਗੁਲਾਮ। ਪਰ ਗੁਲਾਮ ਨੇ ਕਿਸ ਦੇ ਬੇਗਮ ਦੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਬੇਗਮ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਗੁਲਾਮ ਨੇ, ਪਰ ਇਹ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੀਲਾ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ...।" "ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬੰਦਾ ਬੈਠਾ ਏ।" ਤੇ ਬਾਬੇ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਾ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ "ਯੱਕਾ"।

"ਯੱਕਾ ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਏਕਾ' ਹੈ, 'ਇੱਕਾ' ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਗਮਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੜੇ ਬਹਾਦਰ ਹਾਂ, ਅਣਖੀ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸੂਰਮੇ ਹਾਂ। ਕਾਰਾਂ, ਕੋਠੀਆਂ, ਬੰਗਲੇ, ਕਾਰਖਾਨੇ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਕੋਲ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਸ਼ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲਾ 'ਇੱਕਾ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।" ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਮਝਣ ਲੱਗੇ।

ਸਿਹਤ ਸੰਸਾਰ

ਸੇਬ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਵੀ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਵੀ

ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਫਲਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਚਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਬ ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਬੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਅੱਵਲ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫਲਾਂ ਵਿਚ ਸੇਬ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਔਸ਼ਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਬ ਛੋਟੀ-ਮੋਟੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਰੋਗੀ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਦੁੱਧ ਬੇਹੱਦ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਲਾਲ ਸੇਬ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਭੱਜਦੀਆਂ ਹਨ।

ਯੂਨਾਨੀ ਹਕੀਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਬਹੁਗੁਣੀ ਫਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਚਮਕਦਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ, ਸੁਡੌਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਖਾਣ ਵਿਚ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਸੇਬ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਏ', 'ਬੀ' ਅਤੇ 'ਸੀ' ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਖਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਬਿਮਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਸੇਬ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਫਾਇਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ-

÷ ਸੇਬ ਵਿਚ ਫਾਸਫੋਰਸ ਅਤੇ ਲੋਹ-ਤੱਤ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ, ਫੁਰਤੀਲਾ ਅਤੇ ਬਲਵਾਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਬਲਵਾਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਸਰਬਉੱਤਮ ਫਲ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਘੱਟ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੇਬ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸੇਬ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਣ ਲੱਗੇਗੀ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਆਉਣ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁਤਰ-ਕੁਤਰ ਕੇ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਸੇਬ ਦੇਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲੋ। ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਕਸਰ ਸਿਰ ਵਿਚ ਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਬ ਦੀਆਂ ਦੋ ਫਾੜੀਆਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਮਕ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਹਫਤੇ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੇਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਫਲ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਫਲ ਖਾਣ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੇਬ ਦਾ ਰਸ ਪਾਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਸੇਬ ਖਾਓ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਓ।

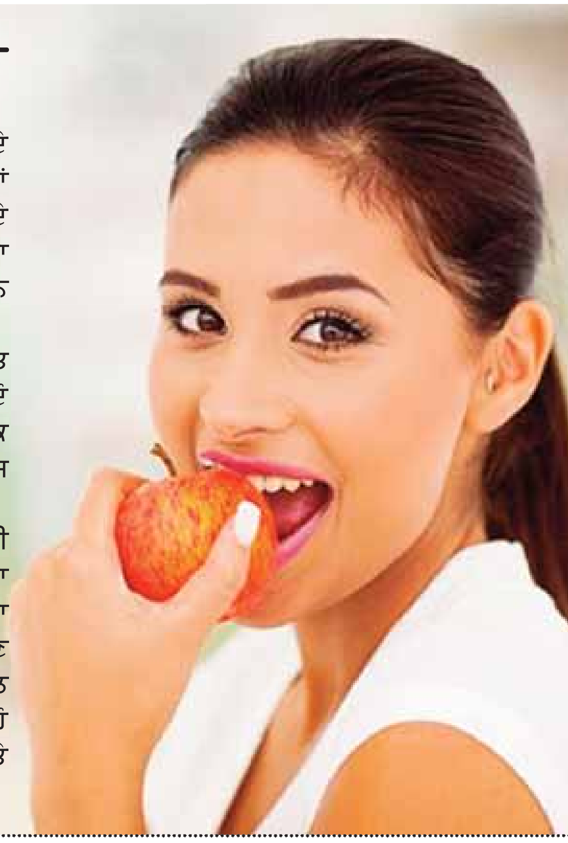

ਕਿਸ ਉਮਰ 'ਚ ਕਰਵਾਈਏ ਕਿਹੜਾ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ

ਬੋਨ ਮਿਨਰਲ ਟੈਸਟ ਨਾਲ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਸਟ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

0-1 ਸਾਲ : ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਬੱਚਾ ਜੇਕਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ । ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਓ ।

1-2 ਸਾਲ : ਸਿਰਫ ਸਟੂਲ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚੇ ਗੰਦੇ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਵੀ ਥੱਲੇ ਡਿਗਿਆ ਹੋਇਆ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੇਟ ਵਿਚ ਕੀੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ।

4-5 ਸਾਲ : ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈੱਕਅੱਪ ਕਰਵਾਓ, ਜਿਵੇਂ ਕੱਦ, ਭਾਰ, ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਦੰਦ ਆਦਿ । ਇਹ ਚੈੱਕਅਪ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਠੀਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

10 ਸਾਲ : ਬੱਚੇ ਦੇ ਦੰਦ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਚੈੱਕਅੱਪ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੋ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ ।

15-16 ਸਾਲ : ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਲਈ : ਐਕਸਰੇ, ਲਿਪਿਡ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ, ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ, ਥਾਇਰਾਇਡ ਆਦਿ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਓ । ਵੈਸੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਵੱਧ ਭਾਰ ਵਾਲੇ ਲੜਕਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਫੈਟੀ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਵਧੇਰੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

20-30 ਸਾਲ : ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਲੜਕੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਓ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ, ਥਾਇਰਾਇਡ, ਯੂਰੀਨ ਟੈਸਟ, ਹੋਮੋਗਲੋਬਿਨ, ਐੱਚ. ਆਈ. ਵੀ. ਆਦਿ ਵੀ ਕਰਵਾਓ।

40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤਾਂ ਲਈ : ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਫੀ, ਪੈਪਸਮੀਅਰ, ਪਲਵਿਕ ਅਲਟਰਾਸਾਊਾਡ ਟੈਸਟ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਫੀ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਸਬੰਧੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੈਲਫ ਬਰੈਸਟ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

45 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਟੈਸਟ : 45 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਰਿਨ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਟੈਸਟ, ਬੀ. ਪੀ., ਈ. ਸੀ. ਜੀ., ਈਕੋ, ਈ. ਕੇ. ਜੀ., ਟੀ. ਐਮ. ਟੀ., ਬੋਨ ਮਿਨਰਲ ਡੈਨਸਟੀ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸਟੇਟ ਸਪੈਸਫਿਕ ਐਾਟੀਜਨ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਸਟੇਟ ਸਪੈਸਫਿਕ, ਐਂਟੀਜਨ ਟੈਸਟ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਸਟੇਟ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। 60 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋਸਟੇਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਧਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਕੁਝ ਖ਼ੂਨ ਸਬੰਧੀ ਟੈਸਟ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੰਨ, ਨੱਕ, ਗਲੇ, ਅੱਖਾਂ, ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾਓ।

-ਨੀਤੂ ਗੁਪਤਾ

ਖਜੂਰ ਖਾਓ ਠੰਡ ਭਜਾਓ

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਠੰਡ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਰ ਅੰਦਰ ਗਰਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਆਦੀ ਫਲ ਖਜੂਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਮਹੱਤਾ ਹੈ ।ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਖਜੂਰ ਭੋਜਨ ਦਾ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪੂਰਬ 'ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਲਾਨਾ ਵਿਸ਼ਵ ਉਤਪਾਦਨ 8.5 ਮਿਲੀਅਨ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ।ਇਰਾਕ, ਈਰਾਨ, ਅਰਬ, ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਮੋਰਾਕੋ ਤੱਕ ਅਤੇ ਖਜੂਰ ਮੇਡਜੂਲ, ਡੇਗਲਟ ਨੌਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ, ਦੱਖਣੀ ਫਲੋਰਿਡਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚ ਸਨੌਰਾ ਤੇ ਬਾਜਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕਾਸ਼ਤ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਘਰੇਲੂ ਰਸੋਈ, ਮਿਠਾਈਆਂ ਤੇ ਬੇਕਰੀ ਪ੍ਰਾਡਕਟਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

100 ਗ੍ਰਾਮ ਫੱਲ ਖਜੂਰ ਵਿਚ ਕੈਲੋਰੀਜ਼-277, ਕਾਰਬਜ਼-75 ਗ੍ਰਾਮ, ਫਾਈਬਰ-7 ਗ੍ਰਾਮ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ-2 ਗ੍ਰਾਮ, ਪੋਟਾਸ਼ਿਅਮ-20%, ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ-14%, ਕੌਪਰ-18%, ਮੈਂਗਨੀਜ਼-15%, ਆਇਰਨ-5% ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-6 12%, ਬੋਰਾਨ, ਕੋਬਾਲਟ, ਫਲੋਰਾਈਨ, ਸੇਲੇਨੀਅਮ, ਜਿੰਕ ਵਗੈਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ।ਖਜੂਰ ਅੰਦਰ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ, ਯਾਨਿ ਜੋ ਆਕਸੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰੋਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੇਫ ਕਰਕੇ ਖਤਰਨਾਕ ਰੇਡੀਕਲਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

- ਸਰੀਰਕ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚੇ, ਔਰਤਾਂ, ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਸੀਨਿਅਰਜ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਇਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖਜੂਰ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਤੱਤ ਇਮੀਉਨਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਾਕਤ ਦਿਦੇ ਹਨ।
- ਕਮਜੌਰੀ ਕਾਰਨ ਚੱਕਰ ਆਓਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ 5-7 ਬਿਨਾ ਗੁਠਲੀ ਖਜੂਰ ਦੇ ਦਾਨੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਜਾਂ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।
- ਪਿੱਠ ਦਰਦ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ 1 ਕੱਪ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ 5 ਦਾਨੇ ਬਿਨਾ ਗੁਠਲੀ ਖਜੂਰ ਦੇ, 1 ਚਮਚ ਮੇਥੀ ਪਾਉਡਰ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਉਬਾਲੋ। ਪਾਣੀ ਅੱਧਾ ਰਹਿ ਜਾਣ ਤੇ ਕੁਨਕੁਨਾ ਕਰਕੇ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਲਗਾਤਾਰ ਪੀਓ।
- ਕਬਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਬਿਨਾ ਗੁਠਲੀ ਖਜੂਰ ਦੇ 6 ਦਾਨੇ 1 ਕੱਪ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਭਰ ਭੇਂ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਸਵੇਰੇ ਹਾਗਦੇ ਹੀ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੇ ਨਾਲ ਚਮਚੇ ਨਾਲ ਖਜੂਰ ਦੇ ਦਾਨੇ ਵੀ ਖਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
- ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਾਚਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਅੱਧਾ ਚਮਚ ਅਜਵੈਨ 1 ਕੱਪ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲੋ। ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ 3-4 ਦਾਨੇ ਖਜੂਰ ਦੇ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।
- ਗਠਿਆ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਬਿਨਾ ਗੁਠਲੀ 5 ਦਾਨੇ ਖਜੂਰ ਦੇ ਅੱਧਾ ਚਮਚ ਗਰਮ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਵਿੱਚ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਸੁਆਦ ਮੁਤਾਬਕ ਨਮਕ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਤੇਮਾਲ ਕਰੋ।
- ਖਜੂਰ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਤੱਤ ਬੀਟਾ ਡੀ-ਗਲੁਕਨ ਖਤਰਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਟਿਉਮਰ ਦੇ ਵੱਧਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਚਲ ਰਹੀ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ ਖਜੂਰ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਇਨਸੁਲਿਨ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੇ ਲੈਵਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੱਲ ਖਜੂਰ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬਦਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਆਮ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਂਝਪਨ, ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਤੰਬਾਕੂਨੋਸ਼ੀ, ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਵੱਧ ਸੇਵਨ, ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਧ ਐਕਸਪੋਜਰ ਵਗੈਰਾ ਮਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੰਦਰੁਸਤ ਬੱਚੇ ਲਈ ਔਰਤ-ਮਰਦ ਰੌਜਾਨਾਂ 5-5 ਦਾਨੇ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਝੜਦੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖਜੂਰ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਤੱਤਾਂ 'ਤੇ ਰਿਸਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਜੂਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਆਇਰਨ ਆਦਿ ਤੱਤਾਂ ਕਾਰਨ ਬਲੱਡ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਵਧਾ ਕੇ ਖੋਪੜੀ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਨੌਟ: ਰੌਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਖਜੂਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਆਪਣੇ ਫੈਮਿਲੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰਨ।

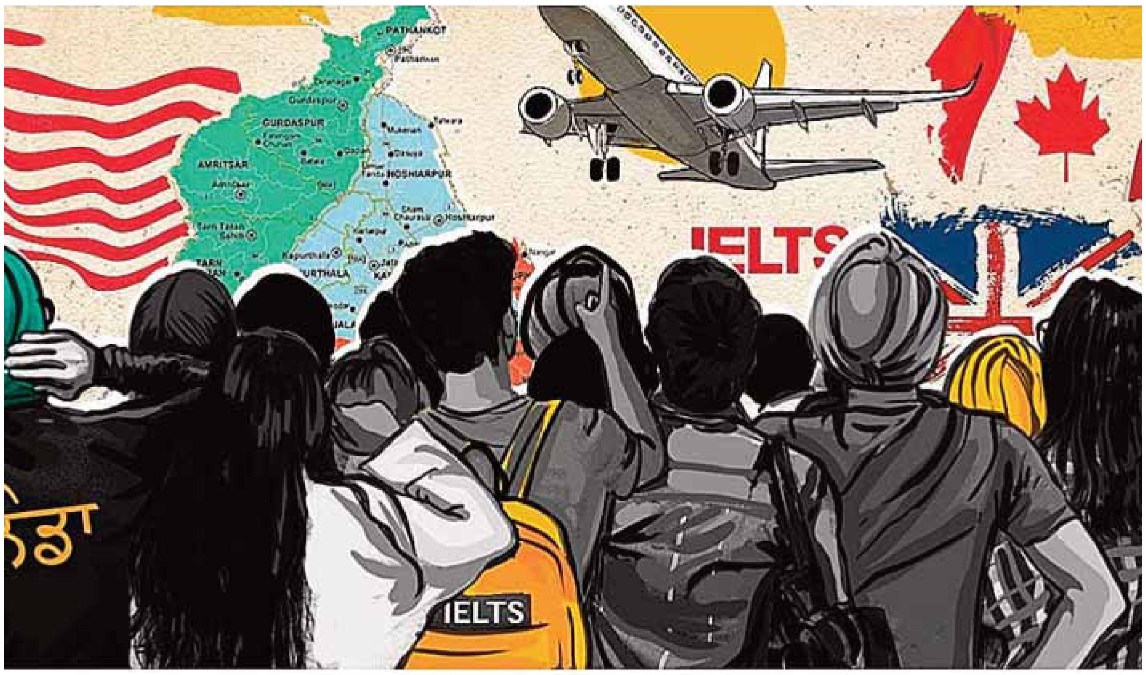

ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਪਰਦੇਸ ਉਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ

ਲਿਖਤ : ਸ਼ੁਭਮ ਕੁਮਾਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ’ਚ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਘੁੰਮਣ ਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਕੈਨੇਡਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ’ਤੇ ਦੁਬਈ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਹਨ।

ਇਟਲੀ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੰਬਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ’ਚ ਜਾਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ 14,342 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ’ਚ ਮਝੈਲ (20.51 ਫ਼ੀਸਦੀ) ਹੁਣ ਮੋਹਰੀ ਹਨ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ’ਤੇ ਮਲਵਈ (14.28 ਫ਼ੀਸਦੀ) ਅਤੇ ਤੀਜੇ ’ਤੇ ਦੁਆਬੀਏ (11.27 ਫ਼ੀਸਦੀ) ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 2023 ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ’ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਔਸਤਨ 15 ਤੋਂ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਹੁਨਰਮੰਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ 30 ਤੋਂ 35 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਸੌ ਫ਼ੀਸਦੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਝੱਲਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚਾਹਵਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ’ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਇਕ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਡੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗਾ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ’ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਬੇਸਮੈਂਟ ’ਚ ਕਈ-ਕਈ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਗੁੱਟ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸੇ ਲਈ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ’ਚ ਡੀਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦੇ ਲੱਛਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਜੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਘੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ’ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰੀਏ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ’ਚ ਜਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ’ਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਰਾਤਰੀ ਭਾਵਨਾ ਵਧੇਰੇ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾਈ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ, ਨੇਪਾਲੀ, ਭੂਟਾਨੀ, ਚੀਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਏਸ਼ਿਆਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਚਹੁੰ ਪਾਸੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਹੈ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਸੁਨੇਹੜਾ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੁੱਲਾ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਆਦਰਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵੇਖਣ ਤੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ।

ਆਓ ! ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਾਈਏ

ਹਰ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਨਮ-ਜ਼ਾਤ ਬੋਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਲੋਕ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ।

ਮਹਾਨ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਪਾਵਨ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।ਅਨੇਕਾਂ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰਾਂ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਸ਼ਾਹ ਸ਼ਰਫ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਵਜੀਦ ਸਾਹਿਬ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਹਾਸ਼ਮ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਅਪਨਾਇਆ।ਇਹ ਗੱਲ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬੋਲੀ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਅਮੂਰਤ ਤੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ‘ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ’ ਤੋਂ ਖਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ।ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੇਗਾਨੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਿਆਂ ਬੰਦਾ ਨਾ ਘਰ ਦਾ ਰਹਿੰਦੈ, ਨਾ ਘਾਟ ਦਾ।ਏਸੇ ਲਈ ਅੱਜ ਹਰ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ।ਪੂਰਬੀ ਬੰਗਾਲ ਨੇ ਜਦ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਦੇਸ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਬੰਗਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ੧੯੭੧ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਇਸ ਦੇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ

ਆਧਾਰ ਤੇ ‘ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ’ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਅਪਣੱਤ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪੰਜ+ਆਬ ਭਾਵ ਪੰਜ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਫਸੋਸ! ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜੋਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਕੀਰਾਂ ਵਾਹ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਕਸੀਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ+ਆਬਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਹੈ ਪਰ ਲਿਪੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇੜਾ ਪੈ ਚੁੱਕਿਐ।ਭਾਵੇਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਲਿਪੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਇਹਦੇ ਵਿਹੜੇ ਚ ਸੇਹ ਦਾ ਤਕਲਾ ਗੱਡ ਬੈਠੇ।

ਖੈਰ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜੇਕਰ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਨਿਰੰਤਰ ਮੋਕਲਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ।ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਮੂਹਰੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਇਹਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸਪੁੱਤਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਲਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲੋਕ-ਮੂੰਹਾਂ ਤੋਂ ਮਨਫੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਬੜੇ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ੧੫ ਕਰੋੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ।ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਤੀਸਰੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਜੋ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿਹਾੜੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਤਾਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਦਰਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਾਮਿਲ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਵੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦੂਰ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾ-ਬੋਲੀ ਪੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਫੀ ਹੈ।ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਣਦੇ ਕਲਰਕਾਂ/ਟਾਈਪਿਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ੧੫੦੦ ਨਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਲੱਖ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਰਨਾਲਾ ਉੱਥੇ ਦਾ ਉੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਆਓ! ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਿਆਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵੀ ਰਲ ਮਿਲ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ ਤੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੂਝ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲੋਕ-ਲਹਿਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ।

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ,
ਮੋਬਾ: 98157-58466

ਹਵਾ ਵਿਚ ਠੰਢ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਉਂ ਲਗਦੀ ਹੈ?

ਲਿਖਤ : ਕੁੰਵਰ ਚੰਦ ਖਾਂ

'ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅੱਜ ਠੰਢ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ', ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਕੁਝ ਸੁੰਗੜਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਤਾਪਮਾਨ ਹੈ।' 'ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਮਹਿਸੂਸ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ?' ਉਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਬਦਲਾਅ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹਵਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਠੰਢ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਜਿਊਂਦੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਘੱਟ ਲੋਕ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਡ੍ਰਾਪ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਭਾਵ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਹਵਾ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਇਸ ਲਈ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਵਾ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਂਤ ਮੌਸਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਗਰਮਾਹਟ ਉਡਾ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਹਵਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪਰਤ ਬਣਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗਰਮਾਹਟ ਨੂੰ ਰੋਕੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਇਸ ਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਰੂਪੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਜਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਓਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਵਾ ਹਰ ਪਲ ਸਾਡੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਰ ਪਲ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਗਰਮਾਹਟ ਉਡਾਉਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਸਹੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ।

ਪਰ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਚਮੜੀ ਤੋਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਨਮੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਚਲਦੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਵੀ। ਪਸੀਨੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਗਰਮਾਹਟ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਰਮਾਹਟ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰਦੀ ਹਵਾ ਦੀ ਪਰਤ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਸੀਨਾ ਹੌਲੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਦੀ ਹਵਾ ਦੀ ਪਰਤ ਜਲਦੀ ਭਾਫ਼ ਨਾਲ ਤਰ-ਬਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਮੀ ਭਰੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਹਵਾ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਸੀਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਗਰਮਾਹਟ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਖੋਹ ਭਾਵ ਸੋਖ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਵਾ ਦਾ ਕੂਲਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਹਵਾ ਦੇ ਵੇਗ ਅਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚਮੜੀ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਹਵਾ ਕਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਓ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਨਾਲ ਸਮਝੀਏ। ਜਿਵੇਂ, ਹਵਾ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਜ਼ੀਰੋ ਤੋਂ 4 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਉੱਪਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 31 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ 2 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਦੀ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਹਵਾ ਚਮੜੀ ਨੂੰ 7 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਠੰਢਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ 6 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਦੀ ਹਵਾ ਚਮੜੀ ਨੂੰ 22 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਠੰਢਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਭਾਵ ਜ਼ੀਰੋ ਤੋਂ 9 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਉੱਪਰ।

ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਠੰਢ ਲੱਗੇਗੀ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਪਮਾਨ ਤੋਂ ਲਗਾਉਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਹਵਾ ਦੇ ਵੇਗ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤਾਪਮਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਥੇ ਹਵਾ ਦਾ ਵੇਗ 6 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਹੈ, ਉਥੇ ਠੰਢ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਉਸ ਥਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਹਵਾ ਦਾ ਵੇਗ 2 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

(ੳ) ਬਿਰਹਾ ਦਾ ਕਵੀ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਧੀਮੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਸ. ਸ. ਮੀਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ੲ) ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਸ) ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਟਕ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਹ) 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ' ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਹਨ।
(ਕ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।
(ਖ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਗ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਘ) ਸ: ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਪਵਿੱਤਰ ਪਾਪੀ' ਨਾਵਲ ਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਬਣੀ ਸੀ।
(ਙ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ 'ਪਿੰਜਰ' ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਬਣੀ ਸੀ।
(ਚ) ਸ: ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ' ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਬਣੀ ਸੀ।
(ਛ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸਨ।
(ਜ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੀ ਨੱਕੜ ਦਾਦੀ ਨੋਰਾ ਰਿਚਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਝ) 'ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ' ਤੇ 'ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ' ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ।
(ਞ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਾਸ-ਰਸੀ ਲੇਖਕ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਸਨ।
(ਟ) 'ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਮਿਲੇ ਅਸਾਨੂੰ' ਸਤਰਾਂ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਹਨ।
(ਠ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਡ) ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂਅ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦਉਦੀਨ-ਮਸਉਦ ਸ਼ਕਰਗੰਜ ਸੀ।

ਪੰਛੀ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ

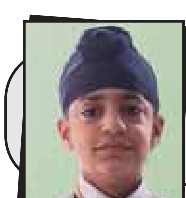

ਲਿਖਤ
ਨਵਰਾਜ ਸਿੰਘ
ਜਮਾਤ - ਤੀਸਰੀ

ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਘਰ ਕੁਝ ਪੰਛੀ ਆਏ ਅਤੇ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਪੰਛੀ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਨਮੋਹਣੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੋਗਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ । ਉਹ ਚੋਗਾ ਖਾ ਕੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਉੱਡ ਗਏ। ਪੰਛੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ , ਚਾਵਲ ਤੇ ਬਾਜਰਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ । ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹਰਸਾਹਿਬ ਵੀ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਗਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਗਏ। ਪੰਛੀ ਹੁਣ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਹਰਸਾਹਿਬ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਵਲ , ਬਾਜਰਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ ਕਰੋ। ਸਿੱਖਿਆ :- ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਛੀ ਪਿਆਰੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਗੰਭੀਰਪੁਰ ਲੋਅਰ , ਸੈਂਟਰ - ਢੇਰ , ਸਿੱਖਿਆ ਬਲਾਕ - ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ , ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ - ਰੂਪਨਗਰ (ਪੰਜਾਬ) ਜਮਾਤ ਇੰਨਚਾਰਜ ਤੇ ਗਾਈਡ ਅਧਿਆਪਕ - ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ (ਆਈ.ਬੀ.ਆਰ. ਹੋਲਡਰ)

ਰਸਤਾ ਲੱਭੋ

ਬਿੰਦੂ ਮਿਲਾਓ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਹਾਂ ਚਿੱਤਰਾਂ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6 ਅੰਤਰ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ...?

ਕਾਵਿ-ਲਹਿਰਾਂ

ਨਦੀ

ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ,
ਚੱਟਾਨਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀ ,
ਵਲ - ਵਲੇਵੇਂ ਖਾਂਦੀ ਹੋਈ ,
ਘਾਟੀਆਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ,
ਡੈਮਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਰੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਪਾਉਂਦੀ ,
ਕਦੇ ਨਾ ਠਹਿਰਦੀ ,
ਅਚਲਤਾ ਤੋਂ ਵਿਮੁਕਤ ਰਹਿ ਕੇ ,
ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਚਲਦੀ ,
ਬਸ ਚਲਦੀ ਤੇ ਚਲਦੀ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ,
ਉਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ,
ਮੰਜ਼ਿਲ ਮਿਥ ਕੇ ,
ਇੱਕ ਤਾਂਘ ਨਾਲ ,
ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਦੀ ਹੈ -
ਨਿਰੰਤਰਤਾ , ਉਤਸ਼ਾਹ , ਆਸ ;
ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਮੁੰਦਰਾਂ - ਮਹਾਂਸਾਗਰਾਂ
ਤਾਈਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਨਦੀ ਨੇ ,
ਬਸ ਨਦੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ,
ਮਾਨਵ ਨੂੰ ,
ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ,
ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਝਗੜੇ ,
ਬਿਨਾਂ ਉਲਾਹਮੇ ਤੋਂ ,
ਅਗ੍ਰਸਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪਥ 'ਤੇ....

ਲਿਖਤ : ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਵੇਖ - ਵੇਖ ਕੇ ਜਿਉਂਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ
ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਕਿੰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ
ਚੰਗਾ ਭਾਵੇਂ ਮਾੜਾ 'ਮੈਂ' ਜਿੰਦਾਂ ਦਾ ਵੀ
ਥੱਕਦੀ 'ਨਹੀਂ' ਸਲਾਉਂਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ

ਬਾਪੂ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਵੇ ਮੈਨੂੰ ਅਣਖਾਂ ਦਾ
ਰਹਿੰਦੀ ਅਕਲ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ
ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਨ੍ਹੇਰ ਜਿਹਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਏ
ਜਦ ਨਾ 'ਕਿਤੇ' ਥਿਆਉਂਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ

ਦੁਆ ਜਿਉਣ ਦੀ ਦੇਵੇ , ਮੂੰਹੋਂ ਮਰਜਾਣਾ
ਕਹਿ ਕੇ ਜਦੋਂ ਬੁਲਾਉਂਦੀ 'ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ
ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਐ
ਹੋਰਾਂ ਤਾਈਂ 'ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ

ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਨਈਂ ਲਾਲੀ "ਜਿੰਮੀ" ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ
ਕੱਟ ਕੇ ਸਿਓ ਖਵਾਉਂਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮੇਰੀ

ਲਿਖਤ : ਜਿੰਮੀ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
ਸੰਪਰਕ : 81959-07681

ਸੋਚ

ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੇ ਪਰ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ
ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਣਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ।
ਮੁੜ ਕੇ ਬੰਦਾ ਆਪ ਸਿਆਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੂੰ ਧੋਖੇ ਖਾਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ।

ਅਸੀਂ ਸਕੂਲੋਂ ਕੱਲੇ ਘਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਸਾਂ
ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਲ ਲਿਆਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ।
ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਅੱਲ੍ਹਾ ਵਾਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ
ਇਸ਼ਕ ਚ ਰੋ ਰੋ ਨੀਰ ਵਹਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ।

ਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਦੇਗਚਾ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਫਿਰ
ਭੁੱਖਣ ਭਾਣੇ ਬਾਲ ਸੁਲਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ।
ਚੱਲ ਸੁਖਦੀਪ ਇਸ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਔਖੀ ਏ
ਵੇਖੋ ਹੁਣ ਕੀ ਕੀ ਰੂਪ ਵਟਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ।

ਲਿਖਤ : ਸੁਖਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਂਗਟ
ਸੰਪਰਕ : 98141-56533

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਜਦ ਬਿਰਹੋਂ ਦਾ ਮੌਸਮ
ਅੰਤਿਮ ਸਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਵੇਗਾ
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦਾ
ਅੰਬਰ ਕਿੱਕਲੀ ਪਾਵੇਗਾ
ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਸਰਗਮ ਤੇ ਨਗਮੇਂ
ਫਿਰ ਛੋਹੇ ਨੇ ਸੱਧਰਾਂ ਨੇ
ਹੁਣ ਤਾਂ ਦਿਲ ਦਾ ਕੋਨਾ ਕੋਨਾ
ਨੱਚੇਗਾ ਮੁਸਕਾਵੇਗਾ
ਮੇਰਿਆਂ ਖ਼ੁਆਬਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ
ਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਸੁਣਿਐ ਮੈਂ
ਕਹਿੰਦਾ ਏਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਸਾਵਣ
ਚਿਰ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਵੇਗਾ
ਚਹੁੰ ਨੈਣਾਂ ਨੇ ਦੋ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ
ਇਕਮਿਕ ਜਿਸ ਪਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਖ਼ੁਸ਼ਬੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੁਫ਼ੇਰਾ
ਖ਼ੁਦ-ਬ-ਖ਼ੁਦ ਭਰ ਜਾਵੇਗਾ
ਕਲੀਆਂ ਭੌਰੇ ਫੁੱਲ ਪਰਿੰਦੇ
ਖੀਵੇ ਹੋ ਹੋ ਜਾਵਣਗੇ
ਚੰਨ ਵਰਗੇ ਮੁਖੜੇ ਦਾ ਸ਼ਾਹਿਦ
ਜਦ ਕੋਈ ਗੀਤ ਬਣਾਵੇਗਾ।

ਲਿਖਤ : ਧਰਮਿੰਦਰ ਸ਼ਾਹਿਦ ਖੰਨਾ
ਸੰਪਰਕ: 99144-00151

ਔਟਲਿਆ ਨੇਤਾ

ਸਿੱਧੇ ਮੱਥੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲੱਗ ਹੋਵੇ,
ਲਾਉਂਦਾ ਉਂਗਲਾਂ ਫਿਰੇ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,

ਬੜਾ ਸੌਖਾ ਕਹਿਣਾ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ,
ਝੱਲੇ ਆਪ ਵੀ ਹੁਣ ਤਾਹਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ ਪਾ ਗੰਦ ਆਉਂਦਾ,
ਫਿਰੇ ਕੱਢਦਾ ਡੇਲੇ ਆਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਮੁਫ਼ਤ ਪੁਣੇ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਹੱਥ ਫਿਰੇ,
ਸਕਿਆ ਸਮਝ ਨਾ ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਵਾਂਗ ਡੰਗਰਾਂ ਮਾਰਦਾ ਮੂੰਹ ਫਿਰਦਾ,
ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉੱਚੇ ਪਰਧਾਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖੋਟੀ ਦਿਸੇ ਦੁਆਨੀ,
ਫਿਰੇ ਸੁੰਘਦਾ ਖਾਲੀ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਐਵੇਂ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ,
ਲੱਭੇ ਰਾਹ ਨਾ ਜੇ ਸ਼ੈਤਾਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਤੂੜੀ ਨਾਲ ਪਿਆ ਭਰੀ ਫਿਰਦਾ,
ਅਕਲੋਂ ਖਾਲੀ 'ਭਗਤਾ' ਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ।

ਲਿਖਤ : ਬਰਾੜ ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ,
1-604-751-1113

ਇਬਾਦਤ

ਇਸ਼ਕ, ਇਬਾਦਤ, ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ
ਇਹ ਫੱਕਰਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ

ਤੂੰ ਵੀ ਪਾ ਲੈ ਜਿੰਦ ਮੇਰੀਏ
ਲੱਗ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣੇ

ਹੁਸਨ, ਜਵਾਨੀ, ਨਖਰੇ ਸ਼ਖਰੇ
ਸਦਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੇ

ਕੋਠੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ, ਦੌਲਤ, ਬੰਗਲੇ
ਆਖਰ ਛੱਡਣੇ ਪੈਣੇ

ਭੁੱਲ ਜਾ ਲੋਕੀਂ ਕੀ ਆਖਣਗੇ
ਸਿੱਖ ਲੈ ਮਿਹਣੇ ਸਹਿਣੇ

ਛੱਡ ਉੱਚਿਆਂ ਦੀ ਯਾਰੀ ਅੜੀਏ
ਰੱਖ ਨੀਵਿਆਂ ਸੰਗ ਬਹਿਣੇ

ਮੈਂ ਬੁਰੀ, ਮੈਥੋਂ ਸਭ ਚੰਗੀਆਂ
ਦਿਲ 'ਚ ਵਸਾ ਲੈ ਭੈਣੇ

ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਜਾਵੇ 'ਫ਼ੌਜੀ' ਦੇ,
ਆਖੇ ਲੱਗ ਸੁਦੈਣੇ।

ਲਿਖਤ : ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫ਼ੌਜੀ
ਸੰਪਰਕ: 95011-27033

ਇੱਕ ਗੱਲ ਆਖਾਂ....

ਇੱਕ ਗੱਲ ਆਖਾਂ ਸੱਜਣਾਂ
ਲੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।
ਹੋਰਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਪਾਸੇ ਜਾ ਕੇ,
ਖੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।

ਸਾਨੂੰ ਚਾਨਣੀ ਦਾ ਪਾ ਭੁਲੇਖਾ,
ਨੇਰ੍ਹ ਘੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।
ਗੈਰਾਂ ਦੇ ਕੋਠੇ ਤੇ ਚੰਨ ਬਣ,
ਚੜ੍ਹਿਆ ਨਾ ਕਰ।

ਬਿਨਾਂ ਸਿਰ ਪੈਰ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ,
ਅੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।
ਬੂਹਾ ਭੇੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਵੀ,
ਵੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।

ਸੂਰਜ ਦੇ ਸੇਕ ਨੂੰ ਮਾਣ ਲੈ,
ਪਰ ਸੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।
ਆਪਣੀ ਕਰਨੀ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ,
ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਮੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।

ਬੈਠ ਕੇ ਕਿਤਾਬ ਵਾਂਗਰਾਂ,
ਚਿਹਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਾ ਕਰ।
ਉੱਡਦੇ ਪੰਤਗਿਆਂ ਨੂੰ 'ਮਨਜੀਤ',
ਫੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।
ਐਵੇਂ ਫੜਿਆ ਨਾ ਕਰ।

ਲਿਖਤ : ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧੀਮਾਨ,
ਸੰਪਰਕ :9464633059

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜ਼ਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।
ਕੀ ਖੱਟਿਆ ਕੀ ਪਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ?
ਸੱਧਰਾਂ, ਸੁਫ਼ਨੇ, ਹਾਸੇ, ਅਪਣਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ,
ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।
ਤੂੰ ਆਦਮ ਹੈਂ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਵਲ ਹੈਂ,
ਤੈਨੂੰ ਜਗ ਦਿਖਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।
ਮਾਂ ਹੈ, ਧੀ ਹੈ, ਭੈਣ ਕਦੇ ਪਤਨੀ ਐਪਰ,
ਅਪਣਾ ਆਪ ਗਵਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।
ਡੋਲੀ ਦੇ ਸੰਗ ਬੰਨਿਆ ਅਰਥੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ,
ਸਾਹਾਂ ਨਾਲ਼ ਨਿਭਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।
ਅਪਣਾ ਅੰਬਰ ਤਜ ਕੇ, ਕੰਧਾਂ ਵਰ ਕੇ ਹੀ,
ਕਮਲੀ ਨਾਮ ਧਰਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।
ਹੱਸ ਕੇ ਅਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਪਾਈ ਬੇੜੀ ਨੂੰ,
ਝਾਂਜਰ ਕਹਿ ਛਣਕਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।
ਦੁਨਿਆ ਪੱਥਰ ਆਖ ਰਹੀ ਹੈ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ
ਇਹ ਕੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਕਮਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ?
'ਨੂਰ' ਅਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸੋਚ ਕੇ ਵੇਖ
ਕੀ ਕੀ ਦਾਅ ਤੇ ਲਾਇਆ ਕਮਲੀ ਔਰਤ ਨੇ।

ਜੋਗਿੰਦਰ ਨੂਰਮੀਤ

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਜ਼ਖਮ ਕਿੰਨੇ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ।
ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਯਾਰ, ਮੈਥੋਂ ਹੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ।
ਕੀ ਕਰਾਂ ਮੂੰਹਜ਼ੋਰ ਹੈ ਦਿਲ ਮੰਨਦੈ ਮੇਰੀ ਨਾ ਕੁੱਝ,
ਕੱਸਣਾ ਚਾਹੁਣਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ।
ਮੈਂ ਲੜਾਂਗਾ ਮਰਨ ਤੀਕਰ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਕਿਸਮਤੇ!
ਵੇਖ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਨੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ।
ਜ਼ਹਿਰ ਏਨਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਆਦਮੀ ਵਿੱਚ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ,
ਸੱਪ ਤੋਂ ਇਹ ਆਦਮੀ ਵੀ ਡੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ।
ਕੁੱਝ ਕੁ ਦਿਨ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਵਸਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ ਪਰਾਂ,
ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਥੋਂ ਦਿਲ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਅਵਾਂਖੀਆ, ਸੰਪਰਕ : 9781825255

ਇੱਕ ਆਈ ਰੱਬੀ ਰੂਹ!!

(ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਦਾ ਜੀ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਨੂੰ ਕਾਵਿ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ)

ਇੱਕ ਆਈ ਰੱਬੀ ਰੂਹ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਾਉਣ।
ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
ਪਿਆਰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ, ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ।
ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪਾਇਆ
ਸਾਡਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਰੱਬ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ।
ਇੱਕ ਆਈ ਰੱਬੀ ਰੂਹ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮਾਰਗ ਪਾਉਣ
ਦਸਾਂ ਨੌਹੁਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਚਾਅ ਪਾਲਿਆ
ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪਾਲਿਆ
ਨਾਮ ਜਪਣ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਲਿਆ
ਇਕ ਆਈ ਰੱਬੀ ਰੂਹ, ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਵੇਲ ਵਧਾਉਣ
ਸੰਥਿਆ ਦੇਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠ ਕਰਾਇਆ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲਾਇਆ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਫਿਰ ਢੰਗ ਸਿਖਾਇਆ।
ਇਕ ਆਈ ਰੱਬੀ ਰੂਹ, ਪਿਤਾ ਜੀ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜਾਉਣ
ਜਦੋਂ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਦੇਖਿਆ
ਜਗਾਈਆਂ ਜੋਤਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਖਿਆ
ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ 'ਚ ਲੀਨ ਸੱਚਾ ਆਚਾਰ ਦੇਖਿਆ
ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸਫਰ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇਖਿਆ
ਤਾਂ ਰੱਬੀ ਰੂਹ ਨੇ 'ਨਿੱਜ ਘਰ ਦੇ ਉਸ ਪਾਰ' ਦੇਖਿਆ
ਇਕ ਆਈ ਰੱਬੀ ਰੂਹ, ਪਿਤਾ ਜੀ, ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਉਣ
ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਮਾਇਆ! ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੱਕਣੀ
ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੂਟਿਓ! ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਰੱਖਣੀ

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਫੁੱਲੋ! ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਵੰਡਣੀ
ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰੋ! ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੀ।
ਇਕ ਆਈ ਰੱਬੀ ਰੂਹ, ਪਿਤਾ ਜੀ, ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸੇਵ ਕਮਾਉਣ
ਰੱਬੀ ਰੂਹ ਤੇ ਰੱਬ ਵਿੱਚ ਭੋਰਾ ਭਰ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸੂਰਜ ਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸਾਗਰ ਤੇ ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਆਏ ਰੱਬੀ ਰੂਹ ਪਿਤਾ ਜੀ,
ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਰੱਬ ਦੇ ਲੜ ਲਾਉਣ।
ਸਾਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਸੱਚ ਦੀ ਮਾਰਗ
ਰੱਬੀ ਰੂਹ ਪਿਤਾ ਜੀ ਚੱਲੇ
ਰੱਬ ਜੀ ਵਿਖੇ ਸਮਾਉਣ।

ਬਦਲਦੇ ਮੌਸਮ

ਨਵੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੰਡ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਨਵੇਂ ਚਾਅ ਚੁੱਪਚਾਪ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਖੰਘ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,

ਉਦਾਸ ਪਲ ਅਤੀਤ ਦੀ ਪੋਤ ਲਾਕੇ ਘੁੰਮ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਤੋਲ ਕੇ ਸੂਲੀ ਟੰਗ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,

ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਪਰਾਗੇ ਹਿੱਕ ਉਤੇ ਚੂੰਡੀਆਂ ਵੱਢ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਸੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੋਲ ਕੇ ਡੰਗ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ,

ਲਿਖਤ : ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੈਣੀ

ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਚ ਹੰਝੂ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਇਸ਼ਕ-ਹਕੀਕੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਡੋਲ ਕੇ ਰੰਗ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,

ਸੋਹਣੇ ਖਵਾਬ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਅੰਗੜਾਈਆਂ ਲੈਂ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਕੜੀ ਘੋਲ ਕੇ ਲੰਘ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,

ਨਸੀਬਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸੈਣੀ ਮੌਸਮ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ,
ਬੁਰੇ ਦਿਨ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ ਮਧੋਲ ਕੇ ਚੰਗੇ ਮੰਗ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,

ਨਾਰੀ ਸੰਸਾਰ

ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਲਈ ਕੁਝ ਘਰੇਲੂ ਨੁਕਤੇ

- ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਜੈਤੂਨ ਦਾ ਤੇਲ : ਸ਼ਹਿਦ ਵਿਚ ਜੈਤੂਨ ਦਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ 15 ਮਿੰਟ ਲਗਾਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਨਿਖਾਰ ਵੀ ਆਵੇਗਾ।
- ਕੱਚਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ : ਕੱਚੇ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਛਾਈਆਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਖਾਰ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਸ਼ਹਿਦ, ਬਦਾਮ ਅਤੇ ਨਿੰਬੂ ਰਸ ਪੈਕ : ਬਦਾਮ ਦਾ ਤੇਲ ਅਤੇ ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹਿਦ ਵਿਚ ਮਿਲਾਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ। ਇਸ ਮਾਸਕ ਨੂੰ 15 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਲਾਬ ਜਲ ਅਤੇ ਰੂੰ ਨਾਲ ਉਤਾਰ ਦਿਓ। ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਮੂੰਹ ਧੋਣ ਨਾਲ ਚਿਹਰਾ ਚਮਕ ਉਠੇਗਾ।
- ਸ਼ਹਿਦ ਤੇ ਜੌਂ ਫੇਸ ਪੈਕ : ਜੌਂ ਦੇ ਆਟੇ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਕੱਪ ਸ਼ਹਿਦ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮੋਟਾ ਪੇਸਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਫੇਸ ਮਾਸਕ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਾਰ ਦਿਓ। ਇਹ ਫੇਸ ਪੈਕ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪੈਕ ਹੈ।
- ਸ਼ਹਿਦ, ਹਲਦੀ ਅਤੇ ਗਲਿਸਰੀਨ ਫੇਸ ਪੈਕ : ਸ਼ਹਿਦ, ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਅਤੇ ਗਲਿਸਰੀਨ ਦਾ ਇਕ ਪੇਸਟ ਬਣਾਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਇਕ ਫੇਸ ਪੈਕ ਵਾਂਗ ਲਗਾਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁੱਕਣ ‘ਤੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋ ਲਓ। ਇਹ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਚਮਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਟਮਾਟਰ ਫੇਸ ਪੈਕ : ਇਕ ਟਮਾਟਰ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗਾੜ੍ਹਾ ਪੇਸਟ ਬਣਾ ਲਓ। ਇਸ ਪੈਕ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ ਅਤੇ 20 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਸੁੱਕਣ ਦਿਓ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੋਸੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋ ਦਿਓ। ਚਮੜੀ ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਵੇਸਣ ਫੇਸ ਪੈਕ : ਅੱਧਾ ਕੱਪ ਵੇਸਣ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਕ ਗਾੜ੍ਹਾ ਪੇਸਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ ਅਤੇ 30 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਸੁੱਕਣ ਦਿਓ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋ ਲਓ।
- ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਕੇਲਾ ਫੇਸ ਪੈਕ : ਇਕ ਕੱਚੇ ਕੇਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਮਿਲਾਓ। ਇਸ ਪੈਕ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ ਅਤੇ 30 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਸੁੱਕਣ ਦਿਓ। ਚਮਕਦਾਰ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਚਮੜੀ ਲਈ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਧੋ ਲਓ।

ਗਰਮ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ

ਗਰਮ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਗੀ ਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗਰਮ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਧੁਲਾਈ ਵੱਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਮ ਗ੍ਰਹਿਣੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਪਾਊਡਰ ਤੇ ਸਧਾਰਨ ਸਾਬਣ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੱਪੜਿਆਂ ‘ਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਰੀਠੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੀਠਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਟਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿਣ ਦਿਉ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਬਾਲ ਲਉ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਠੰਢਾ ਹੋ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਫੈਂਟ ਕੇ ਝੱਗ ਪੈਦਾ ਕਰੋਗੇ ਅਤੇ ਊਨੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਡਬੋ ਦਿਉ।

ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿ

ਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਨਾ ਪਏ ਰਹਿਣ ਦਿਉ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਗੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਾ ਰਗੜੋ ਤੇ ਮਲੋ। ਸਿਰਫ਼ ਹਥੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਦਬਾ ਕੇ ਕੱਢ ਲਉ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਡੁਬੋ ਕੇ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਧੋ ਲਉ।

ਧੋਣ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਲਉ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ। ਕੋਸਾ ਪਾਣੀ ਸਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਕੁਝ ਰੰਗੀਨ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰੰਗ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਿਰਕਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿਉ।

ਕੱਪੜੇ ਜੇਕਰ ਸਫੈਦ ਹੋਣ ਤਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਨਿੰਬੂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬੂੰਦਾਂ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਚਮਕ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵੈਟਰ ਆਦਿ ਲਟਕਾ ਕੇ ਨਾ ਸੁਕਾਓ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਰ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਛੇ ਹੋਏ ਮੰਜੇ ‘ਤੇ ਸੁਕਾਓ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਜਾਂ ਤੌਲੀਆ ਫੈਲਾਓ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਕਾਰ ਵਿਚ ਫੈਲਾਓ। ਤੇਜ਼ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਰੰਗੀਨ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਖਰਾਬ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੱਪੜਿਆਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਹਲਕਾ ਤੌਲੀਆ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿਉ ਤਾਂ ਕਿ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਨਾ ਪੈਣ। ਸਿਰਫ਼ ਗਰਮਾਹਟ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਾਲ, ਕਪ ਕੋਟ, ਸਵੈਟਰ ‘ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਝਾੜ ਲਉ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਾਗ਼ ਜਾਂ ਧੱਬਾ ਲਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਰੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਵਿਚ ਭਿਉਂ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਫ ਕਰ ਲਉ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਟ, ਸ਼ਾਲ ਵਗੈਰਾ ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਡ੍ਰਾਈਕਲੀਨਿੰਗ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡ੍ਰਾਈਕਲੀਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਵਾ ਲਉ।

ਊਨੀ ਕੋਟ ਅਤੇ ਪੈਂਟ ‘ਤੇ ਅਕਸਰ ਕਰਵਟਾਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਦਿਸਣ ਵਿਚ ਖਰਾਬ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਖਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਗਰਮ ਲਉ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭਾਫ਼ ਵਿਚ ਕਰਵਟਾਂ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖੋ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਵਟਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕਰਵਟਾਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਂਗਰ ‘ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿਉ। ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਰੋ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤੋਗੇ ਤਾਂ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਦਿਸਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਸੇਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰੋ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ

ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਤਾਂ ਜਾਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਫਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਆਦਿ। ਪਰ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਐਸੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਲੋੜ ਪੈਣ ‘ਤੇ ਹੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਦਾ ਤੀਜਾ ਚਰਣ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਵ ਜੇ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾ ਵੀ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮਹਿੰਗੀ ਕਾਰ, ਮਹਿੰਗੇ ਫਰਨੀਚਰ, ਕੀਮਤੀ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਸੋਨੇ-ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਮਹਿੰਗੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਅਸੀਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦ ਸੇਲਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਔਰਤ ਨੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਲਾ ਕਢਾਈ ਵਾਲਾ ਸੂਟ ਪਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਵੀ ਮੰਗ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ 500 ਜਾਂ 1000 ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਵਾਲਾ ਸੂਟ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਸਰਾਸਰ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਝੂਠੇ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਘਰ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ ਲਿਆ ਦੇਣਾ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਮੁਹਾਲ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੇਲ ਵਿਚ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਲਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰਾਂ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਆਣੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚਾਦਰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਖਰਚੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ‘ਚ ਕਰਨੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਧਾਰ ਫੜਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਿੱਕਤਾਂ ਆ ਜਾਣ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਮਾਰਕੀਟ ‘ਚ ਬਹੁਤ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ 2-4 ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਟਰਾਈ ਕਰਕੇ ਹੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਘਟੀਆ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਰਕੀਟ ‘ਚ ਇਮਾਨਦਾਰ ਕਾਰਨਰ ਲੱਭੀਏ। ਕਦੇ ਵੀ ਇਤਬਾਰ ‘ਚ ਆ ਕੇ, ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੇਲ ਵਿਚ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਜੇਕਰ ਧੋਖਾ ਖਾ ਵੀ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਖਾ-ਦੇਖੀ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਘਰ ਵਿਚ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਸਾਦਗੀ ਇਕ ਉੱਤਮ ਗਹਿਣਾ ਹੈ। **-ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ**

ਸਰਦੀਆਂ ‘ਚ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ

- ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਠ ਪੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੈਸਲੀਨ, ਕਰੀਮ ਜਾਂ ਲੋਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਸਚਰਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਲੋ। ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਜੋੜਾਂ, ਉਂਗਲਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਉਂਗਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ‘ਤੇ ਕਰੀਮ ਮਲੋ।
- ਦਸਤਾਨੇ ਪਹਿਨੋ : ਸਰਦੀਆਂ ਲਈ ਦਸਤਾਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਸ਼ਨ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ‘ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਸਤਾਨੇ ਪਹਿਨੋ। ਚਮੜੇ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਸੂਤੀ ਅਤੇ ਪੋਲਿਸਟਰ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਢਕਣਾ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ।
- ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੋਸ਼ਨ ਰੱਖੋ : ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲੋਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਜਲਣ ਜਾਂ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਚਮੜੀ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ।
- ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਜਿਹਾ ਬਾਡੀ ਲੋਸ਼ਨ ਲਓ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ, ਕੂਹਣੀਆਂ, ਗੁੱਟਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ਕ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ।
- ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਜੈਲੀ ਲਗਾਓ (ਇਸ ਸਟੈਪ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆਂ ਕਰ ਦਿਓ, ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਬਹੁਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹਨ)। ਰਾਤ ਵੇਲੇ, ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਅਤੇ ਲੋਸ਼ਨ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਵੈਸਲੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਜੈਲੀ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ਕ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਲਗਾਓ।
- ਕਾਫੀ ਪਾਣੀ ਪੀਓ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮੋਇਸਚਰ ਦੀ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਲਈ ਹਿਊਮਿਡੀਫਾਇਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ

Classified

ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ
ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
'ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ
ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਟਸਐਪ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ :
604-584-5577
: infopunjabitribune@gmail.com

BRIDE WANTED

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ,ਉਮਰ 29 ਸਾਲ,ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ, ਲੜਕਾ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਹੈ,ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਕੁੜੀ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ : (778) 321-5911, 7782886015 AP 06-12

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ 27 ਸਾਲ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ Canadian Immigrant ਜਾਂ PR ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਪਾਸ Bechelor of Computer Art ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ, ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। 778-201-2767 ਜਾਂ ਵਟਸਐਪ (ਇੰਡੀਆ)+91 88725 44271 RS 27-09

CHANGE OF NAME

I, Jashandeep Singh Saini son of Jaswinder Singh resident of H.No. 22, Park Avenue Colony, Faridkot, Pin:151203, Punjab, India Presently Resident of 2988 Royal Street, Abbotsford B.C., V2T 2H8, Canada, Passport No: P5509061, do hereby change my name from Jashandeep Singh Saini to Jashandeep Singh with immediate effect.

GROOM WANTED

A Jatt Sikh family is looking for a match for their daughter. She is born and raised in Canada. She is 29 years old and is 5'3" tall. She is a Chartered Professional Accountant (CPA). Looking for a canadian born potential match in Surrey, BC. Boy should be well educated and family oriented, CPA preferred. Please do not call from proposals outside of the area. Please contact us at (778) 246-2491.

ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣੇ ਜੀ!

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੰਪਰਕ: 95921-82111

ਟਰਨ... ਟਰਨ... ਟਰਨ... ''ਹੈਲੋ ਹਾਂ ਜੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਜੀ! ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ!'' ''ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਜੀ, ਹਾਂ ਜੀ ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ! ਤਿਆਰੀ ਐ ਆਪਾਂ ਚੱਲਣਾ ਏ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਮੋਹਣ ਲਾਲ ਜੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਵਿਆਹ।'' ''ਹਾਂ... ਹਾਂ ਯਾਰ, ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਸੀ।'' ਅੱਗੋਂ ਦੋਸਤ ਬੋਲਿਆ, ''ਜਨਾਬ, ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਹੈ?'' ''ਹਾਂ ਹਾਂ...,'' ਮੈਂ ਢਿੱਲਾ ਜਿਹਾ ਬੋਲਿਆ, ''ਦਰਸ਼ਨ ਵੀਰੇ, ਵਿਆਹ ਬਹੁਤ ਨੇ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਸੱਦੇ ਹੋਰ ਆ ਗਏ, 23 ਤਰੀਕ ਦਾ ਸਾਡੇ ਲੋਕਲ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਹਲੀ ਜਿਹੀ ਵਾਲਾ ਵਿਆਹ ਆ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਆਹ 24 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 28 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ ਬੇਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਹੈ ਤੇ ਹੈ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ। ਇੱਕ ਦੋ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲੱਗੇ ਨੇ। ਸੋ ਵੀਰ ਬਣ ਕੇ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਆਓ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਚੱਲਿਓ।'' ਦੋਸਤ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ''ਚੰਗਾ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ'' ਕਹਿ ਕੇ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਂ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਡੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਗਨਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਲ-ਟੂਲੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੋਟਲੀਆਂ ਪਈਆਂ ਤੇ ਨਾਲ ਮੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਾਰਡ ਲਿਖਿਆ ਸੀ 'ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣੇ ਜੀ'। ਮੈਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ, ''ਆਹ ਕਾਰਡ ਹੋਰ ਕੀਹਦਾ ਆ ਗਿਆ?'' ਉਹ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਬੋਲੀ, ''ਤੁਹਾਡੇ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਐ ਚਾਰ ਦਸੰਬਰ ਦਾ! ਅੱਛਾ ਅੱਛਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਸਫਿਟ ਕਰ ਗਏ ਸੀ ਸੈਕਟਰ ਗਿਆਰਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਹਦਾ ਵਿਆਹ ਐ?'' ਪਤਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਬੋਲੀ, ''ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਤਾਂ ਹੋਊਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਵਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਜਵਾਕ ਦਾ ਹੋਣਾ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦਾ। ਹਾਂ ਯਾਦ ਆਇਆ... ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਏ, ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਧੀ ਡਾਕਟਰ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਹੋਊ।'' ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਰਡ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ: ਮਿਸਿਜ਼ ਚੌਧਰੀ ਐਂਡ ਮਿਸਟਰ ਵੀ.ਐੱਸ.ਚੌਧਰੀ'ਜ਼ ਡੀਅਰ ਡੌਟਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇਹਾ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਵਿਆਹ, ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਾਰ ਦਸੰਬਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਲੱਬ ਸੈਕਟਰ ਇੱਕ। ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਿਆਹ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ''ਚਲੋ ਐਤਕੀਂ ਸਿਆਲ ਵਿੱਚ ਵਾਹਵਾ ਵਿਆਹ ਨੇ,'' ਮੈਂ ਕਹਿ ਕੇ ਕਾਰਡ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ''ਅਜੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ 'ਚੋਂ,'' ਪਤਨੀ ਪਾਣੀ ਫੜਾਉਂਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣਨ ਲੱਗੀ, ''ਅਜੇ ਜਰਨੈਲ ਦਾ ਗੋਵੀ, ਰਮਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ, ਬੰਟੀ ਬਲਜੀਤ ਕਾ, ਤਰਲੋਚਨ ਫ਼ੌਜੀ ਦੀ ਦੋਹਤੀ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਦਾ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਨਰੇਸ਼ ਦੀ ਬੇਟੀ ਯਾਸ਼ਨਾ, ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਆਜੂ ਐਨੇ ਨੂੰ, 16 ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ, ਬੋਹਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸੋਨੂੰ ਤੇ ਪਿੰਡੋਂ ਇੱਕ ਦੋ ਆ ਜਾਣਗੇ, ਇਧਰੋਂ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੋ ਹੋਰ ਨਿਕਲ ਆਉਣਗੇ।'' ਮੈਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੋਲਿਆ, ''ਦਰਸ਼ਨ ਪਤਲੀ ਕੇ ਵੀ ਮੁੰਡੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁੜੀ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ!'' ਐਨੇ ਸਾਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਬਾਕੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਅਣਚਾਹੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਗਮ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ। ਫੇਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਖਦਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ, ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਆਹੀਏ, ਕੋਈ ਕੁੜੀ ਦੱਸੋ ਤੇ ਚੰਗਾ ਲੜਕਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਕੁੜੀ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੀਹ ਸਾਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮਾੜਾ ਦੌਰ ਚੱਲਿਆ। ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਇਸ ਘਿਨੌਣੇ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਰੂਫ਼ ਰਹੇ, ਖ਼ੂਹਾਂ ਤੱਕ ਭਰੂਣ ਮਿਲਣ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਧੀਆਂ, ਵਹੁਟੀਆਂ, ਨੂੰਹਾਂ ਬਣਨੋਂ ਰਹਿ... ਇੱਕ ਦੋ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰੂਹ ਝੰਜੋੜੀ ਗਈ!

''ਕਿੱਥੇ ਬਿਰਤੀ ਲਾ ਲਈ? ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਐ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਗਨਾਂ ਵਾਲੇ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਲਿਆਓ ਖਾਸੇ, ਗੱਡੀ 'ਚ ਰੱਖੋ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲੱਭਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ,'' ਪਤਨੀ ਨੇ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ। ਅਸੀਂ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਜਿਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਧੇ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ''ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਐ? ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਾਂ?'' ''ਹੋਰ ਖੋਲ੍ਹੋਂਗੇ ਨਹੀਂ?'' ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਚੁੰਨੀ ਵੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਉੱਚਾ, ਪਤਲਾ ਜਿਹਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹੱਥ 'ਚ ਮਿਠਾਈ ਦਾ ਡੱਬਾ ਫੜੀ, ਪੈਰਾਂ ਵੱਲ ਅੱਧਾ ਝੁਕਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, ''ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਅੰਕਲ ਜੀ!'' ''ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਬੇਟੇ। ਆਓ।'' ਮੈਂ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖਿਆ। ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਕਦਮ ਨਿਕਲਿਆ, ''ਸਹਿਜ ਤੂੰ?'' ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਲੰਮੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਮੰਮੀ ਪਾਪਾ ਕਿੱਥੇ ਨੇ? ਤੂੰ 'ਕੱਲਾ? ਬੈਠ ਬੇਟੇ,'' ਮੈਂ ਗਲਵੱਕੜੀ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ।

''ਅੰਕਲ, ਮੰਮੀ ਡੈਡੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਏ ਹਨ।'' ਸਹਿਜ ਅੱਧ ਕੁ ਦਾ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ। ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਆ ਜਾਉ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਹੋਰ ਆ ਗਿਆ।'' ਸਹਿਜ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਡੱਬੇ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਸਹਿਜ ਦਾ ਮੋਢਾ ਪਲੋਸਿਆ, ''ਹਾਂ ਬਈ ਸਹਿਜ ਹੁਣ ਸੁਣਾ। ਵਿਆਹ ਤੇਰਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਭੈਣ ਦਾ?'' ''ਆਂਟੀ ਜੀ, ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਐ।'' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ''ਇੰਨੀ ਜਲਦੀ! ਚੱਲ ਦੱਸ ਕੀ ਖਾਏਂਗਾ ਕੀ ਪੀਏਂਗਾ?'' ''ਨਹੀਂ ਅੰਕਲ, ਮੈਂ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਵੀ ਜਾਣੈ। ਕਾਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਐ। ਮੰਮੀ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਮਾਰਕਿਟ 'ਚੋਂ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਈ ਕੰਮ ਨੇ ਤੇ ਟਾਈਮ ਥੋੜ੍ਹਾ।'' ਮੈਂ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਵਿਆਹ ਕਦੋਂ ਦਾ?'' ''ਅਠਾਰਾਂ ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਅੰਕਲ।'' ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਪਿੰਨੀਆਂ ਲੈ ਆਈ ਤੇ ਬੋਲੀ, ''ਲੈ ਫਿਰ ਖਾ ਬੇਟਾ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਪਿੰਨੀਆਂ ਨੇ। ਤੈਨੂੰ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ।'' ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਅਸੀਂ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਲੱਗੇ ਹੀ ਸੀ। ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਵੱਟਸਐਪ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਐਨਕ ਲਾ ਕੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, ''ਲੈ ਚੱਕ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਹੋਰ, 18 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਚੱਲੋ! ਇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ 'ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣੇ ਜੀ'।'' ''ਇਹ ਕੀਹਦਾ ਐ?'' ਪਤਨੀ ਮੋਬਾਈਲ ਫੜ ਕੇ ਵੇਖਣ ਲੱਗੀ, ''ਲੈ ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪੁਰਾਣਾ ਦੋਸਤ ਐ 44 ਵਾਲਾ ਸੁਰਿੰਦਰ, ਸ਼ੁਕਲੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਆ ਗਿਆ ਬਈ ਵਾਹ!'' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ''ਲੁਧਿਆਣੇ ਕਿਉਂ?'' ''ਲੈ ਅਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਕਿਉਂ। ਜਦੋਂ ਕੁੜੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਐ, ਅਗਲੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਣ ਜਾਣਗੇ,'' ਪਤਨੀ ਉੱਚੀ ਸੁਰ 'ਚ ਬੋਲੀ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਿਹਾ, ''...ਤੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ?'' ''ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਨਾ ਸਰਿਆ ਪਿਐ। ਮੁੰਡਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਗਨ ਪੈਜੂ।'' ਮੈਂ ਅਰਧ ਸਹਿਮਤੀ ਜਿਹੀ 'ਚ 'ਹੂੰ' ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ, ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰਿਵਾਜ ਦੱਸਣ ਲੱਗਿਆ, ''ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ (ਸਾਕ ਹੁੰਦਾ) ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਪੈਂਦਾ, ਫਿਰ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪੇਕੀਂ ਢੁੱਕਦੇ, ਬਰਾਤ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਖੇ, ਉਲਟੇ ਬਾਂਸ ਬਰੇਲੀ ਨੂੰ। ਲੈ ਸੁਣ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੀ ਘਰ ਪਾਠ ਕਰਾਇਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਇੱਥੋਂ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਬੁਲਾ ਲਏ। ਅਖੇ, ਵਿਆਹ ਜਲੰਧਰ ਕਰਨ ਜਾਣੈ, ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਨੇ। ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਜਾ ਕੇ ਹੋਟਲ ਪੈਲੇਸ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਨਾ ਪਛਾਣਦਾ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਿੰਨੇ ਵੇਖ ਲਏ, ਭਾਵੇਂ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਗਏ ਹਨ, ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਦਾਜ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ, ਪਰ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਪੁਗਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਆਹੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੰਮੂ ਜਾ ਕੇ ਕਰਕੇ ਆਏ ਨੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ। ਫਿਰ ਉਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਦੀ ਬਰਾਤ ਆਵੇਗੀ। ਉਹ ਖਿੱਚ, ਉਹ ਉਡੀਕ, ਉਹ ਤਿਆਰੀ...। ਬਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਨੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਚਾਅ, ਮਲਾਰ, ਹਾਸੇ ਠੱਠੇ, ਉਡੀਕਾਂ, ਬਣਾਉਟੀ ਜਿਹੀਆਂ, ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਰੇਡੀਮੇਡ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ!''

''ਬਾਬਾ, ਤੁਸੀਂ ਛੱਡੋ ਆਪਣੀ ਫਿਲਾਸਫ਼ੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬੁਢਲਾਡੇ ਜਾ ਕੇ ਹੀ ਸ਼ਗਨ ਪਾ ਕੇ ਆਏ ਸੀ,'' ਪਤਨੀ ਦਲੀਲਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਬੋਲੀ, ''ਆਹ ਹੁਣ ਆਪਾਂ 24 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 28 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਬੇਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਰਹੇ, ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਵਿਆਹ ਸੀ, ਪਰ ਬਰਾਤ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਮੁਹਾਲੀ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਖਰੜ ਪੈਲੇਸ ਜਾ ਵੜੇ। ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਦੇ ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਬੇਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੇ ਹੋ।'' ਮੈਂ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਜਿਵੇਂ ਮਰਜ਼ੀ ਐ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਦੀਆਂ। ਬੇਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਸੰਭਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਨਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਿਆ।'' ''ਚਲੋ ਉਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਐ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ। ਬੱਚੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਕਿੱਥੇ ਵੀ ਕਰੇ, ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵਧੀਆ ਹੋਣ, ਬੱਚੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਸਭ ਚੰਗਾ ਹੀ ਚੰਗਾ। ਨਾਲੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਚੰਗੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਨਿਭਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਪੈਂਟਾਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਰਵਾਓ। ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਵੇਖਣੇ ਨੇ ਆਪਾਂ ਤਾਂ। ਚਲੋ ਕੱਲ੍ਹ ਮੇਰੀ ਛੁੱਟੀ ਐ। ਇੱਕ ਦੋ ਸੂਟ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣੇ ਨੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਸਿਉਣੇ ਵੀ ਦੇਣੇ ਨੇ। ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਰਸ਼ ਆ ਦਰਜ਼ੀਆਂ ਕੋਲ ਵੀ, ਗਾਹ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ।'' ਪਤਨੀ ਨੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। ਮੈਂ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ। ਉਹਨੇ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਕਿਹਾ, ''ਸ਼ਗਨ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨ?'' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ''ਸ਼ਗਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ, ਪਰ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼।ਗੱਲ ਸੁਣ ਲੈ, ਸ਼ਗਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ਾ ਉਹਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਐ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਚਾਅ ਦੀ। ਜਦੋਂ ਆਪਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਚਾਹੀਦੈ। ਉੱਥੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੈ। ਇਹੀ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ਗਨ ਹੁੰਦੈ। ਬਾਕੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਜੱਗ ਵਤੀਰਾ ਹੈ, ਕਰਾਂਗੇ।'' ਅਸੀਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮੈਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, 'ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣੇ ਜੀ'! ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿ ਗਏ! ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਵਿਆਹ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਘਰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਸਤੇ ਸੱਦਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਜੀਅ ਹਾਂ, ਉਹ ਵੀ ਜੇ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕਾਰਨ ਆਪਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੁਆਕ ਏਥੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਰੌਣਕ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਫੁੱਲਾਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਹ ਵੇਖੋ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ ਜਾ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਉਹ ਫੋਨ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ''ਅੱਜ ਕੀਹਦਾ ਵਿਆਹ ਪਾਪਾ, ਕੌਣ ਕੌਣ ਗਏ ਸੀ? ਮੰਮੀ ਕਿਹੜਾ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ...। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸਤ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ, ਸਭ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਮਹਿਕਦੀਆਂ ਰਹਿਣ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ। ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸੱਦੇ ਵੀ ਸ਼ੁਭ ਸਮਾਚਾਰ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਲਿਖਤ : ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਮੀ
ਸੰਪਰਕ - 97818-00213

ਪਰਵਾਸ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ

ਪਰਵਾਸ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ 'ਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਾਕਮ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਏਧਰ-ਓਧਰ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰ, ਜਿਹੜੇ ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਤਾਂ ਗ਼ੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧੂਆ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹੋਰ ਵਸੀਲੇ ਤੇ ਸਥਾਨ ਲੱਭਣ ਲਈ ਦੂਸਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਗੁਲਾਮੀ ਹੰਢਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਰੁਖ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਪਰਿੰਦੇ ਵੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਝੀਲਾਂ (ਵੈੱਟ ਲੈਂਡਜ਼)'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਛੀ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਸਾਇਬੇਰੀਆ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤਹਿ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਲਾਮ ਪ੍ਰਥਾ ਚੱਲਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਗੁਲਾਮ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। 1833 'ਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਗੁਲਾਮ ਪ੍ਰਥਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਨਵਾਂ ਢੰਗ ਲੱਭ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਬਰਤਾਨੀਆ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਲਾਇਤ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ।ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ, ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ, ਪੀਆਰ, ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਵੀਜ਼ਾ ਆਦਿ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੀ ਲੋਕ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਲੋਕ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਾ ਗਏ ਹੋਣ। ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਨ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਚ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੌਰਾਨ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਤੇ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਵੇਖ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾੜੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਰੰਭਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਫਰਵਰੀ 1913 'ਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਲਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਖ਼ਾਤਰ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਪੰਡਿਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ, ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ, ਲਾਲਾ ਠੱਕਰ ਦਾਸ, ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ, ਊਧਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਪਰਮਾਨੰਦ, ਤਾਰਕ ਨਾਥ ਦਾਸ, ਵਿਸ਼ਨੂ ਗਨੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ (ਸਰਹਾਲੀ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨਤਾਰਨ) ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਚਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਲਾਵਤਨੀ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ।

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਰਚੇ ਗਏ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਮੇਲਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਵਾਉਣ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਮੇਲਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ ਲਾਂਬੜਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰੀ ਵਾਸੀ ਐੱਨਆਰਆਈ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਵੱਲੋਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਆਰੰਭੇ ਗਏ ਕਾਰਜ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ 'ਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ 2016 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਸਰੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਫ਼ਤ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2021 'ਚ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਸਰੀ 'ਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਬਲਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। 67 ਸਾਲਾ ਐੱਨਆਰਆਈ ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਸਰੀ 'ਚ 9 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 20-25 ਸਮਾਗਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਬ੍ਰਜ ਢਾਹਾਂ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਡਟੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 'ਢਾਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਰਾਗ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੇਖਕਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਤਾਸਮਾਨ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁਲਤਾ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸਿੱਟੇ

ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਲਈ ਅੱਜ ਹਰ ਕੋਈ ਬਿਹਤਰ ਬਦਲ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਾਲਸਾ ਵੱਸ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਢਹੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੱਗ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਕਈ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਮਿਹਨਤ-ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕਮਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਗੁਆ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਰਕਮਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਥਾਣੇ-ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਜਿਹੜੇ ਮੋਟੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਅਤਿ-ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਕੁੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ੈਰ-ਸੁੱਖ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਅੱਥਰੂ ਕੇਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ ਜਾਨਾਂ ਤਕ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 1996 ਦੌਰਾਨ ਯੂਰਪ 'ਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸ਼ਤੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ 565 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਮਾਲਟਾ 'ਚ ਡੁੱਬਣ ਨਾਲ 290 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾਈ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮਾਲਟਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ 'ਚ ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਇਕ ਜਹਾਜ਼, ਜਿਸ 'ਚ ਸਵਾਰ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ (ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸ) ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਕੁਝ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦਿਵਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ ਇਸ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਨ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰਵਾਸ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ

ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡੰਕੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਤੇ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਡੰਕੀ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਫਿਲਮੀ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਕਾਫਲਾ', ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਆਓ ਮੈਕਸੀਕੋ ਚੱਲੀਏ' ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਡੰਕੀ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ੌਜ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਕੇ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਸ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਉੱਚੇ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਹਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂਹੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ 'ਚ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਬਲਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੋਹ ਕਾਰਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ, ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਚ ਯੂਐੱਸਏ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਗਾਖਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਬਾਠ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੂਕੇ ਤੋਂ ਕੈਂਸਰ ਕੇਅਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਐੱਸਪੀ ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਏ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਪੁਰੇਵਾਲ ਭਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੈਂਕੜੇ ਐੱਨਆਰਆਈ ਵੀਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ

ਐਨਆਰਆਈ ਦਿਵਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਗ਼ੈਰ-ਵਸਨੀਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧਿਆ 'ਤੇ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ; ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਾਸ ਦਿਨ 'ਤੇ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ।

ਸਨਮਾਨਿਤ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 9 ਜਨਵਰੀ 1915 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਿਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਇਹ ਦਿਵਸ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਵਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ 'ਚ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ 'ਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ 2000 'ਚ ਮਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 2003 ਤੋਂ ਇਹ ਦਿਵਸ 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਉੱਜਲ ਦੁਸਾਂਝ, ਯੂਐੱਸਏ ਤੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪਾਨੀ, ਯੂਕੇ ਤੋਂ ਲਾਰਡ ਦਿਲਜੀਤ ਰਾਣਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਦੇਵ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਜੱਜ ਅਜੀਤ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਰੁਨੇਈ ਦਾਰੂਸਲਾਮ ਤੋਂ ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਹਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਗਾ, ਲੀਬਰੀਆ ਤੋਂ ਉਪਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਚਦੇਵਾ, ਜਰਮਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਛਤਵਾਲ, ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਤੋਂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਖ਼ਸ਼ੀ, ਯੂਕੇ ਤੋਂ ਨੀਨਾ ਗਿੱਲ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੋਂ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਅਗਰ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਭਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਯੂਏਈ ਤੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਧਾਰੀ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਡਾ. ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਯੂਕੇਤੋਂ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਹਰ ਸਾਲ 25 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਭਰ ਰਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਉਡਾਰੀ

1947 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਗਿਣਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਖਾੜੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 2.9 ਕਰੋੜ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਐੱਨਆਰਆਈ ਤੇ ਓਸੀਆਈਜ਼ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 1.79 ਕਰੋੜ ਭਾਰਤੀ ਫਾਰਸੀ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕੱਲੇ ਯੂਏਈ 'ਚ 37 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬਾਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ 25 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਸੇ ਭਾਰਤੀਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਟੱਪ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੇਰੇ 18 ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ ਜੋ ਸਟੱਡੀ ਤੇ ਵਰਕ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਫੈਮਿਲੀ ਤੇ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਵੀਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 2022 'ਚ 13 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਰਕ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਬ੍ਰੇਨ ਡਰੇਨ ਤੇ ਮਨੀ ਡਰੇਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਭੇਜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਕਰੋੜਾਂ 'ਚ ਹੈ।

THINKING ABOUT

BUYING SELLING OR LEASE?

For a Free market evaluation of your property, contact

READY FOR A FREE EVALUATION :

Clients Evaluation of Borrowing Power for New Purchase

More Than Fourteen Years Experience in Real Estate.

ਘਰ, ਬੇਰੀ ਫਾਰਮ, ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵੇਲੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

for more information

Amarpal Singh

Call : 604.338.7310

PARALLEL

1200 W 73rd Ave Unit 828,
Vancouver, BC V6P 6G5

Keep Smiling Denture Clinic

Keep Smiling Denture Clinic

SEMCD CERTIFIED CLINICIAN

- Complete Denture
- Implant Denture
- Partial Denture

CARE HOME MOBILE SERVICE

ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ

ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ

ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?

ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ

If you have received Canadian Dental Care Plan Card. Book appointment

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

Gagan Chahal R.D.

Registered Denturist

Book Your Appointment

778-600-0811

6834 King George Blvd Surrey BC

778-600-0810

2644 Cyril St Abbotsford BC

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਸਰੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਤੱਤ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਬਲ,
E-mail: sjabal@hotmail.com

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝਕੁ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰੀ ਵਿਚ 9280-168 ਸਟਰੀਟ ਤੇ ਬਨਣ ਵਾਲੇ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ (ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟ) ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸੁਨਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਆਓ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ।ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ 2002 ਵਿਚ 7410 ਹੋਪਕੋਟ ਸਟਰੀਟ, ਡੈਲਟਾ ਵਿਚ ਇਕ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਨੋ ਪਰੋਫਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਪਹਿਚਾਣ "ਪੰਜ ਦਰਿਆ" ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਨੀ ਸੌ ਸੱਤਰਵਿਆਂ ਤੇ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਵਿਚ ਫਰੇਜ਼ਰ ਸਟਰੀਟ ਸਥਿਤ ਹੈਮਿਲਟਨ ਮਾਰਚੁਅਰੀ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਕਰਕੇ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਸਸਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਇਹ ਖਰਚਾ 1970 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1990ਵਿਆਂ ਤੀਕ ਵਧ ਕੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁਕਿਆ ਸੀ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ 1991 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਬਨਾਉਣ ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਪੈਸੇ ਧੇਲੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪਿਆ ਤੇ ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਡੈਲਟਾ ਸਥਿਤ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ। ਅੱਜ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਕੇ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।ਇਸ ਦੀ ਖੂਬੀ ਮਲਟੀ-ਕਲਚਰਲ ਤੇ ਮਲਟੀ-ਰੀਲੀਜੀਅਸ ਹੋਣ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਵਧਦੀ ਗਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।ਸਾਲ 2013-14 ਦੇ ਦੁਰਾਨ ਸਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭਣ ਦੀ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਗ੍ਹਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀ ਸੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਫਰੀਜ਼ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ 2017 ਵਿਚ ਇਹ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ 9280 ਤੇ 9350-168 ਸਟਰੀਟ ਦੀ ਦੱਸ ਪਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਘਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਿਰਾਏ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਤੋਂ ਪੁਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਅਜੇ ਵਾਟਰ ਤੇ ਸੀਊਅਰ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਇਕੋ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ।ਮਲਟੀ ਫੈਮਿਲੀ ਪਰਾਜੈਕਟ ਵਗੈਰਾ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਇੰਜ ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਦੋ ਘਰਾਂ ਵਾਲੀ ਪਰਾਪਰਟੀ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 7 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦੀ ਸੀ।

ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 2017 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਫੀਊਨਰਲ ਸਰਵਿਸਜ਼ (ਸਸਕਾਰਾਂ) ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2017 ਵਿਚ 795, 2018 ਵਿਚ 879, 2020 ਵਿਚ 884 ਅਤੇ 2021 ਵਿਚ 1075 ਤੀਕ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁਕੀ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੂਸਰਾ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਨਾ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਇਸ ਜਰੂਰੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤਕਲੀਫ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰੀ ਸਥਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਸਰੀ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀਵੈਲਪ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਗੱਸਤ 2019 ਵਿਚ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਡੀਵੈਲਪ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਜੋ ਚੈਲੰਜ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਨੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜਗ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਜ਼ੋਨ (A-1) ਵਿਚ Flood

prone, Steep prone, Streamside area : Green infrastructure area ਵਿਚ ਹਨ। ਸਿਟੀ ਸਟਾਫ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੀਊਅਰ ਤੇ ਵਾਟਰ ਸੁਪਲਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੇ ਟਰੈਫਿਕ ਦਾ ਖਿਆਲ ਵੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਬਨਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਨੇ ਸੰਕੇਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਪ੍ਰਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਕਰਕੇ ਰੀਜ਼ੋਨਿੰਗ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੂਨ 2022 ਤੋਂ ਬਾਦ ਰੀਜ਼ੋਨਿੰਗ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰੀਆਂ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ।

ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ 9280 ਤੇ 9350-168 ਸਟਰੀਟ ਸਥਿਤ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਪਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਲੈਨਿੰਗ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਇਸ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਹੈ।ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰੀਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪਲੈਨਿੰਗ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਪਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਰੀਜ਼ੋਨਿੰਗ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਪਲੈਨਿੰਗ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਵਲੋਂ ਫੀਊਨਰਲ ਪਰਾਜੈਕਟ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਤਕੱਲੀਬਖਸ਼ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਧਵਵਲੋਪਮੲਨਟ ਫਰੋਪੋਸੳਲ ਰਾਹੀਂ ਪਬਲਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ 9280-168 ਤੇ ਬੋਰਡ ਲਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਬਲਿਕ ਫੁਬਲਚਿ ਨਿਡੋਰਮੳਟਿੋਨ ਮੲੲਟਨਿਗ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜੋ ਕਿ 28 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 5:50 ਤੋਂ 8:30 ਵਜੇ ਤੀਕ ਮਿਰਾਜ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ ਵਿਚ 17767-64 ਐਵੇਨਿਊ ਤੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਇਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪ ਇਸ ਪਰਾਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਪਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਰੀਜ਼ੋਨਿੰਗ ਪ੍ਰੀਕਿਰਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝਕੁ ਸਰੀ ਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਉਤੇ ਬਨਣ ਤੇ ਸੁਆਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਨ ਤੇ ਪਰੋਵਿੰਨਸ ਤੇ ਰੈੱਡ ਐਫ ਐਮ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਬੜੀ ਹੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਨੇਬਰਹੁੱਡ (ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ) ਵਿਚ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਔਨਲਿਨਏ ਪਟੀਸ਼ਨ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਟੀ ਪਲੈਨਰ ਰੌਬਰਟ ਔਰਡਲਹਾਈਡ ਅਤੇ ਸਰੀ ਦੀ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੀਜ਼ੋਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਭਾਵ ਕਿ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸਨ ਵਿਚ ਜੋ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਰੀ ਦੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਨਣ ਵਾਲੇ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘਰ ਹੀ ਘਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਸਰਾਸਰ ਝੂਠ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਫੋਟੋ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਨਾਲ ਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰੀ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਵਲੋਂ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਨੇੜੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਫੋਟੋ ਵੀ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਦੱਸਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੀ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਿੰਨ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨੌਰਥ ਤੇ ਈਸਟ ਵਿਚ ਸਰਪੈਨਟਾਈਨ ਰਿਵਰ ਵਗਦਾ ਹੈ, ਸਾਊਥ ਵਿਚ ਬੌਬਵੈਲ ਕਰੀਕ ਹੈ ਤੇ ਈਸਟ ਵਿਚ 168 ਰੋਡ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਘਰ ਜੋ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲਾਟ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਦੋ ਘਰ ਢਾਹ ਕੇ ਹੀ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਬਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਲਾਟ ਦੇ ਤਿੰਨੀਂ ਪਾਸੇ ਰਿਵਰ ਤੇ ਕਰੀਕ ਤੋਂ 30 ਮੀਟਰ ਜਗ੍ਹਾ ਸ਼ੲਟਬੳਚਕ ਵਜੋਂ ਸਿਟੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਛੱਡਣੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਚੇ ਉਚੇ ਦਰੱਖਤ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦਰਿਆ ਕੰਢੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ। ਫਿਰ ਦਰਿਆ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਚੁੜਾਈ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਡੀਵੈਲਮੈਂਟ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ Setback ਹੋਵੇਗੀ।ਹੁਣ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਫੋਟੋ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਚਾਈ ਹੈ।"ਹੱਥ ਕੰਗਨ ਨੂੰ ਆਰਸੀ ਕਿਆ" ਉਧਰ ਨੂੰ ਡਰਾਈਵ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਤਸੱਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੀਕ ਸਊਥ ਸਾਈਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਧਰ 92ਅ ਐਵੇਨੀਊ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿਚ 168 ਸਟਰੀਟ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਕੁਝ ਘਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣੇ ਹੋਣੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭੱਠੀਆਂ ਦੀ ਚਿਮਨੀ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜਨ 200-250 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਡਰਾਇੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ੋਟਹ ਸਾਈਡ ਤੇ ਵੀ ਜਿਥੇ ਘਰ ਦਿਖਾਏ ਹਨ ਉਹ ਉਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਰੀ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਸਖਤ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਰਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਲਾਈ ਹੋਈ ਫੋਟੋ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਫੋਟੋ ਸਿਟੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਤੋਂ ਪਾਠਕ ਖੁਦ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਗਲਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਫੋਟੋਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਾ ਗਲਤ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਹੀ ਹੈ।

ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਪਰੋਜੈਕਟ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਣ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਕੈਵਟੀ ਫਿਲਿੰਗ, ਗੋਡਿਆਂ ਦੀ ਸਰਜੀਕਲ ਰੀਪਲੇਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਦੇਹ ਦੇ ਅਗਨਭੇਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਕਮਸ਼ੀਅਲ ਜਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੈਨਕੂਵਰ, ਬਰਨਬੀ, ਰਿਚਮੰਡ, ਡੈਲਟਾ ਅਤੇ ਸਰੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਛਰੲਮੳਟੋਰਇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਨਸ਼ੀਅਲ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਇਕ ਅੱਧੇ ਬਲਾਕ ਤੇ ਵੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਹੁਣ ਇਹ ਸੁਆਲ ਵੀ ਉਠਦਾ ਕਿ ਕੀ ਕਮਸ਼ੀਅਲ ਜਾਂ ਇੰਨਡਸਟਰੀਅਲ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਲਾਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਹਨ। ਸਰੀ ਸਥਿਤ ਵੈਲੀਵਿਊ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵੀ ਤਾਂ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਤਾਂ ਜੁ ਨਵੇਂ ਘਰ ਵੀ ਬਣੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਰੀਏ ਨੂੰ "ਛਹਮਿਨੲੲ ਗਇਟਹਸ" ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ Environmentally safe ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਇਹ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਧੇ ਅੱਧੇ ਬਲਾਕ ਤੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਬਾਰੇ ਫੈਡਰਲ ਲੈਵਲ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ Minimum setback (ਦੂਰੀ) ਨੀਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ।ਬਰਿਟਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਲੈਵਲ ਤੇ ਵੀ ਸੈੱਟਬੈਕ (ਦੂਰੀ) ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰੂਲ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।ਐਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਤੋਂ 50 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੀ ਦੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਲੋਕਲ ਲੈਵਲ ਤੇ ਵੀ ਕੁਝ ਰੂਲ ਬਣੇ ਹੋਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਮੰਜਲਾਂ ਤੇ ਤਿੰਨ ਮੰਜਲਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਾਰੇ 7.5 ਅਤੇ 25.0 ਮੀਟਰ ਸੈਟ ਬੈਕ ਦੀ ਦੂਰੀ ਕ੍ਰਿਮੀਟੋਰੀਅਲ ਦੀ ਬਾਊਂਡਰੀ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਨੀਯਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਬਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੁਝ Cemetery and Funeral Services Act ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਬਣਾਏ ਤੇ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ Funeral Home and Cremations ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ, ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਛੋਨਸੁਮੲਰ ਫਰੋਟੲਚਟਿੋਨ ਭਛ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਇਹ ਏਜੰਸੀ ਫੀਊਨਰਲਹੋਮ ਤੇ ਕਰੀਮੇਟੋਰੀਆਮਾਂ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੱਸਿਆਂ ਇੰਨਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਕਮੀ ਪੇਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵੀ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। Cremator/retort ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਵਿਚੋਂ ਅੰਗ ਨਾਲ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਚਿਮਨੀ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤਾਈ ਬਹੁਤ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਹ ਸੰਸਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕਰੀਮੇਸ਼ਨ ਚੈਂਬਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਤਕਰੀਬਨ 750 ਤੋਂ 1150 ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਇਹ ਤਾਪਮਾਨ 450-600 ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਚੋਲਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲ਼ੋ ਐਮਸਿਸੋਨਿ ਨਾਲ ਹੀਊਮਨ ਹੈਲਥ ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ Cremator/retort ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਓਮਿਸਿਸੋਨਿ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦਾਹ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।ਬੀ.ਸੀ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਰੇਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਾਤਾਵਰਨ Environment ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ ਪਰਖ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਵੇਗੀ।

ਸਰੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਏਸ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਿਉਂ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2019 ਤੇ 2020 ਵਿਚ ਸਾਲਾਂ ਸਮੇਂ ਰੀਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਡੈਲਟਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 900 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ 2024 ਵਿਚ ਸਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਕੇ 1208 ਤੀਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਦੇਹ ਸਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਸਸਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਹਫਤੇ ਦਾ ਟਾਈਮ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 12, 2024 ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸੰਨ ਵਿਚ ਛਪੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੀ ਦੇ Annie dale -Tynehead neighbourhood ਵਿਚ highway 1 ਤੇ 176 ਸਟਰੀਟ ਤੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਬਾਦੀ ਵਧਣ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਹਨ। ਸਰੀ ਵਿਚ ਫੀਊਨਰਲ ਹਾਲ ਬਨਣ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਹੋਰ ਲੱਗਣੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਖੁਦ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰੀ ਵਿਚ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਹੋਰ ਲੇਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰੀ ਵਿਚ ਵਧਣ ਵਾਲੀ ਅਬਾਦੀ ਨਾਲ ਡੈਲਟਾ ਵਾਲਾ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।ਟਰੈਫਿਕ ਦੇ ਵਧ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਸਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸਰੀ ਤੋਂ ਡੈਲਟਾ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਤਕਰੀਬਨ Rush hour ਸਮੇਂ ਇਕ ਘੰਟਾ ਆਉਣ ਤੇ ਇਕ ਘੰਟਾ ਜਾਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਲੱਗ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਫੀਊਨਰਲ ਹੋਮ ਸਰੀ ਵਿਚ 9280-168 ਸਟਰੀਟ ਉਤੇ 12 ਏਕੜ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਸਰੀ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕੇ।

ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਇਕ ਹੋਰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ 28 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਹੋ ਰਹੀ ਪਬਲਿਕ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹੁੰਮਹੁਮਾ ਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਿਰਾਜ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ 17767-64 ਐਵੀਨਿਊ, ਸਰੀ ਤੇ ਜਰੂਰ ਪਹੁੰਚੋ। ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਰੀ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਜਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਓ ਅਤੇ ਸਰੀ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਇਸਦੀ ਫੀਊਨਰਲ ਤੇ ਕਰੀਮੇਟੋਰੀਅਮ ਦੀ ਰੀਜ਼ੋਨਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰੋ।

ਮੀਡੀਆ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤੇ ਰੀਐਲਟਰ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਸਦਮਾ-ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ

ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੇ ਭੋਗ 19 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ

ਸਰੀ : ਵੈਨਕੂਵਰ ਮੀਡੀਆ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤੇ ਰੀਐਲਟਰ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗਹਿਰਾ ਸਦਮਾ ਪੁੱਜਾ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ 11 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 85 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਲੱਖਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਕੀਰਤਨ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਕਥਾ, ਸਿੱਖੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।

ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ 19 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਫਰੇਜ਼ਰ ਰਿਵਰ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ, 2061 ਰਿਵਰ ਸਾਈਡ ਰੋਡ, ਐਬਸਫੋਰਡ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਲਗੀਧਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਬਸਫੋਰਡ ਵਿਖੇ 11.30 ਵਜੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ 29187 ਡਾਊਨਜ਼ ਰੋਡ ਐਬਸਫਰੋਡ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਇਆ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਸਮਾਗਮ 12 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 18 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਚੱਲਣਗੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ ਲਈ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 604 825 1550, 604 825 0139 ਜਾਂ 672 966 0241'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ :- ਬੀਬੀ ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ (ਸੁਪਤਨੀ), ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ-ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਨੂੰਹ-ਸਪੁੱਤਰ), ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ-ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਧੀ-ਜਵਾਈ), ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ- ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਨੂੰਹ-ਸਪੁੱਤਰ), ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ-ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਨੂੰਹ ਸਪੁੱਤਰ) ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ।

ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਮਿਲੇ ਜਲ ਕਾ ਜਲੁ ਹੂਆ ਰਾਮ ॥
ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੀ ਸੰਪੂਰਨੁ ਥੀਆ ਰਾਮ ॥

ਸਾਡੇ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ

ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ

11 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਐਬਸਫੋਰਡ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਲੱਖਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਕੀਰਤਨ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਕਥਾ, ਸਿੱਖੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।

ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ

19 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 9:30 ਵਜੇ
ਫਰੇਜ਼ਰ ਰਿਵਰ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ, 2061 ਰਿਵਰ ਸਾਈਡ ਰੋਡ ਐਬਸਫੋਰਡ ਵਿਖੇ ਸਸਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ

19 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ 11:30 ਵਜੇ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕਲਗੀਧਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ
ਐਬਸਫੋਟਡ

ਮਾਨਯੋਗ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਖੇ (29187 Downes Rd, Abbotsford) ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਇਆ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਸਮਾਗਮ 12 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 18 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਚੱਲਣਗੇ। ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ ਜੀਉ। ਅਸੀਸ ਲਈ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 604 825 1550, 604 825 0139 ਜਾਂ 672 966 0241'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ :

ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਨੂੰਹ-ਸਪੁੱਤਰ),
ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਧੀ-ਜਵਾਈ),
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਨੂੰਹ-ਸਪੁੱਤਰ),
ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਨੂੰਹ ਸਪੁੱਤਰ) ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਗਿਰਦ

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਮਹਾਨ ਨਾਵਲਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ

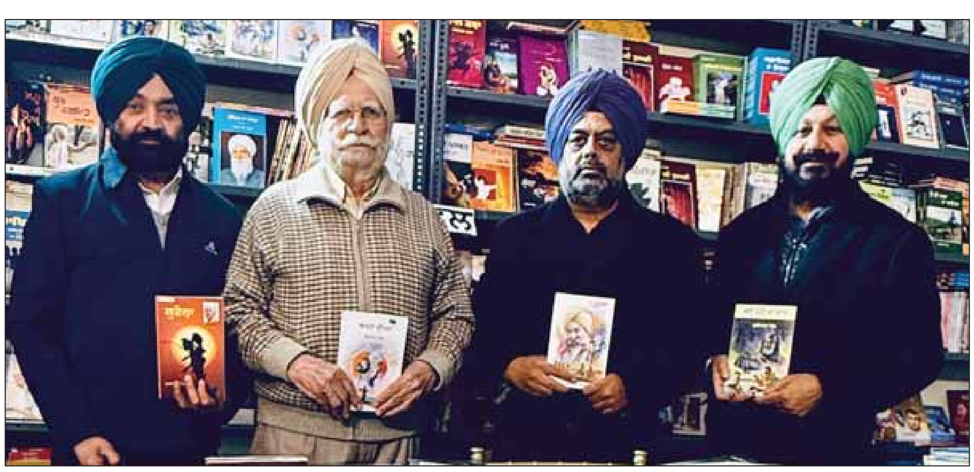

ਸਰੀ, (ਹਰਦਮ ਮਾਨ): ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਗੁਲਾਟੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਸਰੀ ਵਿਖੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਨਾਵਲਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਸ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬਕੱਲਮਖ਼ੁਦ ਕਾਲਮ ਰਾਹੀਂ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ 'ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। 'ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਦੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ "ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ" ਜੁੜ ਗਿਆ।

ਸ਼ਾਇਰ ਮੋਹਨ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਅਤੇ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਨਾਇਕ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਖ਼ੁਦ ਕਿਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸਗੋਂ ਪਾਤਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ' ਤੇ 'ਅਣਹੋਏ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿਚ ਠੇਠ ਮਲਵਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ।

ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਬੁੱਕਲ ਮਾਨਣ ਦਾ ਫ਼ਖ਼ਰ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਇਨਸਾਨ, ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ, ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਤੀਕ ਪੁਚਾਇਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬੇਹੱਦ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸ ਨਾਵਲਾਂ, ਦਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ, ਤਿੰਨ ਨਾਟਕਾਂ ਤੇ ਦਸ ਬਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ਼ ਵੀ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਰਜਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦ ਬਹੁਤ ਵੱਡ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਕਲੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਾਹਿਤਕ ਐਵਾਰਡ 'ਗਿਆਨਪੀਠ' ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫ਼ਖ਼ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

fruiticana hee jaana!

Your one and only Punjabi neighbourhood store Since 1994

੧੯੯੪ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਪਣਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਸਟੋਰ

BIGGEST SALE IN CANADA

UNBEATABLE EXTRA SUPER SPECIAL
Yellow Onions 50 lbs
ਪੀਲੇ ਗੰਢੇ
$10.98 bag

EXTRA SUPER SUPER SPECIAL
Jumbo Cauliflower Size 9
ਵੱਡਾ ਗੋਬੀ ਦਾ ਫੁੱਲ ਸਾਈਜ਼ ੯
$3.48 ea.

SUPER SPECIAL
Roma & Regular Tomatoes
ਰੋਮਾ ਜਾ ਰੈਗੂਲਰ ਟਮਾਟਰ
$1.29 lb

Ambrosia Apples BC
ਬੀਸੀ ਅਮਬਰੋਜ਼ੀਆ ਸੇਬ
69¢ lb

SUPER SPECIAL
English Cucumbers
ਇੰਗਲਿਸ਼ ਖੀਰੇ
2 for 99¢

SUPER SPECIAL
Green Bell Peppers
ਹਰੀ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ
99¢ lb

Gur or Sugar Rewdi
ਰੇਵੜੀ (ਗੁੜ ਅਤੇ ਖੰਡ)
$2.99 lb

Fine Cane Sugar (Indican) 8 lbs
ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੰਡ 8lbs
$5.99 bag

BC Gala Apples
ਗਾਲਾ ਸੇਬ ਬੀਸੀ
79¢ lb

Gur Gachak 400 g (Indican)
ਗੁਰ ਗਚਕ ਇੰਡੀਕਨ
$2.99 ea.

Fresh Sugarcane
ਤਾਜੇ ਗੰਨੇ
$3.99 ea.

Fresh Moli (Daikon)
ਮੂਲੀ
99¢ lb

Raw Almonds
ਕੱਚੇ ਬਦਾਮ
$4.99 lb

Indian Roasted Peanuts in Shell (Fire Roasted)
ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਮੂੰਗਫਲੀ ਸ਼ੈੱਲ ਵਿੱਚ
$2.99 lb

Rapini (Sarson da Saag)
ਸਰਸੋਂ ਦਾ ਸਾਗ
$2.99 bunch

Broccoli Crown
ਬਰੋਕਲੀ ਕਰਾਊਨ
$1.48 lb

Roasted Peanuts in Shell
ਭੁੰਨੀ ਮੂੰਗਫਲੀ
$1.98 lb

Almond Oil 1 L (Indican)
ਇੰਡੀਕੈਨ ਬਦਾਮ ਦਾ ਤੇਲ
$11.98 bottle

Indican Tea 216's
ਇੰਡੀਕਨ ਚਾਹ
$4.98 box

Fresh Ginger
ਤਾਜਾ ਅਦੱਰਕ
$1.88 lb

Cilantro
ਧਣੀਆ
2 bunches for $1.29

Seedless Oranges (Small)
ਛੋਟਾ ਸੰਤਰੇ (ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਤੋਂ)
99¢ lb

Indican Punjabi Biscuits 1.5 lbs
ਇੰਡੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁਕੀਜ਼
$5.98 pkg.

Red Lentil Whole, Red Lentil Split, Black Chana & Chick Peas 4 lbs (Indican)
$3.98 bag

Russet Potatoes Snoboy 10 lbs
ਆਲੂ ਰਸਟ ਸਨੋਬੁਆਏ
$3.88 bag

Reg. Large Eggplant
ਵੱਡੇ ਬਤਾਊਂ
88¢ ea.

Fresh Methi
ਤਾਜਾ ਮੇਥੀ
$1.99 bunch

Red Delicious Apples BC
ਲਾਲ ਸਵਾਦ ਸੇਬ ਬੀਸੀ
79¢ lb

Brar Malai Paneer 375 g
ਬਰਾੜ ਮਲਾਈ ਪਨੀਰ
$3.99 pkg.

Fri Jan 17, 2025 - Wed Jan 22, 2025
We reserve the right to limit the quantities while they last
Specials valid for Lower Mainland only

23 LOCATIONS TO SERVE YOU IN BC & ALBERTA
Head Office: 7676 Anvil Way, Surrey
604-502-0005

fruiticana SINCE 1994

BUSINESS HOURS 9AM - 8PM 7 DAYS A WEEK

Product images may differ from the actual product.
Disclaimer: We reserve the right to add restrictions on products with a minimum purchase

THE SOUTH SURREY/WHITE ROCK FRUITICANA NOW OPEN AT 1812, 152ND ST.

Newton	13783 72nd Ave. Surrey	604-590-2080
Newton	13174 64th Ave. Surrey	604-598-9220
Scott Road	12047 80th Ave. Surrey	604-591-5032
Scott Road	104-7028 120th St.	604-590-8864
Cedar Hills	12867 96th Ave. Surrey	604-588-6620
Fleetwood	101-15933 Fraser Hwy	604-593-5163
Fleetwood	15230 84 Ave.	236-317-6272
Surrey	12990 72nd Ave.	604-503-5510
Surrey	12788 76A Ave. Surrey	604-597-1676
Surrey	16788 64 Ave.	604-372-2023
Surrey	101-7228 192St.	604-575-3750
Surrey	101-1812 152St.	604-539-5736
New Westminster	101-331 6th St.	604-395-3595
Abbotsford	2785 Bourquin Crescent W.	604-744-0328
Abbotsford	31205 Maclure Rd.	604-504-5877
Port Coquitlam	2807 Shaughnessy St.	604-464-0822
Vancouver	6257 Fraser St.	604-321-9931
Richmond	4101 No.5 Rd.	604-244-9520